politieke strips :

DE RECHTS-RADIKALEN IN OPMARSJ ?

STRIPGIDS Nr. 26,
Driemaandelijks tijdschrift.

UITGEVER:
Brabantia Nostra, Vogelenzanglaan, 3,
Breda, Nederland.

politieke strips :

DE RECHTS-RADIKALEN IN OPMARSJ ?

voorwoord

Wij zijn er ons van bewust dat het thema van deze studie een "heet hangijzer" is : politiek in het beeldverhaal, en wel bepaald RECHTSE POLITIEK.
Wij vertrouwen erop dat wij hieraan onze vingers NIET zullen verbranden, omdat men bij het objektief bestuderen van een onderwerp (de STRIP) geen enkel deelaspekt mag verwaarlozen. Hoe dan ook, het is niet onze bedoeling hier politiek te bedrijven, onze belangstelling gaat uitsluitend uit naar de strip in al zijn verschijningsvormen (waarvan de politieke er een is), en naar zijn nevenverschijnselen zoals de invloeden die ervanuitgaan en de invloeden die er worden op uitgeoefend.
Dat we in dit bestek niet de LINKSE politieke strip bespreken is verklaarbaar omdat aan deze kategorie in vele werken reeds ruime aandacht werd en wordt besteed, terwijl de RECHTSE strip tot hiertoe nog een onbekend fenomeen was dat wij aan onze lezers niet willen onthouden.

Voor het overige willen we hier nog onderstrepen dat we ons niet verplicht zien uitleg te verschaffen over de ideologische inhoud van de begrippen "links" en "rechts" of over hun onderlinge tegenstellingen, en evenmin wensen wij daarvan goede of slechte eigenschappen aan te duiden.

Gans deze studie valt uiteen in twee hoofdstukken : eerst krijgen we een vlijmscherpe analyse van de POLITIEKE STRIPKRITIEK die zich sinds een aantal jaren voordoet. Vervolgens krijgen we een overzicht van de (piepjonge) extreem-rechtse strip zelf.

inleiding

POLITISERING : BESMETTELIJKE ZIEKTE

Wij leven in een tijd waarin letterlijk alles gepolitiseerd wordt, van het dragen van panty's tot makrobiotisch kweken van radijsjes toe. Alles wordt in een " strekking " ondergebracht, en een lach of een traan blijkt " links " of " rechts " geëngageerd te zijn, naargelang de omstandigheden en het moment. Zelfs de Olympische Spelen zijn hieraan niet ontsnapt... Alles schijnt iets te maken te hebben met " bevrijding " of " verdrukking " en er gaat geen dag voorbij zonder dat krant, t.v. en radio de kans zien een kulturele rubriek of een ontspanningsprogramma te belasten met politieke superlatieven, in de stijl van " fascistische " dit of " progressieve " dat.
Het zou onwaarschijnlijk zijn dat het stripverhaal deze besmettelijke ziekte zou hebben weerstaan, temeer daar het hier om een MEDIUM gaat waarmee miljoenen mensen worden bereikt, vooral sinds de " boom " in de strip voor volwassenen (sinds 1968).
Inderdaad, de ziekte IS doorgedrongen in de stripwereld, en dreigt daar bovendien een ware verwoesting aan te richten.

stripinquisitie

Met hogervernoemd ziekteverschijnsel bedoel ik NIET de specifieke politieke strip als dusdanig, want waarom zou de politiek zich niet van het medium strip mogen bedienen ? Met dat ziekteverschijnsel bedoel ik de vloedgolf van eindeloos wordende diskuties en beschuldigingen aan het adres van een aantal klassieke kommerciële striptekenaars. Het doet mij denken aan de vervolging van het beeldverhaal in de jaren '50 door verontwaardigde kultuurridders en verbolgen opvoeders, doorgaans van konservatief-reaktionaire huize, en aan de stripcensuur toegepast door de Duitse bezetters tijdens de tweede wereldoorlog...
Terloops mag er hier wel even op gewezen worden dat de stripcensuurwetten in Frankrijk in 1949 slechts konden gestemd worden dank zij de stemmen der kommunistische parlementsfraktie !

Uiterst nauwkeurig wordt iedere prent en ieder woord bestudeerd, niet op zijn grafische kwaliteit, originaliteit of spiritualiteit, maar wél op mogelijke latente sporen van " fascisme ", " rassisme " of " militarisme ". Bij gebrek aan dergelijke kompromiterende verschijnselen gaat men verder : een psychologische doorlichting moet desgevallend " kapitalistische " of " imperialistische " tendenzen blootleggen ...
Vreemd genoeg is het overigens vast te stellen dat de stripinquisiteurs personen zijn die er zich op beroepen te strijden TEGEN CENSUUR en vóór PERSOONLIJKE VRIJHEID en VRIJE MENINGSUITING !
Wat zijn nu de maatstaven van deze weledelgestrenge censuurkommissarissen ? Deze maatstaven zijn te omschrijven (met hun eigen woord) als " maatschappijkritisch ", wat hierop neerkomt dat - wanneer het om WESTERLINGEN gaat - de politie, het leger, zakenlieden, ambtenaren, staatslieden en burgerlijke miljeus, steeds slecht, korrupt en belachelijk MOETEN voorgesteld worden. Het klassieke held-beeld is per definitie " fascistisch " en is dus uit den boze. Heldendom komt wel van pas als het " marginalen ", " kontestanten " of " vrijheidsstrijders " betreft.
Geweld blijkt niet verwerpelijk op voorwaarde dat het een " positieve " funktie vervult, d.w.z. als het maatschappijkritisch beeld erdoor wordt geaksentueerd. In dezelfde konditie zijn erotische en zelfs pornografische taferelen plotsklaps niet strijdig met de feministische ethiek, en zelfs wenselijk...

Meer en meer uitgevers, scenaristen en tekenaars vinden het schijnbaar nuttig met dit voorgeschreven rollenpatroon rekening te houden, en het is derhalve niet verwonderlijk dat de kwaliteit der scenario's over het algemeen zwaar aan verarming toe is en stereotype verschijnselen legio zijn.
De situatie dreigt zodanig te evolueren dat iedere tekenaar die zich niet maatschappelijk engageert (volgens bovenstaande criteria) op zijn minst de stempel gaat krijgen van " bourgeois " en " systeemgericht " te zijn. Het is niet denkbeeldig dat men ooit nog stripboekverbrandingen zal mogen meemaken zoals de boekverbrandingen in de 16e eeuw.
Als ik dus spreek van een ware verwoesting die in de stripwereld kan aangericht worden, dan bedoel ik hiermee : het aan banden leggen - door politieke laster en verdachtmakingen - van de kreatieve vrijheid, de inspiratie, de fantasie van tekenaars en scenaristen.

DE TERREUR DER POLITIEKE STRIPZIFTERS

striptekenaars voor de vierschaar...

Dat ik met mijn betoog niet overdrijf, wil ik hieronder illustreren met de nodige citaten en voorbeelden. (De citaten zijn de inspringende tekstgedeelten).
Om te beginnen met een uittreksel uit het " Dossier B.D." van de linkse " POUR " :

" ... de grootste hoeveelheid strips vertellen verhaaltjes van het kaliber van " OOM DAGOBERT " (MICKEY) die het privaat-bezit verdedigen, de macht van het geld en het kapitalistisch systeem (...) Kortom al deze strips solferen vooroordelen op aan kinderen en volwassenen ! (...) Waarom zou een arbeiderskind zich moeten laten opzadelen met prokapitalistische, oorlogszuchtige, rassistische, misleidende strips ?"

In het overigens zéér degelijke " STRIPLEKSIKON - WORDT VERVOLGD - " weet P.V.T. ons onder het hoofdstuk 'Strips en onderwijs' de relevante mededeling te doen dat het beeldverhaal een kommerciële bedoening is, maar ook :

" (...) suggereert de inhoud bevrijding uit de dagelijkse sleur en de ziekmakende arbeidsverhoudingen en machtsstructuren van ons laatkapitalistische systeem. Juist deze suggestie maakt de strip tot ideologisch instrument van de heersende klasse ".

Tevens ontneemt het de lezer :

" (...) het zicht op zijn eigen maatschappelijke situatie. Hijzelf leeft in een sociaal-economische werkelijkheid, waarin de mensen steeds meer van elkaar vervreemden. Ze worden tegen elkaar opgezet, hun levenskracht wordt door het produktieapparaat verbruikt en het politieke leven heeft de vorm van een onontwarbare kluwen aangenomen."

De jeugdige lezers kunnen er :

" (...) via identificatie met de heldenfiguren - perfecte vaderfiguren ? - spanningen als gevolg van voortdurend gedwongen aanpassing aan de wereld van de volwassenen afreageren. Tevens kan de daarmee gepaard gaande angst voor het niet meer kunnen onderdrukken van de eigen agressie worden verminderd ."

En de volwassenen zullen er :

" (...) frustraties tengevolge van deelname aan het arbeidsproces afreageren. In beide gevallen betekent het escapistisch moment een factor tot behoud van de geestelijke gezondheid. Vanuit marxistisch standpunt bekeken fungeert het echter uitsluitend als hefboom voor misleiding en uitbuiting van het lezend publiek."

En verder :

" (...) interessant zijn in dit kader vragen naar de uitbeelding van het gezin, de rol van de man en de vrouw, de plaats van etnische minderheden, de kijk op bepaalde beroepsgroepen enzovoort.
Bij nadere beschouwing blijken de meeste verhalen dan lang niet zo neutraal en onschuldig als auteurs en uitgevers vaak doen voorkomen ."

Het is vriendelijk van P.V.T. er even de aandacht op te trekken dat het hier om een MARXISTISCH STANDPUNT gaat, ... en dus " lang niet zo neutraal en onschuldig " als de lezer wel zou mogen verwachten in een wetenschappelijk werk !

We hebben hier overduidelijk te maken met een poging om de nietsvermoedende lezer een politiek manifest aan te smeren in plaats van objektief studiemateriaal. Maar dat geeft wel :

" (...) goede mogelijkheden voor emancipatoir onderwijs. Zulk onderwijs tracht leerlingen o.a. kritisch te maken voor hetgeen ze lezen, zonder het leesplezier te willen bederven. Het kan nooit kwaad op de soms misselijk makende achtergrondgedachten van veelgelezen humoristische of spannende avonturen te wijzen ."

Laat ik er hier kritisch aan toevoegen " dat het nooit kwaad kan op de soms misselijk makende achtergrondgedachten " van sommige schrijvende onderwijzers te wijzen ...

Zowel " Pour " als P.V.T. beroepen zich o.a. op de lektuur van " La société des bulles ", een boek over stripsociologie, geschreven door W. Leguebe, een universitair afgestudeerde en medewerker aan T.V.-programma's.
Men kan zich afvragen tot welke sociale klasse deze man zichzelf rekent als men zijn oordeel leest over striptekenaars :

" Wat ook hun sociale afkomst moge zijn, de sociale funktie die zij vervullen maakt van hen onproduktieve intellektuele arbeiders, meestal zelfstandigen, wat ertoe bijdraagt dat zij openstaan voor de angsten van de traditionele kleinburgerij, waarvan zij dikwijls de woordvoerders zijn (...). Zij zijn onbewust door de maatschappij geprogrammeerd (...) Hun sociaal landschap is verstoord door uitstalling van eigendom en burgerlijkheid (...) Boeken schrijven en filmen maken is trouwens bourgeois-bezigheid."

Deze intellektualistische onproduktieve bourgois dus, neemt b.v. ROBA op de korrel die er via de familiestrip BOLLIE EN BILLIE slechts op uit zou zijn :

" (...) het idee van repressie in de kindergeest te installeren "

door middel van vaderlijke oorvegen, dat bovendien :

" (...) een aanwakkeren van de sadis-

Tentatie

BOLLIE & BILLIE
ZO, WE KUNNEN VERTREKKEN. DE WAGEN IS GELADEN! HE!? WAT HEEFT JU DAAR NOU MEE?
NOU, 'T IS M'N INDIANENTENT! MAMA ZEI DAT IK ZE MOCHT MEENEMEN
'N INDIANENTENT MEEGLEPEN! ..'T IS ME WAT MOOIS!
ALS IE 'T NOU LEUK VINDT!.. KUK LIEVER EENS NAAR DAT LEUKE PLEKJE!..
JE HEBT GELIJK! DAT IS 'N HEEL FIJN PLEKJE!.. HUP, UITPAKKEN! WE KAMPEREN HIER!
HIER IS DE TENT, OPPERHOOFD!
ZO, DAT IS DAT! EN NU GAAN WE ONZE TENT OPZETTEN...
NEE TOCH?!..
VROUWTJE! IK HEB M'N TENT VERGETEN!
WAT!?
GEFELICITEERD!!.. EN HOE MOET 'T NOU VERDER, ALS IK MAG VRAGEN?
IK HEB WEL WAT, MAAR...
VOORZICHTIG, CHEF!.. U WEET WAT DIE SOMS MET BLEEKGEZICHTEN DOEN!..
© BY ROBA AND SEPP

Bollie en Billie : "bourgeois-maatschappij bevestigende indoktrinatie en kapitalistische propaganda"... Te gek om los te lopen !

tische instinkten der volwassenen " zou zijn ! Dat deze familie als ideaal wordt voorgesteld is slechts :

" (...) om de jonge lezer gewoon te maken aan een onbetwistbaar autoritaire struktuur ".

De blijkbaar zwaar getraumatiseerde auteur reageert zich verder driftig af op vrijwel gans de klassieke stripwereld (HERGE, HUBINON, GRATON, MORRIS, FRANQUIN enz.) en met WALTHERY'S NATASJA (" gebruiksvoorwerp-vrouwtje ") als steen des aanstoots ontsteekt hij een feministisch vuurtje :

" Nergens in het tekenverhaal wordt de aandacht getrokken op de uitbuiting van de vrouw, die zich na acht uur werken nog moet ontfermen over het huishouden ".

Ook de jongens van " POUR " maken zich zorgen over de rol van de vrouw in het beeldverhaal. Met allerlei tabellen en satistieken komen zij onthutst tot de volgende vaststelling :

" (...) Voornamelijk blijft de rol van de vrouw dus beperkt tot dienstigheid aan de maatschappij (ondergeschikte taken) en in funktie van de familie (huishoudelijke beroepen en moederrol) ".

Ook hier zien we BOLLIE EN BILLIE als negatief voorbeeld gesteld.

Iemand die wakker ligt van het verpletterende strip-vrouwbeeld is S.D. in het STRIPLEKSIKON :

" (...) Kritisch was men nauwelijks en niemand lag er wakker van dat MINNIE MOUSE alleen maar in een dienende rol ten tonele werd gevoerd ".

Toch zou er volgens " POUR " een positieve evolutie terzake plaatsgrijpen die :

" (...) de vrouw in een gunstiger daglicht plaatst. Om de waarheid te zeggen, de sexualiteit is geleidelijk-aan het beeldverhaal binnengedrongen en niet alleen dat voor volwassenen. Het tekenverhaal volgt zodoende de algemene evolutie, hoofdzakelijk veroorzaakt door de T.V. en door de kontestatiebewegingen der verschillende jonge generaties ."

" POUR " schijnt dus meer te voelen voor strip (-tease) meisjes dan b.v. Johan Anthierens tijdens een akute aanval van puritanisme in een artikel in " Ons land-Panorama". Wij vermoeden hier naweeën van een of ander Freudiaans komplex ofwel een schrijnend geval van schyzofrenie :

" (...) Tja, aan aantrekkelijke vrouwtjes in Robbedoes geen gebrek meer en van mij zijn ze hartelijk welkom, maar het moeten geen vampjes worden die van de kleinen gluurders in zakformaat maken. Neem stewardess NATASJA, een schattige meid, maar een beetje te nadrukkelijk bestaande uit dijen en uitpuilende borstjes. In het avontuur " Een troon uit de lucht " zijn de pikanterieën niet van de lucht. Natasja draagt rokjes die geen enkele beweging permitteren zonder dat ons, mannen, het kwijlwater in de mond komt en ze belandt van de ene suggestieve situatie in de andere. Misschien lijd ik aan een aanval van preutsheid, maar ik beschouw het als een kleffe vorm van seksuele voorlichting. Er wordt gezinspeeld, er wordt gesuggereerd, er wordt ter hoogte van het kinderoog een sleutelgat gemonteerd (...) Wat de vrouwkes betreft, ik ben evenzeer tegen het censureren van vrouwelijk schoon als van het exploiteren ervan. Vrouwen hebben borsten en dat moet ook voor kinderen duidelijk zijn, en hoé. YOKO TSUNO is zo'n heldin van Robbedoes die om haar vormen niet verlegen zit zonder daarom steeds in mini-scabreuze toestanden verzeild te geraken ".

Johan Anthierens heeft dus GEILE NATASJA (zoals luidt in de titel) blijkbaar met meer dan gezonde nauwkeurigheid onder de loupe genomen. Het ware hier dus toepasselijker te spreken van GEILE JOHAN ! Minder toepasselijk is het " ons, mannen " dat J.A. gebruikt, vermoedelijk om zich in een demokratische meerderheid te verschuilen...

Bij dit artikel wordt dan volledigheidshalve een plaat uit " Een troon uit de lucht " gereproduceerd met ... VERVALSTE TEKST. (Journalistiek recht op déformatie ?).

Gans dit troebel kwijlwaterig artikel begint trouwens met een persiflage-illustratie op KUIFJE met tekstbegeleiding : " Strips zijn geweldig - soms zijn strips gewelddadig (politieagenten staan een - gesuggereerd - Kuifje af te knuppelen die op de grond ligt. - naam van de tekenaar staat er niet bij-). Ik weet niet of J.A. ook een kick krijgt van geweld en rassisme, hij is er in alle geval óók tegen en hij geeft dit duidelijk te kennen aan Thierry Martens (hoofdredakteur van " Spirou ") :

" Meneer Martens, met alle lof voor uw blad meen ik de jongste maanden in "Robbedoes" oprispingen van geweld, sex

en zelfs van racisme te moeten konstateren. Laten we beginnen bij het geweld. Er zijn voornamelijk de verhalen rond " Archie Cash " (...)
Ik (blozend) - Laatste diskussiepunt : het racisme waar ook vlug mee geschermd wordt, maar wat in Robbedoes toch vaak duidelijk aanwezig is. Dat en het militarisme. Een hoogtepunt is " Tarawa, de bloedige atol ", een mariniersverhaal van na de oorlog dat u opnieuw afdrukt en waarin het blanke racisme in elk prentje schuimbekkend opborrelt. (...)
En ten derde zou ik in 1947 waarschijnlijk geen bezwaar gehad hebben tegen het " Tarawa"-vocabulaire, maar we leven nu anno 25 jaar verder en het heropdiepen van deze lexicon van rassenhaat en van dierlijke gevechtscènes blijft mijn afkeuring wegdragen ."

J.A. is misschien onwetend van de toenmalige slogan der (fascistische) Japanners : " Azië aan de Aziaten ", onder dewelke zij hun militaire expansie bedreven. Van - niet blank - rassisme gesproken ! Overigens beleven we anno 1979 een heropdieping van " Roots " en andere " Holokausten " zodat " Tarawa " zeker niet uit de toon valt.
Wat geweld en rassisme betreft vindt J.A. dan toch eensgezindheid bij de jongens van " POUR ", die op hun beurt CHARLIER en HUBINON de jas uitvegen voor de serie :

" (...) Buck Danny. Dit tekenverhaal gaat de blanke ophemelen als scheidsrechter van de moderne wereld, om de buitenlandse politiek van de U.S.A. te rechtvaardigen in de vele aktualiteiten (oorlog in de Pacific, Korea, Vietnam). (...) Het rassisme tenoverstaan van de vijand tekent zich sterk af in teksten en handelingen die hen kwalificeert als verraderlijk, hatelijk en onmenselijk. Te zien aan de vechtlust der Amerikaanse soldaten zou men geloven dat de oorlog een reuze feest was."

De situering van Vietnam in de Buck Danny-kollektie schijnt wel een twijfelachtige zaak te zijn (maar 't is wel gemakkelijk meegenomen ...) aangezien we in " Vu par les Belges " vernemen dat in gans deze reeks :

" Alleen de oorlog in Vietnam terzijde werd gelaten ".

Wat trouwens een vorm van zelfcensuur is, waarover we het verderop meer zullen hebben.
Indien de politieke stripzifters het voor het zeggen zouden krijgen is het in alle geval duidelijk dat ze geen spaander heel zullen laten van de historische beeldverhalen (en hun auteurs) zijnde een verfoeilijke vorm van reaktionaire propaganda. Denken wij maar even aan de historische verhalen van L. en F. FUNKEN ; aan 'Columbus' en 'Baden Powel' van JIJE (B.P., de stichter van de scoutsbeweging, is tegenwoordig ook al een fascist) ; aan ' De Leeuw van Vlaanderen' en 'De Kerels van Vlaanderen ' van BOB DE MOOR ; aan 'Rodenbach' van JEF NIJS enz...
Al deze verhalen zijn gedoemd de stempels te krijgen van hetzij 'militaristisch', 'imperialistisch', 'kolonialistisch', 'nationalistisch' hetzij 'fascistisch' of 'nazistisch'.

Dat geschiedenis (als vak in het onderwijs geschrapt en vervangen door maatschappijleer) als stripthema glad ijs is geworden, mag blijken uit de kritiek die de steentijdmens RAHAN (van CHERET) te beurt valt. RAHAN zou aaneen hangen van rassistische symboliek : zijn blonde haren, zijn blauwe ogen, zijn blanke huid staan namelijk in schrijnend kontrast met de zwarte haren en ogen en de donkere huidskleur van zijn préhistorische tegenspelers ! Bovendien barst deze heldhaftige spierbundel als het ware van fallokratisme als er sierlijke - in minuskule berenvelletjes gehulde - vrouwspersoontjes in zijn omgeving ronddartelen ... ('hot stuff' dus voor het emancipatiefront... en een kick voor J.A.). Deze RAHAN die eens geroemd werd als

" De man der progressistische préhistorie", de " belichaming van de wereld van het humanistisch Marxisme "

moet het thans stellen met de kwalifikatie van

" Dubbelzinnig ", " een gevaar voor de opvoedkundige doelstellingen van de uitgeverij ", " een held die aanleiding geeft om (rode) militanten te shockeren ".

Aldus tenminste de informatie die we ontlenen aan 'BEDESUP'. Ironie van het noodlot : RAHAN wordt gepubliceerd in " PIF ", een VAILLANT-uitgave van de Franse kommunistische partij ! Ja, wie met stenen gooit moet wel eens rotsblokken terug inkasseren.

Maar het hoofd van jut lijkt wel HERGE met KUIFJE te zijn. Vooral sinds het interview dat Hergé toestond aan " HUMO " ter gelegenheid van de uitgave van " Kuifje bij de Picaro's ". Een interview dat snel ontaarde in een politiek kruisverhoor, waarin het 'oorlogsverleden' van de tekenaar werd opgedregd : zijn tekenwerk voor de kollaborerende " SOIR ", zijn sympathie voor Rexistenleider Leon Degrelle, zijn - veronderstelde - rassistische geïnspireerdheid, en (uiteraard) de kreatie van " Kuifje in de Sovjet-Unie ". Maar ook " Kuifje bij de Picaro's ", " De scepter van Ottokar ", " Kuifje in Kongo " enz... werden op de

KAMERADEN, ER ZIJN 3 LIJSTEN OM UIT TE KIEZEN.....
EEN ER VAN IS DE KOMMUNISTIESE PARTIJ!
LATEN ZIJ DIE NIET OP DE KOMMUNISTIESE PARTIJ STEMMEN
HUN HAND OPSTEKEN! WIE IS ER TEGEN....

HERGE : 't hoofd van Jut. "Fout" politiek verleden of zienswijze vormt een hypotheek op de karrière van een tekenaar...

rooster gelegd.
Het beschuldigen van Hergé is sindsdien een steeds weerkerende verplichting geworden voor iedere " progressief-sociologische " stripzifter, en in het " STRIPLEKSIKON " geeft S.D. ons hiervan een wansmakelijk staaltje :

> " Neem bijvoorbeeld een als amusementslectuur op de markt gebrachte strip van Hergé, zoals Kuifje in de Sovjet-Unie of Kuifje in Amerika, dan is het toch klinkklaar dat de tekenaar zich bediend heeft van allerlei, onder de mensen levende vooroordelen, die voortkwamen uit de culturele/politieke propaganda van die dagen. Met goed recht kan ik stellen dat Kuifje in de Sovjet-Unie een lasterlijk en racistisch boek is, dat kritiekloos het eigen politiek systeem als alleen-zaligmakend voorstelt".

In hetzelfde boek kan ook P.V.T. er niet aan weerstaan er nog een schep bovenop te gooien :

> " Overbekend is de reactionaire instelling van Hergé in zijn eerste Kuifje, maar doorlichting van latere albums kan weinig andere conclusies opleveren."

Blijkbaar verblind door haat struikelt Leguebe in zijn boek zelfs over " De juwelen van Bianca Castafiore " waarin kapitein Haddock een groep zigeuners laat kamperen in het park van Molensloot :

> " De helden van het tekenverhaal wettigen steeds het privébezit - als deel uitmakend van hun persoonlijkheid, in dewelke zij zich uitdrukken - door het te bedekken hetzij met groteske hebzucht, hetzij met de mantel der liefdadigheid ".

In dezelfde kwaadwillige geest weet "POUR" ons te vertellen dat :

> " Door de wapenhandelaars en alle legers te veroordelen zijn de albums van Hergé een pleidooi voor de vrede. Maar welke vrede ! Hergé verstaat de kunst om de werkelijkheid met het denkbeeldige te mengen, de sporen te verdoezelen, hij mengt opzettelijk en systematisch fascisme en kommunisme (De zaak Zonnebloem), hij verwart revolutionairen en leger met elkaar (Kuifje bij de Picaro's). De partijdige gelijkstelling van verschillende regimes onder de gemeenschappelijke noemer " totalitair " vergemakkelijkt de tegenoverstelling tot onze good-old democratie ."

Mijns inziens is er niets dat zozeer op een diktatuur lijkt dan een andere diktatuur en niets dat zozeer op een gewapende bende lijkt dan een andere gewapende bende... en dat men alleszins partijdig moet ingesteld zijn om daarin onderscheid te ontwaren (wat niet inhoudt dat ik zulke partijdigheid op zich veroordeel, zij behoort tot onze 'good-old' demokratische vrijheden). Objektiviteit geraakt dan wel makkelijk zoek, zodanig zelfs dat men een artiest gaat verwijten de kunst te bezitten

> " Om de werkelijkheid met het denkbeeldige te mengen ",

een basiskwaliteit van iedere filmregisseur, schrijver en striptekenaar ! Waar is de tijd dat links " De fantazie aan de macht !" eiste ?! (Parijs 1968).
Met de maatstaven die men aanlegt om Hergé te belasteren, is het niet moeilijk om vrijwel iedere klassieke striptekenaar de 'fascistoïde' hoek in te schoppen. Als men b.v. het werk van FRANQUIN op dezelfde arglistig-dubbelzinnige manier zou gaan ontleden, dan ziet het er voor hem ook niet zo best uit ! Laat ons het prachtige verhaal " De gevangene van Bouddha " nemen : een stel - plompe en idiote - Russische geheime agenten ; een gevluchte Russische geleerde ; een kommunistisch China omringd met prikkeldraad, miradors en mijnenvelden, dat bevolkt is met onhandige, fanatieke, agressieve, militaristische en karikaturaal-Aziatische Chinezen, die zich bovendien letterlijk te pletter ijveren om een Amerikaanse geleerde gevangen te houden ! Medeplichtigen aan dit " imperialistisch-rassistisch-reaktionaire " tekenverhaal : JIDEHEM en GREG.
Ja, FRANQUIN zal het zich misschien nog moeten bezuren dat hij de GRAAF van Rommelgem geen hamer- en sikkelvlag liet hijsen op z'n KASTEEL en dat hij Kwabbernoot - vakidiote sensatiejoernalist - met een superkapitalistische TARBOT liet rijden in plaats van met een gammele bakfiets...

Een laatste voorbeeld nog van joernalistieke 'objektiviteit' ten overstaan van Hergé : in het boek " Brussel de sjanzende stad " vindt de illustrator het noodzakelijk om in een reproduktie uit " Kuifje in de Sovjet-Unie " de tekstplaatjes 'Leve Kuifje' te vervangen door 'Leve DEGRELLE' en 'REX'... Een aardig grapje, ware het niet dat het kadert in een doelbewuste haatkampagne.
Als antwoord op de aantijgingen citeer ik twee stripspecialisten : Christian Lahalle in " Elements " :

> " Kuifje in Amerika " is een scherp en sarkastisch portret van de Amerikaanse beschaving. Hergé die gehecht is aan de traditionele morele waarden van de oude wereld, verzet zich zowel tegen Marxisme als kapitalisme. Hij klaagt duidelijk de wandaden aan van het multinationaal kapitalisme. Verschillende van zijn albums getuigen hiervan, zoals " De Blauwe Lotus" die tot op heden nog steeds een der beste schilderingen is van het China der jaren '30."

Danny de Laet in " Kommunikatief " :

> " (...) Denk nog even door en kom dan net als wij tot de vaststelling dat dit oeuvre van alle boosheid of agressiviteit ontdaan is en hierdoor inderdaad in aanmerking komt voor het zo breedst mogelijk publiek. De universaliteit van de aangeboorde thema's maakt het bovendien mogelijk om dit produkt voor de JEUGD naar zowat alle landen uit te voeren."

Bij dit alles kunnen we het slechts betreuren dat Hergé - blijkbaar onder de aanhoudende druk van de politieke chantage - is overgegaan tot ZELFCENSUUR in een aantal van zijn albums : De krab met de gulden scharen, De geheimzinnige ster, Het zwarte goud, Kuifje in Kongo. Een vorm van censuur die hij weigerde toe te passen tijdens de oorlog (in De scepter van Ottokar), waartoe hij nochtans werd aangemaand door de bezetter !

Maar dit zal weinig indruk maken op S.D. van het STRIPLEKSIKON, die het zo ziet :

" (...) Maar het meest politiek geladen waren de strips die juist wel of juist niet bleven verschijnen in de collaborerende pers, ze vormden immers een wezenlijk politieke keuze van de auteur ."

Wij betwijfelen dat S.D. hiermee ook de kommunistische pers bedoelt die bleef verschijnen tot 22 juni 1941 ! Doch wat belangrijker is : deze zienswijze impliceert dat striptekenaars die vandaag de dag publiceren in 'niet-kontestataire'-pers zich 'schuldig maken aan kollaboratie' met het HUIDIGE westerse politieke regime ! Indien ' het oorlogsverleden ' of de persoonlijke politieke of levensbeschouwelijke opvatting van een tekenaar als maatstaf moet gebruikt worden om zijn werk te gaan klasseren als " te mijden ", dan ziet het er beroerd uit voor de stripwereld. Toch zijn we daaraan toe, zoals we trouwens vernemen in " Le Monde ":

" Het tekenverhaal is op het punt beland van de politieke opvatting van de auteur, de politiek die - zoals men weet - tegenwoordig het begin is van iedere benadering van de kunst ".

Een typerend voorbeeld krijgen we te lezen in - toch maar wéér - het STRIPLEKSIKON onder het hoofdstuk 'Buitenlandse strips', waar AL CAPP de veeg uit de pan krijgt wegens zijn persoonlijke politieke opvatting :

" (...) Intussen was Al Capp een gevierd man geworden. Vele intellectuelen wensten in zijn verhalen over de boerenbevolking in Amerika een sociale satire te zien en Steinbeck droeg hem zelfs voor voor de Nobelprijs. Tien jaar later kwam de aap uit de mouw, toen Capp begon uit te halen tegen ' oplichters als Kennedy' en ' dat langharig, werkschuw tuig."

Ja, de aap komt uit de mouw ! Uit dit citaat blijkt zonder meer dat een striptekenaar alleszins voorstander MOET zijn van Kennedy en van lang haar, want daarvan kan zijn populariteit afhangen !

Men mag zeker niet de konklusie trekken dat het voldoende zou zijn dat een striptekenaar er gewoon géén politieke mening zou op nahouden, de citaten van Leguebe en P.V.T. wijzen hier duidelijk op. Hij MOET een politieke mening hebben en deze in zijn verhalen propageren, maar het moet wel de JUISTE zijn, d.w.z. : de Marxistische !

Een klassiek A-politiek tekenverhaal zit helemaal fout omdat het niet maatschappijkritisch geëngageerd is. Zulk bourgoisprodukt is een monsterachtig gepollueerd onding, totaal ongeschikt voor konsumptie en de schepper ervan hoort in het gunstigste geval thuis in een Siberische psychiatrische kliniek !

Om alle misverstanden uit de weg te ruimen laten we hiervoor S.D. uit het STRIPLEKSIKON nog eens aan het woord :

" De samenstellers van dit lexicon hebben gemeend er goed aan te doen, een apart hoofdstuk te laten verzorgen over het politieke beeldverhaal. Daaruit zou de lezer kunnen concluderen, dat er ook zoiets bestaat als 'niet-politieke-strips'. Het is wel makkelijk, om zo'n scheidslijn te trekken, maar overeenkomen met de werkelijkheid doet het mijns inziens niet."

Het is te betreuren dat de samenstellers van het Stripleksikon dit thema hebben laten verzorgen door een persoon wiens inzichten worden gekonditioneerd door subjektieve interpretaties inplaats van door feitelijke werkelijkheden... Hij is evenwel - helaas - niet de enige in zijn soort.

Tot welke verwarring, tegenstellingen en totaal gebrek aan relativiteitszin een politieke obsessie kan leiden, wordt pijnlijk geïllustreerd door onderstaand fragment uit het STRIPGIDS - KAMAGURKA - nummer :

" In een artikel verschenen in De Nieuwe Boeken (een bijlage van De Nieuwe van 26 januari 1979) dat de onthullende titel " Kamagurka kan niet tekenen " meekreeg, heeft een anonieme redacteur (die later door J. Anthierens in Knack van 2 mei '79 als Marc Grammens zou ontmaskerd worden) het over de verbijstering van een zeker soort linkerzijde. Hij verwijt Kamagurka dat hij zich niet politiek engageert en dat zijn werk slechts " een niveauloze ellende " is, " die buiten elke politieke relevantie staat, en die bijgevolg niet links kan zijn, want de apolitieke houding is er nooit een die de linkerzijde kan goedkeuren". Iets eerder verklaarde diezelfde verbijsterde man dat " de linkerzijde in een kapitalistische maatschappij het uitsluitend moet hebben van de ernst van haar optreden en dat het alternatief voor ernst gewoon is dat de linkerzijde niet bestaat ". M.a.w. Grammens verwijt Kamagurka dat zijn humor niet "ernstig" is en bijgevolg niet "links" genoeg.

En omdat Kama in zijn ogen een nepartiest is (waarmee hij zich boven de eruditie van de reeds genoemde jury stelt), meent hij de politieke visies en de kritische zin van een bepaald soort linkerzijde, die Kama wel naar waarde weet te schatten, globaal te kunnen aanvechten. Grammens zou zijn rivalen ook best het recht op lachen willen ontzeggen ."

Inderdaad, lachen verboden ! De tijd (1968) dat men op de muren der universiteiten ludiek wist te konterfeitselen : " Verboden te verbieden " is lang voorbij, maar de echte revolutie is dan ook niets om mee te lachen !

de dodelijke pietluttigheid der politieke tuinkabouters

Zoals gebruikelijk bij revoluties vreet ook de striprevolutie zijn eigen kinderen op (zoals reeds blijkt uit het citaat over Kamagurka). De ideologische puriteinen staan te trappelen van ongeduld om over te gaan tot een iedereen eliminerend schrikbewind. Als men met een aantal mensen bij mekaar staat is er steeds iemand die rechts van de andere staat, ook geestelijk, en de hoofden zullen dus blijven rollen (remember Robespierre ...)

De paleisrevolte binnen 'PILOTE' in 1968 (die ei-zo-na een vroegtijdig einde stelde aan

de karrière van direkteur en scenarist GOSCINNY) wierp uiteindelijk vele rijprode vruchten af op de stripmarkt. Een doorstroming van grafische en verhalende vernieuwing greep plaats in de stripwereld, en ik geloof niet dat er ook maar één echte stripliefhebber daar rouwig om zal zijn, ongeacht zijn politieke overtuiging. Al vrij spoedig bleek echter dat vele revolutionaire tekenaars niet bepaald gesteld waren op kadaverdisciplinaire richtlijnen vanuit welk politiek hoofdkwartier dan ook met gevolg dat de onderlinge dissidenties welig tieren. Vooral de laatste jaren begint het duidelijk te worden dat het anarchistische mes aan twee kanten snijdt, en dat het zeer moeilijk te hanteren valt ...

Gelukkig is er 'POUR' om de schapen van de bokken te scheiden, en dit blad houdt zijn lezers een lijst voor van " toegelaten " tekenaars en scenaristen (ter bescherming van de ziel van het - socialistische - kind?), maar steekt tevens een waarschuwende vinger in de hoogte :

> " Soms dragen hun verhalen ook 'konservatieve' boodschappen mee. Niets of niemand is volledig wit of zwart ! Men moet leren tussen de vakjes te lezen om zich niet te laten beetnemen. Ja, maar hoe ? Men kan zich b.v. de vraag stellen wie de figuren zijn die men ons uittekent, vanwaar ze komen en welk spel zij spelen en met welk doel ? Wat is de struktuur van de wereld waarin zij evolueren. Welke 'moraal' en konklusies zijn er uit het verhaal te distileren ? Sommigen zullen zeggen dat dit een spelletje is voor intellektuelen en dat vanaf het ogenblik men zich zulke vragen stelt het tekenverhaal van zijn charme verliest ".

Inderdaad, dat laatste is maar al te waar ! En wat dat " wit of zwart " betreft, ook dat is een waarheid als een koe ... waarmee uitgerekend 'POUR' (en Co.) geen vrede willen nemen ! Steeds moet men angstvallig op zijn hoede zijn voor het fascistoïde sluipende gif, het rode argusoog blijvend-waakzaam opengesperd ! Want ziet en ontwaar de smetten en onreinheden die zelfs de zuiveren bezoedelen ! Ongelooflijk maar waar, zelfs TARDI is niet aan deze heksenjacht ontsnapt (hij die tot de gelukkigen behoort op het lijstje van 'POUR '). Rond hem is een kontroverse ontstaan omdat hij het gewaagd heeft in een verhaal enkele prentdekors te voorzien van uiterst rechtse symbolen en slogans. Straatbeelden die daardoor alleen maar aan sfeer en echtheid winnen (in Parijs en andere Franse steden wordt er niet alléén door de linksen op de muren gekladderd), maar dit wordt door de ijverige speurneuzen aanzien als fascistische propaganda vanwege TARDI zelf ! Ik geloof dat hiermee het peil is bereikt van de meest primitieve politieke stompzinnigheid !

De diskuties laaien hoog op rond DIMITRI (MOUMINOUX) met zijn verhaal " Le Goulag " in - de anarchistische - 'CHARLIE - HEBDO'. Dimitri ridikuliseert hierin namelijk het Sovjet-paradijs wat hem luidkeelse beschuldigingen van anti-Sovjetisme oplevert. Hij bevindt zich dus in het kompromiterende gezelschap van HERGE !
Een volgende die ongetwijfeld tot de klub der uitgestoten kameraden gaat behoren is

Boven : DIMITRI (Mouminoux) wordt van anti-sovjetisme verdacht en zit DUS op de "verkeerde" weg...

Midden : LAUZIER, reeds lang in ongenade gevallen wegens "fascistoïde" syndromen...

Onder : komt morgen - naast vele anderen - ook HUGO PRATT aan de beurt ? Wie zoekt die vindt steeds een stok om te slaan...

REISER met zijn anti-Russische shots (eveneens in 'Charlie-Hebdo') op de gebeurtenissen rond de Olympische Spelen, Afghanistan en Polen. Gaan zij eenzelfde ongezonde reputatie tegemoet als LAUZIER ? Deze is reeds vele jaren als perfide rechtse geklasseerd omdat hij met zijn LILI FATAL (in PILOTE) en in vele andere strips op grandioos-analytische wijze ALLE 'ismen' door de buis trekt, dus ook alle social-ismen.
Menigvuldig waren de verontwaardigde linkse lezersbrieven aan 'Pilote' die de stopzetting eisten van de publikatie van Lauziers werk.
Het moet gezegd worden dat LAUZIER bijzonder populair is in uiterst-rechtse kringen, maar hij staat hierin niet alleen, CHARLIE-HEBDO wordt er gretig gelezen, maar ook HUGO PRATT, CREPAX, GIR-MOEBIUS, DIONNET, MACEDO, VOSS, maken een goede beurt in uiterst-rechtse persbesprekingen !
Is het niet verdacht populariteit te genieten bij " de vijand " ? ...
Wat staat b.v. een BRETECHER te wachten die in een recentie in de burgerlijke 'Le Soir Illustré' als volgt wordt begeleid :

" (...) Haar harde nijd (sommigen zouden zeggen misprijzen) spaart geen enkele mode, geen enkel tabou : de feministen met hun gebrek aan genegenheid, de linksintellektuelen ten prooi aan levensmoeheid, de huichelachtige politiekers. Kortom een kuur van welgezindheid ."

Verwarring heerst dus t'allenkant, de relativiteit der dingen en gedachten speelt de orthodoxe partijzombies parten, en ... " les extrèmes se touchent "!
Neem nu b.v. de inleiding die 'DE MORGEN ' wijdt aan HUGO PRATT met 'CORTO MALTESE' bij de plaatsing van het verhaal ' Onder het teken van de steenbok'.
Gans deze inleiding is erop gericht het avontuurlijke en politiek-bandeloze anarchisme te socialiseren, aannemelijk te maken dus voor het lezerspubliek van 'De Morgen'.
Welnu, gans de argumentatie die hiervoor op de plank wordt gebracht is er een die integraal door een uiterst rechts blad zou kunnen overgenomen worden om Hugo Pratt's werk aan te prijzen ! Met uitzondering dan van de - via een tussenpersoon erbij gesleurde - uitlating dat " avontuur niet fascistisch mag zijn " ... onbegrijpelijke voorwaarde aangezien 'avontuur' zich onder geen enkel 'isme' laat vangen, zodat deze waarschuwing totaal overbodig of zelfs misleidend voorkomt.
Uiterst-rechts zou misschien wel iets verder gegaan zijn dan 'De Morgen' met de uittekening van Hugo Pratt's 'curriculum vitae': hij is afkomstig uit een Italiaanse colonistenfamilie in het Mussoliaanse Ethiopië, en gewezen lid van de gewapende fascistische 'Avanguardisti'...
Daarmee pak je natuurlijk liever niet uit als je hem wilt populariseren bij een socialistisch lezerspubliek ... Maar zo zijn er nog meer zaken die 'De Morgen' met een opvallend gebrek aan analytisch vermogen (anders toch zo alert aanwezig) hier achteloos weet te verzwijgen : de speciale affektie van Corto Maltese tenoverstaan van een officier van het Amerikaanse expeditieleger tijdens de revolutie in Rusland, in " Corto Maltese in Siberië" , eenzelfde soort affektie van een andere Pratt-figuur (Kolnski.) tenoverstaan van de fascistische officier in het verhaal " De Woestijnschorpioenen ".
Deze twee - grafisch opmerkelijkste - albums van Hugo Pratt zijn bovendien een toonbeeld van toewijding in het tekenen van allerlei wapentuig, tot grote vreugde van oorlogsstrip- en wapenverzamelaars maar tot groot verdriet van iedere gewetensvolle pacifist !
Een toewijding dus die deze werken ongetwijfeld bij voorbaat veroordeelt tot de socialistische Zweedse strip-index-wet (in wording, als aanvulling op de verbodsbepalingen tegen oorlogsspeelgoed). Een lot dat zowat 70% der bestaande strips te beurt zal vallen op de Zweedse markt en in alle landen waar dit stichtende voorbeeld navolging zou mogen genieten ...
De vrees is gegrond dat het niet zal volstaan - om zich ontvankelijk te maken - enkele bladzijden anti-U.S. militarisme en dierenliefde in bestaande verhalen in te lassen, zoals MEZIERES deed in de heruitgave van 'Het woedende water' (RAVIAN). Inlassingen die dit prachtige verhaal niet beter of niet slechter maken, maar die de indruk geven een soort zelfcensuur te zijn, ingegeven door een politiek 'angst'-opportunisme. En dàt is èrg.
Dit politieke angst-opportunisme dreigt gans de west-europese stripwereld aan te tasten (en niet alleen de stripwereld ...), waardoor heel het stripgebeuren zou ontaarden in een grijze stereotype troosteloosheid, ontdaan van persoonlijkheid en spontaniteit.
Een schrijnend voorbeeld van opportunistische zelfcensuur vinden we reeds vele jaren in de produkties van STUDIO VANDERSTEEN, die hierdoor dermate geteisterd zijn dat ze voor een intelligent lezer ongenietbaar zijn geworden.
Paradoxaal genoeg vinden we juist in de socialistische " DE MORGEN " een snedige en zeer juiste analyse van de kwalitatieve ondergang van " Stripfabriek Vandersteen".
Rik Pareit steekt zijn pen recht in de wonde als hij b.v. over 'Robert en Bertrand' schrijft :

" (...) Alweer moeten we vaststellen dat sentimentaliteit, moralisme en ziekelijk zoeken om geweld te vermijden (en dit in de woelige 19e eeuw) de verhalen onwaarschijnlijk braaf en dikwijls saai maken".

Rik Pareit verwijst ook naar de oorzaak van dit verval wanneer hij schrijft dat Vandersteen de kritische zin van zijn publiek niet hoog aanslaat, en de kwaliteit van zijn strips afmeet aan hun verkoopcijfers. Inderdaad, maar R.P. verzuimt helaas de konklusie te trekken dat Vandersteen slechts inhaakt op het geforceerde " lief zijn voor mekaar "-fenomeen, een surrogaat-messianisme van socialistische inspiratie (Make Love, Not War) dat b.v. een Buck Danny wegcensureert !
Vandersteen en vele anderen exploiteren deze schijnmoraal en gebruiken hem tevens als alibi tegen de dag dat het modeverschijnsel wetgever wordt ...

Tenslotte wil ik de aandacht van de lezer trekken op het merkwaardig feit dat gans de geschiedenis van het tekenverhaal zich af-

speelt in het WESTEN (uitgezonderd de propaganda stripplaten in kommunistisch China, die hun oorsprong vonden in de ongeletterdheid der plattelandsbevolking).
Spijts alle stripcodes en censuurmaatregelen is de strip in het WESTEN opgegroeid in al zijn aspekten en dimensies... ook die van 'maatschappelijke-kontestatiestrip'.
In OOST-Europa ('socialistisch' Europa) is er daarentegen van strips doodeenvoudig geen sprake ! Een fenomeen dat voer zou moeten zijn voor polito-sociologen...
Er is nochtans één uitzondering op de regel : de anarchistische dissidentenstrip " OCTOBRIANA ", letterlijk in de ondergrond uitgegeven en stiekum uit Rusland naar het westen gesmokkeld !
Alleszins een weinig verheugende situatie die stripminnaars, tekenaars, scenaristen en uitgevers tot nadenken moge stemmen.
Het aan ideologische banden leggen van de strip-muze betekent het definitieve EINDE van het beeldverhaal.

"recht op antwoord"

Om dit hoofdstuk af te sluiten wil ik hier bij middel van citaten enkele mensen aan het woord laten die beroepsmatig in de stripsektor betrokken zijn (of waren).
Hieruit moge blijken dat de vakmensen zelf langsom de balen krijgen van het sociologisch inkapselen van - en de politieke kunstgrepen rond - het beeldverhaal.

MAURICE TILLIEUX (Guus Slim) :
" Psychologen, sociologen en hun kliek zijn de zwammen die welig tieren op de mesthoop van de konsumptiemaatschappij, die hiervan profiteren, maar die nergens toe dienen ".

ROBA (Bollie en Billie) :
" Het is helemaal niet mijn bedoeling welke boodschap dan ook te brengen. Vele mensen willen tegenwoordig postbode spelen, dat moeten ze dan maar doen, maar zonder mij. Mijn enige bedoeling is de mensen te doen glimlachen, als ik daarin slaag voel ik mij voldaan."

JIJE (Jerry Spring) :
" Ik geloof dat het nodig is dat men zich gaat herstellen van het intellektualisme en esthetisisme, en dat men terug gaat tekenen voor de mensen die ons lezen. De eerlijkheid maakt de goede tekening."

PEYO (De Smurfen) :
" Ik vind het fijn om de mensen te laten lachen, maar men moet mij niet komen vertellen dat ik een bepaalde boodschap breng. Mijn lezers en ik moeten in de allereerste plaats plezier hebben."

MARGERIN ('Métal Hurlant') :
" De mensen beginnen genoeg te krijgen van een bepaalde vorm van esthetische strips die nergens toe leiden : zij willen scenario's, men gaat terugkeren naar meer klassieke strips op een goede avontuur-basis, wat geen hinderpaal betekent voor de verdere evolutie van de tekening."

RYSSACK (Brammetje Bram, en voorzitter Stripgilde) :
" Ik wil nogmaals de nadruk leggen op het feit dat wij een verzameling zijn van volstrekte individualisten en dat absoluut willen blijven. De stripgilde wil geen beperking van rechten of van vrijheden, maar integendeel de mensen helpen om vrij te zijn, wat in deze tijd erg moeilijk is geworden. Via de gilde willen wij onze vrijheid vrijwaren en wij willen het advies, de opinies en de totaal onverantwoorde bedilzucht van functionarissen aan onze laars lappen. Het is een beroep dat te veel inspanning en opoffering vraagt en te veel risiko's met zich meebrengt om zich de les te laten spellen door mensen die in alle veiligheid en met alle mogelijke waarborgen menen dat ze over anderen kunnen beschikken. Wij staan enkel ten dienste van ons publiek."

SERGE SAINT-MICHEL (scenarist en stripprijsstichter) :
" Inplaats van ons om de oren te slaan met 'de nazistische trekken van ALEX ' (zie 'Le Monde' van 28 december 1979), inplaats van ons te versmachten met 'de ideologische inhoud die via het tekenverhaal wordt rondgedragen', inplaats van ons te ontsluieren 'hoe het systeem funktioneert', zal men misschien eens willen uitleggen hoe het beeldverhaal funktioneert."

THIERRY MARTENS (hoofdredakteur 'Spirou') :
" (...) Bovendien betreur ik een omgekeerd racisme, een weg-met-ons mentaliteit bij sommige blanken die willen prediken dat alle gekleurden onschuldige doetjes zijn en alle blanken uiteraard galgenaas. Als je een zwarte gangster uittekent gaat de censuurkommissie overstag, als je een palestijn een vliegtuig laat kapen steigert de kommissie, alle vuile klussen moeten door blanken worden opgeknapt. Aan dat soort massochisme ter attentie van kinderen doe ik niet mee."

DE RECHTS-RADIKALE STRIP STAAT IN ZIJN BABY...BOTJES

Zoals de meeste stripfanaten wel weten bestond de politieke strip als propaganda-middel reeds rond de eerste en tweede wereldoorlogen, zowel langs geallieerde kant als langs die der asmogendheden, zij het dat de laatsten er zelden gebruik van maakten. In de tweede helft der jaren zestig ontstond er echter een golf van amateuristische undergroundblaadjes van linkse strekking, waaruit zich - na de studentenrevoltes van '68 en tijdens de afwikkeling van de oorlog in Vietnam - een aantal zéér professionele links georiënteerde stripbladen voor volwassenen ontwikkelden, die hun welverdiende plaats op de stripmarkt veroverden. Anderzijds is van de rechtse of uiterst-rechtse kant van het politieke spektrum, op het vlak van stripprodukties vrijwel geen sprake tot ongeveer in de helft der jaren zeventig. Wel was er steeds een zéér rijke keuze aan kartoonisten, maar hierover zullen wij in dit bestek niet uitweiden. Toch moeten wij melding maken van enkele bekenden onder hen die vroeger reeds incidenteel stopstrips of één-pagina-strips fabriceerden: BRASSER in " 't Pallieterke ", de Fransman PINATEL in zijn eigen blad " Le Trait " en sinds kort in " Minute ", ALIDOR in het Brusselse blad " Pan " en tevens in het nieuwe weekblad " L'événement ", de Italiaan FREMURA in " La Nazione ", " Il Toscano " , FAIZANT in " Le Figaro " en tenslotte ALFIE KRANCIC met zijn karikatuur-kombinaties in het Italiaanse "Linea ".

Ofschoon men niet achteloos mag voorbij gaan aan de doorgaans sterk-kwalitatieve stripprodukties van deze mensen, kan men hier evenwel niet spreken van een specifieke politieke striptraditie. ALIDOR is de enige onder hen die de stripformule enigzins frekwenter toepaste.

Het lijkt erop dat rechts er niet aan dacht, of dat rechts-geëngageerde striptekenaars doodeenvoudig niet bestonden. Zeker geen uiterst-rechtse.
Hebben de linkse censoren zich jarenlang uitgesloofd in een spokenjacht naar "fascistische tendenzen " in het beeldverhaal (met hogerop omschreven resultaten vandien), dan ziet het er in de toekomst naar uit dat hun speur- en analysewerk aanzienlijk zal vereenvoudigd worden, daar de uiterst-rechtse strip zich voortaan openlijk en ondubbelzinnig manifesteert ! ...

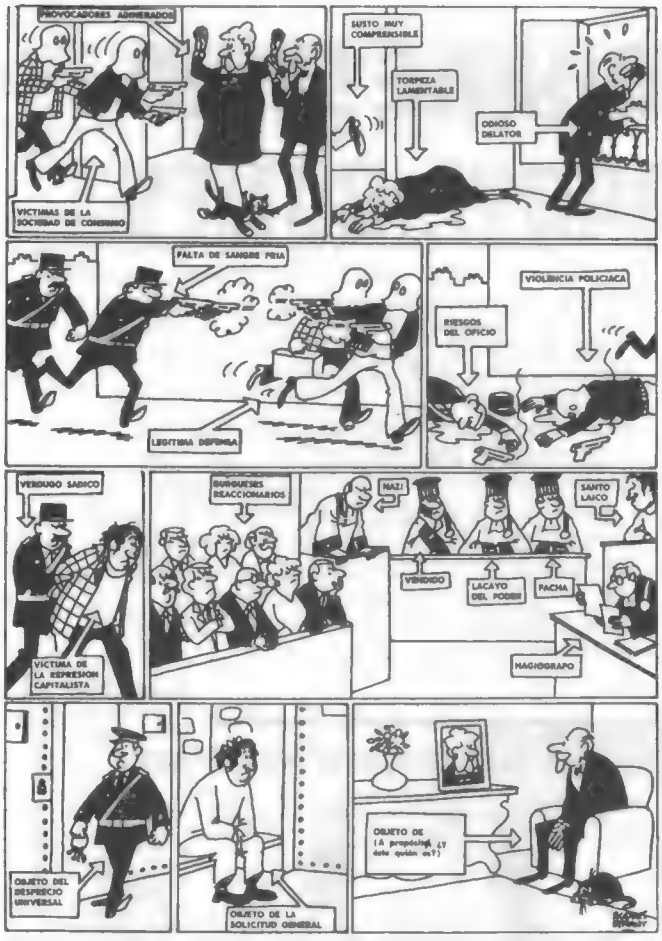

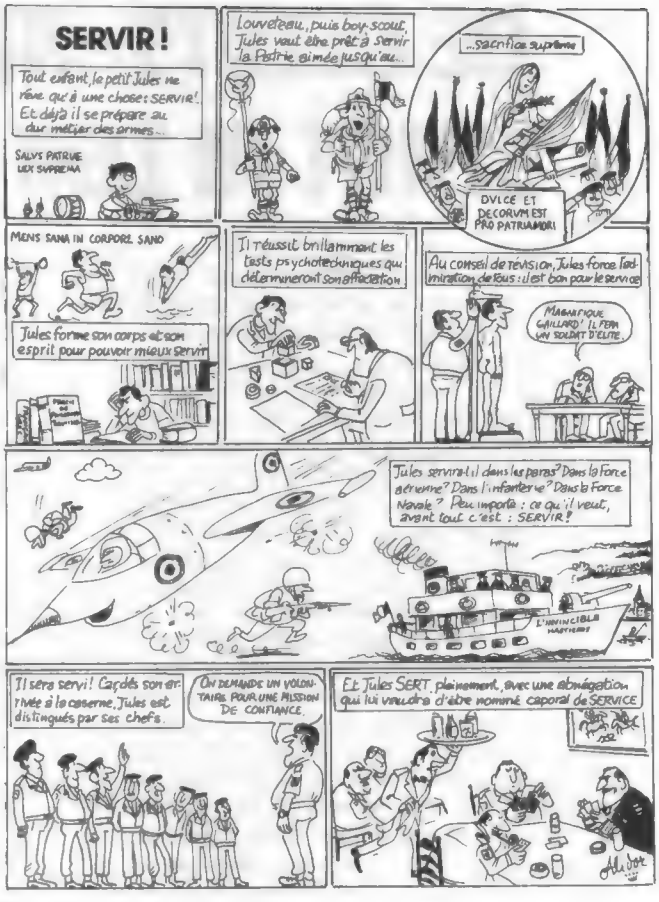
SERVIR !
Tout enfant, le petit Jules ne rêve qu'à une chose : SERVIR ! Et déjà il se prépare au dur métier des armes...
SALVS PATRIAE LEX SUPREMA
Louveteau, puis boy-scout, Jules veut être prêt à servir la Patrie, si même jusqu'au...
...sacrifice suprême
DVLCE ET DECORVM EST PRO PATRIAMORI
MENS SANA IN CORPORE SANO
Jules forme son corps et son esprit pour pouvoir mieux Servir
Il réussit brillamment les tests psychotechniques qui détermineront son affectation.
Au conseil de révision, Jules force l'admiration de tous : il est bon pour le service
MAGNIFIQUE GAILLARD ! IL FERA UN SOLDAT D'ELITE
Jules servira-t-il dans les paras ? Dans la Force aérienne ? Dans l'infanterie ? Dans la Force Navale ? Peu importe : ce qu'il veut, avant tout c'est : SERVIR !
L'INVINCIBLE MARTHEMS
Il sera servi ! Cazdés son arrivée à la caserne, Jules est distingué par ses chefs.
ON DEMANDE UN VOLONTAIRE POUR UNE MISSION DE CONFIANCE.
Et Jules SERT, pleinement, avec une abnégation qui lui vaudra d'être nommé caporal de SERVICE

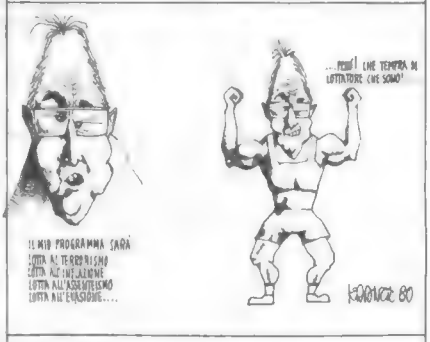

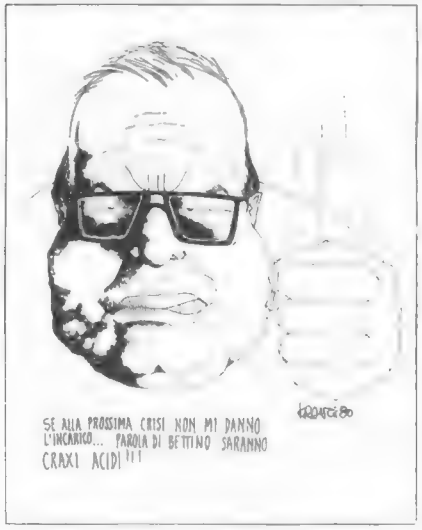

Om alle kwaadwillige misverstanden te vermijden willen we hier uitdrukkelijk vermelden dat we "PAN", "L'EVENEMENT" en "LE FIGARO" zeker NIET beschouwen als extreem-rechtse bladen. Bepaalde kreaties van hierbij genoemde tekenaars die in deze bladen publiceren, liggen wel in de sfeer van uiterst rechts, sfeer die men eveneens aantreft in b.v. de hoger vermeldde "CHARLIE HEBDO". Een rechte lijn trekken is moeilijk, en ons inziens overigens totaal overbodig... of zelfs niet wenselijk.

De eerste sporen van dit soort stripleven duiken op in december '73 in Frankrijk, in het regelrecht(s)e undergroundblad "Alternative" dat zich hoofdzakelijk richt tot universiteitsstudenten. De spil van dit blad is JACK MARCHAL, alias CRUNCH.
De belangrijkste reeksen van zijn hand hierin zijn " Les rats maudits " (een vervolgverhaal waarin zwarte-rechtse-ratten in de universitaire sektor voortdurend in bloederige strijd gewikkeld zijn met hun linkse opponenten), en " Scènes de chasse " (ideologische doordenkertjes in korte afleveringen). In dit blad vinden we ook SQUARE met zijn maandelijkse " La chronique de Bardamu ", eveneens korte afleveringen gericht op de politieke aktualiteit. Bij beide tekenaars staan bijtend sarkasme, studentikoze ironie, rassisme en fascisme zonder schroom op de dagorde.
In februari '75 verschijnt een speciale uitgave van Jack Marchal : een primitieve " Histoire de la civilisation " (een verhaal dat tot tweemaal toe in Vlaamse bladen - gedeeltelijk - zal gereproduceerd worden, echter met totaal verschillende vertalingen). Marchal zal in 1977 ook stripwerk leveren voor andere politieke bladen in Frankrijk, w.o. het studentenblad "Vaincre".

In november '74 verschijnt in Vlaanderen de eerste strip van PRIK in het maandblad " Alarm " -. Zijn stopstrips en 1 bladzijde gags met meestal goedlachse trekjes, zijn zonder meer kwaliteitswerk.
Hetzelfde kan gezegd worden van de Franstalige Brusselaar JULIUS waarvan in dezelfde periode strips beginnen te verschijnen in het Brusselse " Le nouvel Europe magazine ".
Prik zowel als Julius hebben een humoristische tekenstijl, maar terwijl de eerstgenoemde zich meestal uitdrukt door beweeglijke situaties moet de tweede het dikwijls hebben van de teksten. Thema's van hun verhalen : Sovjetagressie, ontwikkelingshulp, terrorisme, gastarbeiders enz...

In Italië start in december '74 een undergroundblad " La voce della fogna " (De stem uit de riool.. .), waarin JACK MARCHAL een groot deel van het werk op zich neemt (ook redaktioneel). Naast hem GAMOTTA (in een soort w.c.-grafiekstijl) die bijzonder gebeten lijkt te zijn op de vrijmetselaars en op Garibaldi, die dan ook in de meest waanzinnige toestanden worden uitgebeeld.
Verder sporadische stopstrips van TOMASSELI en later REMI met o.a. " La banda Balder " komende uit zijn eigen Frans stripblad " Balder ", waaruit eveneens zijn witte (ook rechtse) rattenstrip " Il Ramollito " wordt overgenomen.

In september '77 start een nieuw Vlaams maandblad " Haro " op initiatief van een aantal uitgetreden redaktieleden van " Alarm ", waaronder PRIK. Hij levert hier maandelijks minstens een bladzijde strip en vanaf nummer 4 wordt dat een satirische aktualiteitenrubriek " Haro-nieuwsdienst " waarin hij telkens een " beeldige maand " uittekent op " t.v.-scherm ". In " Haro " duikt ook JULIUS enkele keren op. In dezelfde periode levert

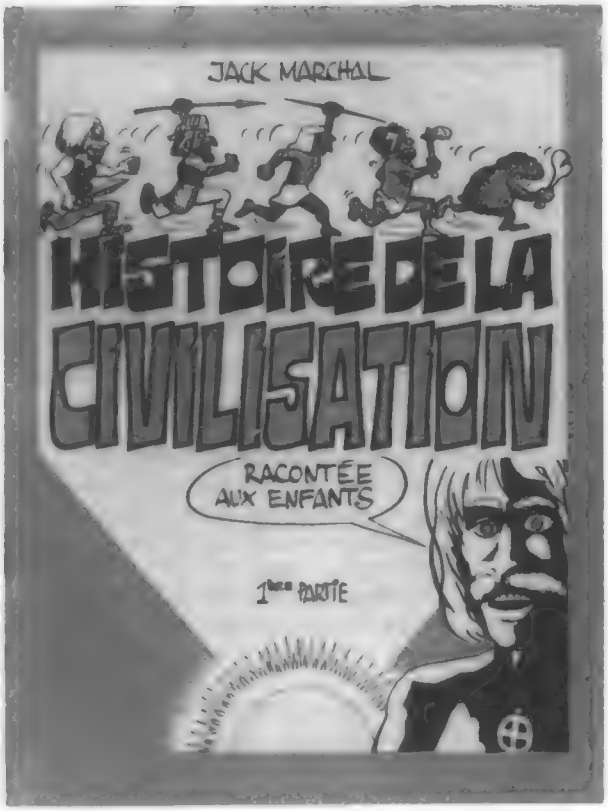

Boven: voorplaat van SQUARE voor het Franse undergroundblad "Alternative", het eerste uiterst-rechtse blad dat frekwent gebruik maakte van de stripformule.

Onder : voorplaat van het eerste uiterst-rechtse stripalbum (klein formaat) gerealiseerd door de Fransman JACK MARCHAL.

een zekere HEMTYH realistisch getekende verhalen voor een blad van Oukraïnse ballingen in West-Europa. Verhalen die knap zijn uitgevoerd in een zéér persoonlijke stijl, handelend over de geschiedenis der Kozakken en der Oukraïnse politieke beweging.
Vanaf november '77 verschijnt in Frankrijk het geroneokopieerde blaadje "l'Immonde ", waarin strips verschijnen die in '79 in een speciale uitgave gebundeld zullen worden. Het betreft hier een aantal gereproduceerde strips van PRIK en verder vooral werk van GILLES en OTTO D'AFE, die zich beiden uitputten in rudimentaire kribbelfiguren die men met enige welwillendheid als stripschetsen zou kunnen omschrijven. Laatstgenoemde brengt een vervolgverhaal over... zwarte ratten en de inspiratie is dus niet verder te zoeken dan bij de ratten van Marchal, echter zonder diens grafische pittigheid. Gilles heeft soms wel geniale invallen, liefst in gags van 1 bladzijde, zijn stijl is dan ook beter. Verder treffen we hier verschillende naamlozen aan, waaronder een goede Gotlib-imitatie, een andere met Reiser-kenmerken enz.

Ook twee verhalen van blijkbaar Amerikaanse herkomst, te zien aan de typische Amerikaanse stijl (naief-realistisch) en aan de geografische en thematische situering der scenario's. Het geheel van het blad geeft een indruk van nogal slordige nationaal-socialistische propaganda.
In hetzelfde 1977 blijkt er in Groot Brittannië een LESLIE aan het werk te zijn voor "Bulldog " wiens primitieve konterfeitsels wel eens op het kontinent worden gereproduceerd.
In het Franse blad " Initiative Nationale " verschijnt er naast JACK MARCHAL eveneens stripwerk van PATRICE PONT-ROBERT van redelijk goede - amateuristische - kwaliteit.
In Spanje wordt in januari '78 het eerste nummer uitgegeven van het tweemaandelijkse undergroundblad " El cadenazo ", waarin we weerom het werk van JACK MARCHAL aantreffen.
Eeveneens in 1978 ziet het Duitse studentenblad " Gäck " het daglicht, met grafisch primitief tekenwerk van FRANK ELSTNER die evenwel wat scenario's en teksten betreft uitmunt in het ridikuliseren van konsumptiemaatschappij-syndromen. In dezelfde geest maar met meer strip-feeling parodieert DETLEV KLEISS hier " Star Wars " (kort verhaal). Vanaf medio '79 worden hier ook regelmatig strips overgenomen van PRIK, die eind 1978 een verhaal " Bumerang " begon in het Oostenrijkse blad "Aktuell ", een verhaal dat wegens geldgebrek werd stopgezet. " Aktuell " reproduceerde voordien reeds (en ook later) menige strip van Prik.
In het reeds hogerop vernoemde " Haro " bevindt zich een rubriek " Kraaiepoten " genaamd, bestaande uit twee bladzijden korte stukjes, satire, moppen, kartoons en fotoironie. Nr. 9-10 van " Haro " dat voorjaar '79 verschijnt, blijkt plotsklaps een kompleet " KRAAIEPOTEN-STRIPALBUM " te zijn ! De 52 bladzijden zijn grotendeels gevuld met 'antiquariaat' van Julius, Prik, GOMMER, en - ook hier - JACK MARCHAL. Het zijn meestal 1 bladzijde strips, stopstrips, enkele kar-

Boven : het eerste representatieve rechtse stripalbum (50 blz op din-A4 formaat) kwam in Vlaanderen op de markt, het is een vrij goed verzorgd verzamelwerk met strips van PRIK, JULIUS en JACK MARCHAL .

Onder : een voorpagina van JACK MARCHAL voor het Italiaanse undergroundblad "La voce della fogna", een blad dat volgens dezelfde formule werkt als "Alternative".

toons en een paar korte verhalen. Er is echter eveneens een nieuw (grafisch opmerkelijk) verhaal van negen bladzijden bijover de Berlijnse muur - van Prik.
Wij mogen hier rustig stellen dat dit " Kraaienpoten-stripalbum " kwalitatief veruit het belangwekkendste is wat marginaal rechts tot hiertoe op de markt bracht.

In hetzelfde jaar start in Spanje het undergroundachtige blad " La voz de la rata negra " (uiteraard geinspireerd op de rat van Marchal) waarin naast redelijk goed werk van enkele naamlozen, reprodukties te vinden zijn van JACK MARCHAL, REMI en de Berlijnse muur van PRIK.
Ook in Zwitserland steekt een nieuw uiterstrechts undergroundblad de kop op : " Rat noir "... - dat lijkt wel op een ware rattenplaag ! Ook hier botsen we op de Berlijnse muur van PRIK en enkele van zijn oudere strips, verder reprodukties van JACK MARCHAL - wiens zwarte rat als maskotte voor het blad fungeert - en redelijk veel reprodukties van REMI's 'Balder-bende' en 'Ramollito'. Ook hier weerom (vrij goed) werk van enkele naamlozen, maar tevens duiken hier drie nieuwe namen op : een zeer expressieve RAT L'BOL, een zeer goede kartoonale ISIDORI op professioneel peil en een uitstekende amateur die zich MIXOMATOSE noemt.
Spijtig genoeg betreft het hier weerom een geroneokopieerd blad, dat druktechnisch alles te wensen overlaat.
In dit 1979 ontdekken we ook nog R.H. EDWARDS in de Britse " League Review " met een maandelijks " Leagueorama ", waarin hij - zeer behoorlijk amateuristisch - een t.v.-nieuwsrubriek uitbeeldt die qua opvatting duidelijk is geinspireerd op de " Haro-nieuwsdienst " van Prik.
In de U.S.A. tenslotte verschijnen er sporadisch stopstripjes - van meestal naamlozen - in diverse puur nationaal-socialistische bladen. Hierin worden doorgaans Joden, negers en Amerikaanse presidenten tot mikpunt genomen, grafisch-kwalitatief gaande van dilettantisch-kartoonaal tot naief-realistisch. Toch een naam : COFFEY.
Voor zover wij hebben kunnen vaststellen komt in de uiterst-rechtse bladen in de U.S.A. de strip nog minder aan bod dan in hun Europese equivalenten.

HOE IS DE STAND VAN ZAKEN IN 1980 ?

Enkele bladen zijn reeds weggevallen : Alternative, Vaincre, Balder en L'Immonde.
Ook de publikatie van Haro is stopgezet, wel bestaat er verder een Haro-bulletijn, dat echter louter de funktie vervult van katalogus van de Haro-Boekdienst.
Aktuell heeft zijn naam veranderd in 'Sieg' en verschijnt zeer onregelmatig.
Verschillende tekenaars hebben hun stripaktiviteiten beëindigd : GAMOTTA, REMI, TOMASSELI, SQUARE (die zich nu verdienstelijk maakt in de surealistische schilderkunst) en JACK MARCHAL, die pen en penseel heeft geruild voor rockgitaar en dito arrangementen realiseert. In al de bladen waaraan hij meewerkte verzorgde hij trouwens reeds jarenlang rock-rubrieken.

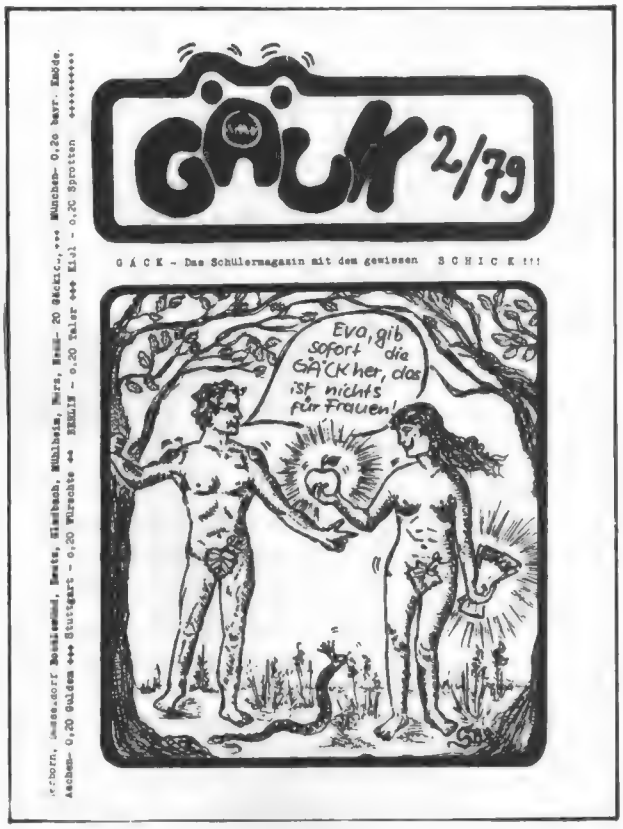

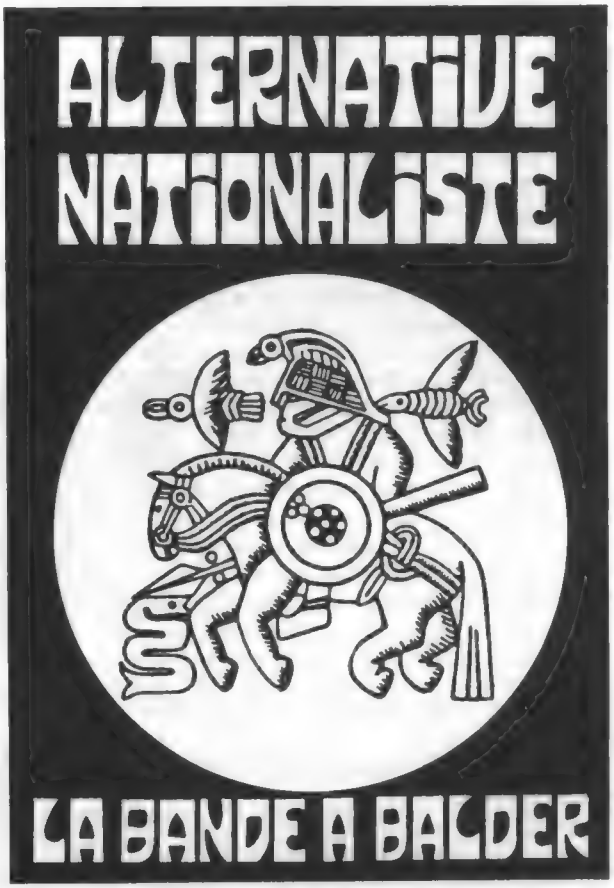

Boven : voorplaat van het enige Duitse rechtsradikale studentenblad "Gäck" (op klein formaat) dat de stripformule regelmatig toepast.

Onder : het eerste nummer van het Waalse rechtse-striptijdschrift (eveneens op klein formaat) "Alternative nationaliste", de inhoud van dit nummer is volledig gevuld met strips van de Fransman REMI.

Ook GILLES, OTTO D'AFE en P.P.-ROBERT hebben er blijkbaar de pen bij neergelegd. Een ware aderlating dus, en alhoewel " La voce della fogna " verder doorzet, zal het verlies van de meeste zijner tekenaars slechts heel tijdelijk kunnen opgevangen worden door de reproduktie in afleveringen van PRIK's Berlijnse muur...
Het opduiken van een zekere GOLLUM in " L.v.d.f." duidt dan ook op rekruteringspogingen.
PRIK zelf publiceert nu bij de nieuwkomer " Inzet ", een propagandisten-kontaktblaadje dat hoognodig aan groeistuipjes toe is ...
Hiervoor levert hij kort stripwerk dat meestal de Belgische politiek en de Vlaamse kwestie als thema heeft (o.a. ter gelegenheid van 150 jaar België ...).
De Brit EDWARDS verhuist naar " Frontline News " en wordt in de " League Review " vervangen door een heel wat minder goede KEITH MARTIN die wel volgens het t.v.-nieuwsdienst recept verder werkt. Edwards levert voor zijn nieuwe 'opdrachtgever' de stopstrips van " Red Rosa ".
JULIUS heeft zijn aktiviteiten opgevoerd ; naast zijn humoristische (stop)-strips voor " Le nouvel Europe magazine " tekent hij hiervoor ook korte historische verhalen in realistische stijl van zeer goede kwaliteit. Daarbuiten levert hij voor het - begin '80 gestartte - maandblad " Forces nouvelles " knappe afleveringen van een eveneens realistisch vervolgverhaal over huurlingen : " Les diables noirs ".

In Vlaanderen verschijnt een nieuwe kracht op de markt : BRUINTJE in " De Taktivist ", die zijn " Takkers Kareltje " in de Vlaamse strijd-perikelen laat evolueren, bij middel van vrij goed geslaagde stopstrips.
Een nieuw underground-achtig blad ziet in Spanje het daglicht : " Zyklon-B" ...
(een naam die niet bepaald van goede smaak getuigt) met werk van ene IVAN VIVANCO, enkele naamlozen en reprodukties van REMI.
Zopas verscheen dan in Wallonië het eerste nummer van " Alternative Nationaliste ", dat volledig gevuld is met stripreprodukties van REMI (12 blz.op halve kwarto formaat). Het ligt in de bedoeling van de uitgever om driemaandelijks te verschijnen met bijkomend een of twee speciale stripedities per jaar.
In de U.S.A. zit men blijkbaar ook niet stil,want daar kwam een technisch goed verzorgd album op de markt : " Yid Kike - coloring book n.1 ". Dit 56 blz.tellend album is volgetekend door een kartoonale R.LORAK die per bladzijde telkens een vier-prenten strip brengt. Een tweede album wordt in het vooruitzicht gesteld, en de formule zou kommercieel wel eens kunnen aanslaan (de stijl is eigentijds),ofschoon lang niet alle gags dijenkletsers kunnen genoemd worden en de - typisch Amerikaanse - thematiek nogal eentonig aandoet.
Op de valreep komt er een merkwaardige albumuitgave binnenwaaien vanwege de Duitse " GACK"-jongens : " Oswin's Ritt " een meesterlijk realistisch getekende strip van 20 bladzijden in de mythologische sfeer. Druktechnische uitvoering redelijk goed, alhoewel het tekenwerk zeker veel beter verdient. De tekenaar blijft trouwens onbekend, en wij vrezen dat we hier te doen hebben met een soort plagiaatwerk, te zien aan de ingelaste tekstballons die sporen vertonen van improvisatie,maar die inhoudelijk een aardig stukje ironie op de plank brengen.
Tenslotte bereikt ons nog in extremis het bericht dat in Spanje een rechts stripalbum werd uitgegeven : " Setanta dias en el infierno " (zeventig dagen in de hel) van de gebroeders CRESPO. Helaas kunnen we hierover geen verdere bizonderheden geven aangezien we niet in het bezit zijn gekomen van het betreffende album.
Tot daar het kronologische verslag tot op heden.

kwalifikatie en situëring

Wij hebben ons in de loop van het overzicht reeds enkele malen aan kwalificeringen gewaagd en wij willen hierop toch iets verder ingaan,ofschoon kwalificeren steeds een delikate zaak is, vooral bij tekenaars in het kartoonale genre. Men komt hier wel eens voor verrassingen te staan als men ziet wat de tekenaar WIL brengen tenoverstaan van wat hij KAN brengen (grafisch).
Niet alleen de persoonlijke visie en desgevallend de graad van professionaliteit van de tekenaar spelen een rol bij de vormgeving en stijl die hij een bepaald werk aanmeet, ook praktische en emotionele omstandigheden kunnen hier een zekere invloed hebben (tijdgebrek, het hanteren van ander technisch materiaal, lusteloosheid enz. ..).
Hoe dan ook, deze aspekten kan de lezer slechts vermoeden en wij houden ons dus bij het beoordelen van wat we te ZIEN krijgen,psychologische bespiegelingen achterwege latend.

Aangezien veel werk van PRIK reeds in zes verschillende talen verscheen door reprodukties in praktisch alle landen van west-Europa (Skandinavië uitgezonderd) en in de U.S.A., is het misschien voor de hand liggend in de eerste plaats bij Prik's werk stil te blijven staan. De professionaliteit hiervan is zeker niet vreemd aan het relatieve sukses ervan... in het buitenland,en het mag wel verwonderlijk heten dat - buiten die enkele bladen waaraan hij medewerker was - in Vlaanderen zelf slechts weinig van hem werd gepubliceerd.
Zijn grafische stijl die verre verwantschap vertoont met de "Franquin-school " ligt in de klassiek-humoristische lijn. Elastische figuren, aktie, pittige détails, attributen en dekors krijgen de nodige aandacht en zitten vol waarheidsgetrouwe elementen en symboliek ... zodat het wel eens moeilijk wordt voor de politiek niet grond ingewijden om tussen de bomen het bos nog te zien.
Kwaliteitsverschillen doen zich voor wanneer hij penseel dan wel pen gebruikt : in het eerste geval zijn de tekeningen zeer verzorgd, terwijl in het tweede geval nog meer spontaniteit te bespeuren valt. Vlotte scenario's

LES RATS MAUDITS

LA TRISTE ET AFFLIGEANTE HISTOIRE DU GUD
FEUILLETON EN 18 ROUNDS

ASSAS 1968...

PRELUDE

C'EST EN NOVEMBRE 1968 QUE SE PRODUISIT UN PHENOMÈNE ETRANGE, DONT LES CONSÉQUENCES ALLAIENT ÊTRE INCALCULABLES...

... CE SOIR-LÀ, LE GAUCHISTE DE BASE S'OCCUPAIT PAISIBLEMENT, DANS UNE SALLE DE TRAVAIL, À RELIRE SES CLASSIQUES...

... "LE PLUS GRAND POURCENTAGE DE NON-INTÉGRÉS À LA RÉVOLUTION SE TROUVAIT PARMI LES MARCHANDS DE FRITES AVEC 95,1% DE CONTRE-RÉVOLUTIONNAIRES!!" (*)

...DIS, MONSIEUR...

OUAIS?...

* Fidel CASTRO, discours prononcé le 15 mars 1968 devant le Comité Central.

... S'IL VOUS PLAIT... DESSINE-MOI UNE SALE BÊTE.

AH OUI... EUH...

CAMARADE! TOUT RÉVOLUTIONNAIRE CONSCIENT ET ORGANISÉ DOIT SAVOIR QUE,...

... LA PLUS IMMONDE BÊTE, C'EST...

... LA VERMINE FASCISTE!

JACK * M.

LES RATS MAUDITS

LA TRISTE ET AFFLIGEANTE HISTOIRE DU GOD
FEUILLETON EN 18 ROUNDS

PRÉLUDE (5ème épisode)

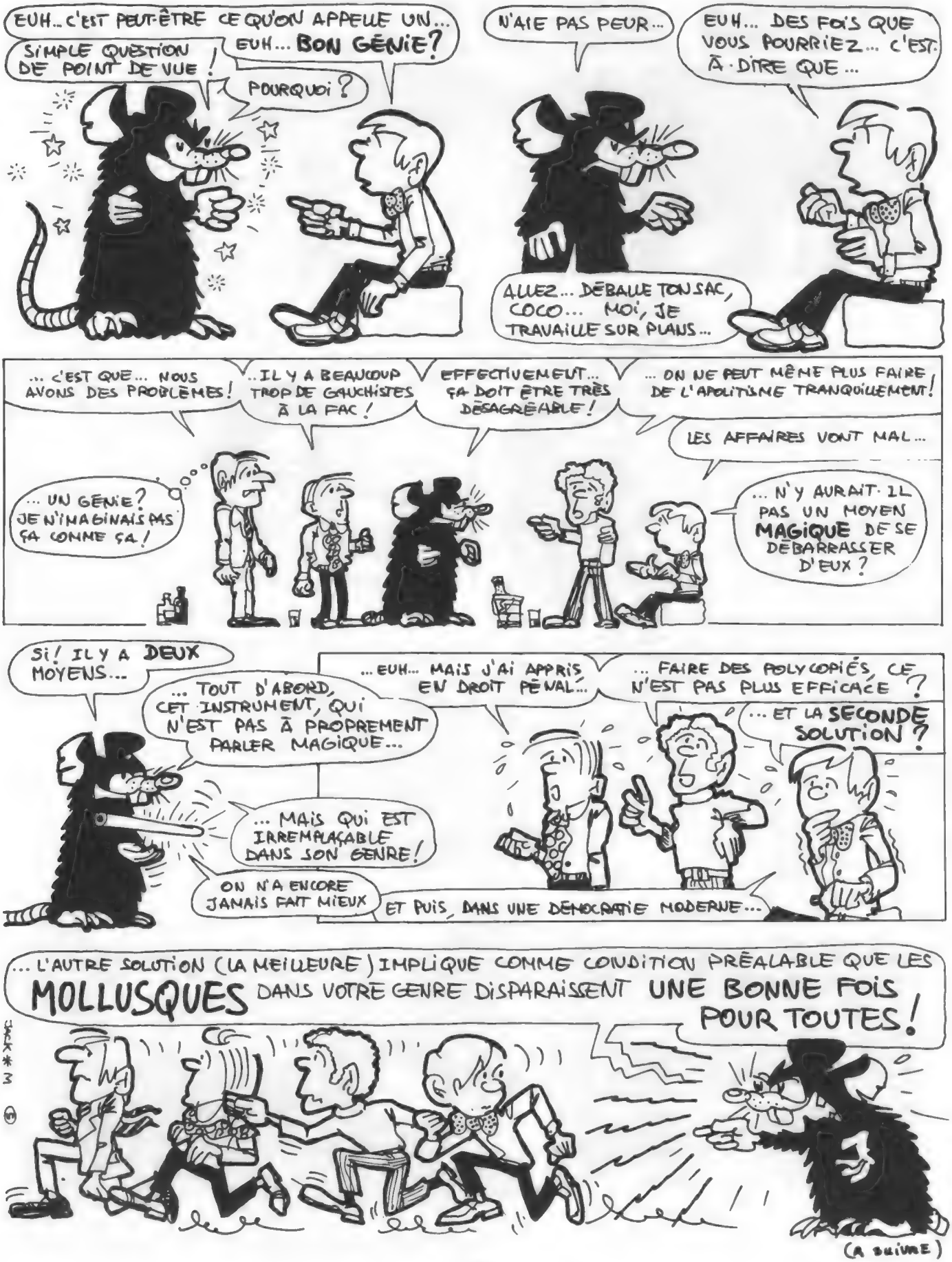
EUH... C'EST PEUT-ÊTRE CE QU'ON APPELLE UN...
SIMPLE QUESTION DE POINT DE VUE !
EUH... BON GÉNIE?
POURQUOI ?
N'AIE PAS PEUR...
EUH... DES FOIS QUE VOUS POURRIEZ... C'EST À DIRE QUE...
ALLEZ... DÉBALLE TON SAC, COCO... MOI, JE TRAVAILLE SUR PLANS...
... C'EST QUE... NOUS AVONS DES PROBLÈMES!
..IL Y A BEAUCOUP TROP DE GAUCHISTES À LA FAC !
EFFECTIVEMENT... ÇA DOIT ÊTRE TRÈS DÉSAGRÉABLE !
... ON NE PEUT MÊME PLUS FAIRE DE L'APOLITISME TRANQUILLEMENT!
LES AFFAIRES VONT MAL...
... UN GÉNIE? JE N'IMAGINAIS PAS ÇA COMME ÇA !
... N'Y AURAIT-IL PAS UN MOYEN MAGIQUE DE SE DÉBARRASSER D'EUX ?
Si ! IL Y A DEUX MOYENS...
... TOUT D'ABORD, CET INSTRUMENT, QUI N'EST PAS À PROPREMENT PARLER MAGIQUE...
... MAIS QUI EST IRREMPLAÇABLE DANS SON GENRE !
ON N'A ENCORE JAMAIS FAIT MIEUX
... EUH... MAIS J'AI APPRIS EN DROIT PÉNAL...
... FAIRE DES POLYCOPIÉS, CE N'EST PAS PLUS EFFICACE ?
... ET LA SECONDE SOLUTION ?
ET PUIS, DANS UNE DÉMOCRATIE MODERNE...
... L'AUTRE SOLUTION (LA MEILLEURE) IMPLIQUE COMME CONDITION PRÉALABLE QUE LES MOLLUSQUES DANS VOTRE GENRE DISPARAISSENT UNE BONNE FOIS POUR TOUTES !
(A SUIVRE)

LES RATS MAUDITS

LA TRISTE ET AFFLIGEANTE HISTOIRE DU GUD — FEUILLETON EN 36 ROUNDS

LA VERMINE VINT S'INSTALLER À ASSAS, AVEC ARMES ET BAGAGES...
EH, PATRON !... QU'EST-CE QU'ON FAIT QUAND ON EST QUELQUE PART OÙ ON N'A PAS À ÊTRE...
... ET QU'ON VEUT Y RESTER SANS SE FATIGUER ?...
CETTE QUESTION !...
ÉLÉMENTAIRE MES CHERS CAMARADES...
...ON FAIT DU SYNDI-CALISME !

VA FALLOIR SYNDICALISER TOUS CES GUSSES ? ILS NE SONT PAS FOLICHONS, NOS FUTURS MANDANTS !
OUI... LES ÉTUDES DE DROIT LAISSENT DES TRACES...
JE DOIS AVOUER... ILS ONT L'AIR TRÈS BÊTE...

STOP ! IL FAUT ENVISAGER LE PROBLÈME SELON LES PRINCIPES DU MARKETING MODERNE... VOUS IMAGINEZ UN SLOGAN-CHOC AVEC "UNION DROIT" ?...
... "ASSAS IS U.D. FOR YOU" ? ZÉRO ! DÉBILE !

ASSAS IS GUD FOR YOU ! Voilà...
LE SUPER-PIED INCONTESTABLE !
AH ! SI VOUS AVIEZ LU MAC-LUHAN !
GUD ? MAIS ÇA VEUT DIRE QUOI ?
ON VERRA ÇA EN TEMPS UTILE !

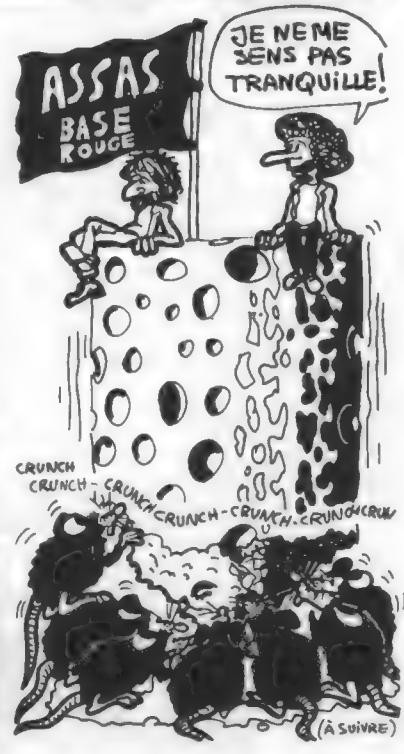

IL EST TEMPS DE SONGER À L'INFRASTRUCTURE MATÉRIELLE DE NOTRE PROJET SYNDICAL
J'AI CE QU'IL FAUT, CHEF !
ÉLABORER UNE PLATE-FORME PROGRAMMATIQUE... ET DES ARGUMENTS, DES TAS D'ARGUMENTS...
J'EN AI PLEIN MON SAC, CHEF !
DRRG

SCENE DI CACCIA

ORA DOVREMMO TROVARE EIN RICHTIG PEDERAST...
ANNI FOLLI
ACH! SKORGO DNELL' ERBA EIN TIPIKO ESEMPIO!
IL FOSTRO NOME?
RÖHM!
DANKE SCHÖN... ACH, MEIN LIEBER MARCUSE, KVESTI RIFOLUZIONARI SORPRENDERANNO IL MONDO, BEN PRESTO!
53
STURM ARSCHLOCH
HÄNDE WEG, MENSCH!
BICCOLA BASSEGIATA, SIGNORINA ?...
NEIN!
ACHTUNG!
FOI SIETE UNA VITTIMA DELLA SEXUELLE REPRESSION!
STRONZA!
FOI TRANSGREDITE IL MORAL DIKTAT IMPOSTO DALLA BORGHESE DIKTATUR!... ZIGNOR?...
REINHARDT HEYDRICH!
SIEG
...KACCIATO DALLA KRIEGS MARINE PER AVER FOTTUTA LA FIGLIA DEL KAPITANO...
ACH! FOI ESSERE UN GROSSO DEBOSCIATO! FOI CONDUCETE LA VITA DA BOHÈME
ACH JA! LAVITA DI BOHEMIA-MORAVIA!
FOI MI FATTE SOGNARE! HOHO!
ES FEULT NOCH ETWAS WICHTIGES
TEPPISTA... OMOSESSUALE... DEBOSCIATO... CI MANCA ANCORA UN VERO DROGATO!
JA! MOLTO IMPORTANTE, KVESTO!...
DI CACCIA
IN BAYERN
HIK
IN MÜNCHEN STEHT EIN HOFBRÄUHAUS
FÜR DEN PIANO AM KLAVIER - NOCH EIN BIER
EIN ZWEI XOFFA!
HIK
HIK
TOSSIKOMANIA REAZIONARIA!
TERRENO
LA BIRRA È L'OPPIO DEL POPOLO!
NESSUN INTERESSE
KE AFETE DETTO?
?
GÖRINGÖRINGÖR
D'AVIAZIONE
TEGEL
DONNERWETTER! IO KREDO CHE KVESTA SCENE DI CACCIA DURERÀ FINO ALLA PAGINA SEGUENTE!

SCENE DI CACCIA

JO KREDO TI AFERFI ZENTITO PARLARE DI OPPIO? NICHT WAHR?
EUH... WIR SIND QUI PER INTERPRETARE UNA SCENA DI CACCIA
GÖRIN GÖRIN GÖR
HABEN SIE NICHT UN PIKKOLO PÖ DI DOPE?
LA MIA ZIRINGA È VUOTA..
... O UN BIKKOLO RUOLO DI GRAN CACIATORE?
NEIN MEIN HERR
NEIN...
ABER... TUTTI I NOSTRI KOMPLIMENTI
GÖRINGÖRINGÖRIN
HERRMANN, FIRGOLA... PSYCHEDELISCH RIVOLUZIONARIO... VIAGOIO AL TERMINE DELLA NOTTE DEI KRISTALLI...
WAS FÜR EIN TRIP!
ROME
SUBLIME, LIEBER KOLLEGA! FEYTEGGIAMO SENZA RITARDI DIE ANKOMMENDE RIFOLUTION!
SEKTE
DANKE SCHÖN... ABER... NON MANKANO PERÒ ANKORA ELEMENTI ESSENZIALI?
BERLIN
GÖBBELS
BEEERCK! KE PUZZA DI SUDORE
MA CHE QUA IL NOSTRO LAFORATORE IMMIKRATO! SPRECHEN SIE DEUTSCH?
EIN BISSCHEN... HO LAVORATO IN SVIZZERA... COME MURATORE..
COSTRUIRE LE CASE... EH... CAPITO?
GÖBBELS
GÖBBELS
TOKYO
... E FI CHIAMATE BENITO... COME?...
22!
... E IL BEATNIK, LAGGIÙ? VOI VENDETE DIPINTI SUL MARCIAPIEDE? ROTTI I PONTI CON LA FAMIGLIA? E VOLETE PERCORRERE TUTTA L'EUROPA?
EIN DROP-OUT!
ACH! KONTRO-KULTURA!
UNTER-GRUND!
... EIN FREAK!
SIE SIND EIN HIPPIE EIN MARGINAL!
NON CE L'HAI CENTO LIRE?
... ALLORA SVEGLIA, MERDA!
... ...
RIPETETEMI IL VOSTRO NOME?
SPARE A DIME, BROTHER!
WIEN MÜNCH
POP!
← UCLA
LOS ANGELES
FIN

Votez Bardamu!

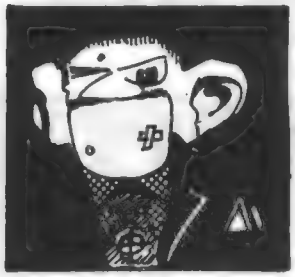

SCHWEPPES le Drink des candidats Raffinés !!

POUR :
- le Cul et
- la Bouteille!

UN VRAI PROGRAMME ! :
- NON AUX COLLANTS.
- OUI AUX JARRETELLES !
- DES SOUS POUR LES BLANCS !
- LA MEULE POUR LES NOIRS !
- LA PRÉSIDENCE À VERSAILLES
- Mme CLAUDE À L'ÉLYSÉE !

DU- DUCON - DUCONNET - DU - DUCON - DUC

LA CHRONIQU

LE 5 MAI : VOTEZ TOUS POUR LE CANDIDAT D'ALTERNATIVE !!
BARDAMU CANDIDAT DU JOURNAL !

ELECTIONS PRESIDENTIELLES :

C'EST BEAU LA DEMOCRATIE : 32 CANDIDATS LE 13 AVRIL 1974 A 15 HEURES...

BIENTOT, UN CANDIDAT PAR DEPARTEMENT.

FAITES COMME NOUS : ENCOURAGEZ LES CANDIDATURES !!!

BIEN QUE CERTAINS HÉSITENT ENCORE À SE PRÉSENTER !!

L'ELYSÉE! LE RÊVE DE LUCIE...
JE suis CANDIDAT
UNE OCCASE À NE PAS RATER!
SI LE PREMIER MINISTRE EST CANDIDAT, JE Me RETIRE...
QUEL PRIMAIRE CE MESSMER !!
OUF!! IL RENONCE!
JE MAINTIENS DONC MA CANDIDATURE
OH! LA! LA! JSSS Y VA AUSSI...
HERDE... ENCORE 7 ANS!
DANS L'INTÉRÊT DE LA NATION, JE Me RETIRE

de BARDAMU

...MAIS CHACUN REPREND VITE SON CALME, ET S'ATTACHE A PERSONNALISER SA CAMPAGNE AU MAXIMUM :

A VRAI DIRE, CE N'EST PAS SEULEMENT VOTRE ARGENT QUI M'INTERESSE...

BORDEAUX, 1945 = FÊTANT L'ÉLIMINATION D'UN GANG RIVAL, CHABAN-DELMAS SURSAUTE : DES HOMMES SURGISSENT : C'EST LA BRIGADE DES IMPÔTS !!

CHABAN-DELMAS S'EMPARE D'UNE FEUILLE ELLE RESSEMBLE À UNE FEUILLE D'IMPÔTS ELLE A LA COULEUR D'UNE FEUILLE D'IMPÔTS CE N'EST PAS UNE FEUILLE D'IMPÔTS ! C'EST SA NOMINATION DE GÉNÉRAL !!

POPULATIONS ABANDONNÉES ! FAITES CONFIANCE AU CANDIDAT SOCIALISTE !!

ENFIN, UN INSTANT D'ÉMOTION (de censure)...

LE MEC EN VA

UNE FRESQUE GRANDIOSE CONNISE PAR SQUARE. DESSINS ET SCENARIO DUS AH

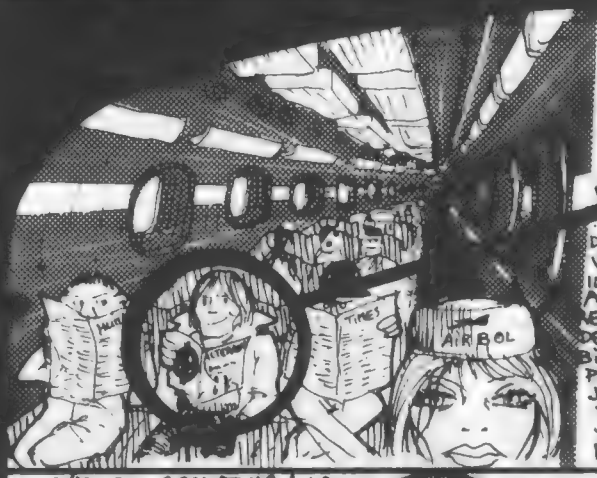

VOUS L'AVEZ RECONNU, LE MEC, CELUI DE LA DERNIÈRE FOIS, CE FAF CONVERTI, CE ROCKER DÉCADENT, CE RAT SUBTIL, MAINTENANT QU'IL N'EST PLUS NORMAL, RAISON DE PLUS DE S'INTÉRESSER À LUI ! FOUTEZ VOUS DANS VOTRE TÊTE DE BOLOSS LE MEC PART EN VACANCES ! COMME TOUT LE MONDE, SOUS LA LOIRE, DU CÔTÉ DU SOLEIL, DES FILLES CHAUDES ET DES ÉMOTIONS FORTES, LE MIEUX QUOI. NOUS AVONS VOULU ABSOLUMENT LE SUIVRE DANS SES PÉRÉGRINATIONS, HISTOIRE DE DRESSER UN TABLEAU RÉVÉLATEUR DE CE QUE PEUT ÊTRE LE FAF DE BASE LOIN DE SA VAL FAVORITE, DE SON TROQUET COUTUMIER, DE SON GENTIL CHEF DE SECTEUR, DE SON CONSEILLER IDÉOLOGIQUE, DE SA VALKYRIE ARROGANTE, ET DE LA CHARMANTE ÉQUIPE DE JEUNE SOUDÉE DONT IL FAIT PARTIE TOUT AU LONG DE LA FROIDE ANNÉE. FAUT QU'IL APPRENNE À SAVOIR QUOI FAIRE DE SES MAINS LORSQUE SA BARRE PRÉFÉRÉE EST RESTÉE AU PLACARD, TROUVER UNE CONTENANCE, APPRENDRE LA VIE DE DÉMOCRATE, FAIRE COMME TOUT LE MONDE, EN UN MOT S'ADAPTER AU MONDE BIEN CURIEUX QU'EST CELUI DES GENS NORMAUX ! CROYEZ LE OU PAS, CES PAS EVIDENT, VOUS POURREZ TOUT AU LONG DE CE SURPRENANT TABLEAU JUGER DU COEFICIENT D'ADAPTATION, DE SAVALEUR AU CONTACT DES RITES DU MONDE EVOLUE (SIC). LE VOILÀ DANS L'AVION QUI LE MÈNE DANS CES CONTRÉES SUPER-COOL (RE-SIC). ENLEVEZ VOS RAYB BANDE DE BOLS, IL FAIT NUIT, ET REGARDEZ PLUTOT CE QUI SUIT.

D'ABORD, ASSISTONS À LA MUTATION, AU NIVEAU VESTIMENTAIRE, C'EST LA PLUS IMPORTANTE ...

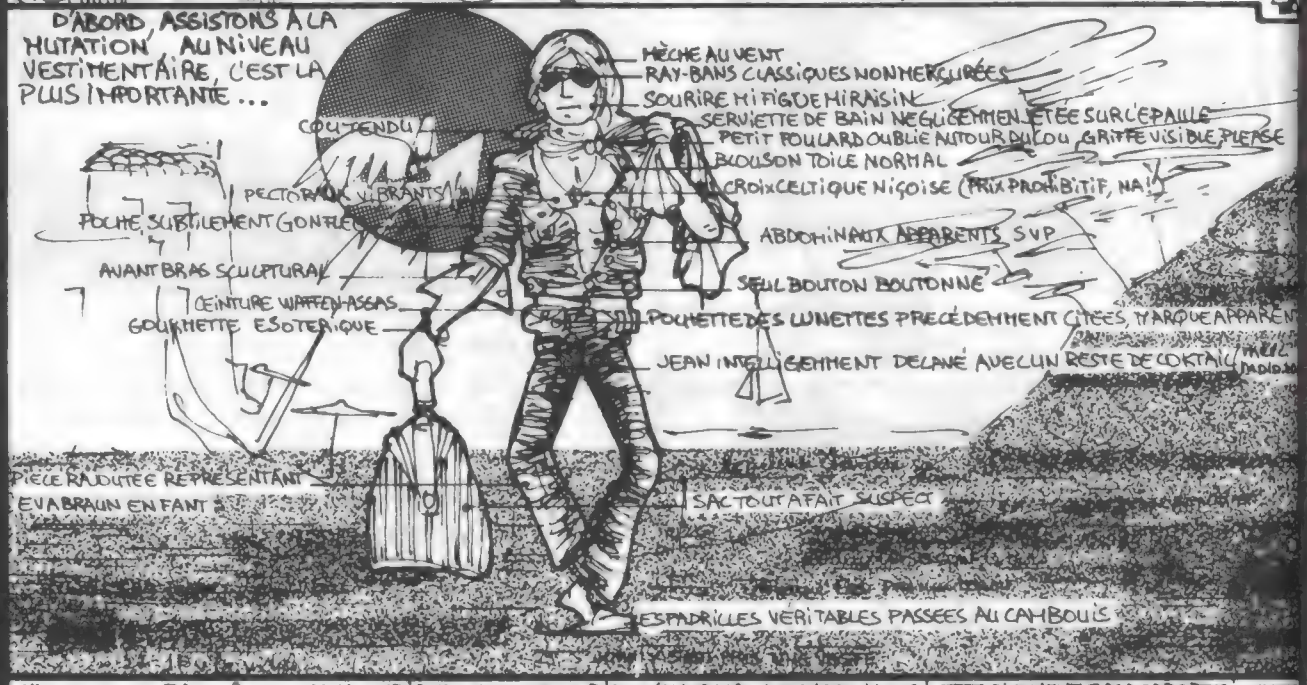
MÈCHE AU VENT
RAY-BANS CLASSIQUES NON HERCURÉES
SOURIRE MI FIGUE MI RAISIN
SERVIETTE DE BAIN NÉGLIGEMMENT LÉTÉE SUR L'ÉPAULE
PETIT FOULARD OUBLIÉ AUTOUR DU COU, GRIFFE VISIBLE, PLEASE
BLOUSON TOILE NORMAL
CROIX CELTIQUE NIÇOISE (PRIX PROHIBITIF, NA!)
ABDOMINAUX APPARENTS SVP
SEUL BOUTON BOUTONNÉ
POCHETTE DES LUNETTES PRÉCÉDEMMENT CITÉES, TYARQUE APPARENT
JEAN INTELLIGEMMENT DELAVÉ AVEC UN RESTE DE CORTAIC
COU TENDU
PECTORAUX VIBRANTS
POCHE SUBTILEMENT GONFLÉE
AVANT BRAS SCULPTURAL
CEINTURE WAFFEN-ASSAS
GOURMETTE ÉSOTÉRIQUE
PIÈCE RAJOUTÉE REPRÉSENTANT EVA BRAUN EN FANT
SAC TOUT À FAIT SUSPECT
ESPADRILLES VÉRITABLES PASSÉES AU CAHBOUIS

VU LE TOPO LES PÈRES ? TOUT À FAIT TYPIQUE, JUSQUE LÀ RIEN D'ANORMAL ME DIREZ-VOUS ! EFFECTIVEMENT T'AS DE PROFESSIONNELS DE LA FRIME QUE VOUS ÊTES ! TOUTE LA PANOPLIE EST LÀ, CHASSE À LA MORUE, OU AUTRES ... SUIVONS LE LÀ OÙ AUTOMATIQUEHE IL FERA SES PREMIÈRES ARMES. SI ÉVENTUELLEMENT UN COW-BOY QUELCONQUE SE RECONNAÎT, QU'IL NOUS ÉCRIVE EN ENVO SA PHOTO POUR LE PRIX ANNUEL DU BOL NATIONAL DÉCERNÉ PAR UN JURY FÉMININ COMPÉTENT ! (PETITE PARENTHÈSE FILANTE

ZE BEACH
(LE PREMIER QUI LUI BITCH EST UN TRISTE CON)
POSE DE CIRCONSTANCE, COMME DÉTOURNÉE AVEC LES NYMPHOS S'EN AVISERONT J'AI PIQUÉ CETTE PAGE SUR LA STATUE D'ARNO BREKER DITE "L'HOMME FORT". VISIBLE À BONN, GALERIE MARCO, CONTRE LA QUELLE NOUS CONNAÎTSES CLASSIQUES L'UNE PEUT S'ENFAIRE CHER DE FAIRE ÉTALAGE DE SA SCIENCE PARFAITE EN L'OCCURRENCE IL S'AGIT ICI DE L'ART PLASTIQUE EN GERMANIE 33-45. UN HAUSSE POINT POUR L'INCONNU !
ROUGE
BON-HARU

LANCE LE MEC

...ME. UN CERTAIN RELENT D'AUTO-SATISFACTION NON DÉNUÉ DE FONDEMENT. S.E.V.L.M

POUR TOUT VOUS DIRE J'EN T'Y ATTENDAIS UN PEU, ON NE PERD PAS SES REFLEXES EN QUELQUES HEURES, QUAND ON EST SAINEMENT CONDITIONNÉ PENDANT PLUSIEURS MOIS. LES SPÉCIALISTES NOTERONT LA PRÉCISION DU STYLE, LE COUP NET, UNE BONNE PÊCHE DE DERRIÈRE LES FAGOTS. LES DÉMOCRATES LOCAUX TENTENT DE SAISIR LE POURQUOI DE LA CHOSE, LA MOTIVATION DE L'ACTE...

ALORS LEVANT IN ON PROVOQUE ? NE BOUSCULE PAS ! SOIT POLI ! BOUGE PAS QUAND JE TE PARLE. MONSIEUR. LE CHILIEN VEUT S'EXPRIMER ? ENCORE UN MOT OBSCÈNE ! TU VEUX QUE JE TE LIBÈRE ? TOUT DE SUITE ! MOI FASCISTE, NON POINT ! SUIS PAS UN MODÉRÉ. NE ME PAS NÉO ! AU CHILI IL FAIT BEAU ! TOUTE FAÇON T'AS UN GUEULE DE DÉCHET ! VIENS LE DIRE ICI ! DES DÉBRIS COMME TOI S'EN FAIT IO TOUS LES JOURS, EN TEMPS NORMAL ! COMBRIS. RECOMMENCE PAS ! JE DIS RIEN POUR CETTE FOIS QUE JE NE T'Y REPRENNE PAS ! OK ?

NE TOUCHEZ PAS ! J'AI RIEN FAIT, JE RESPECTE TOUT LE MONDE, ON EST TOUS FRÈRES LA FAMILLE HUMAINE DOIT SERRER LES COUDES, ON EST TOUS ÉGAUX, ON SE LIBÈRE SUPER, CAMARADE ÉLÈVE TA CONSCIENCE AU NIVEAU DE CELLE DES MASSES LABORIEUSES JE VAIS ÊTRE OBLIGÉ DE ME FÂCHER SI TU N'ARRÊTE PAS ! TA RÉACTION EST TYPIQUEMENT BOURGEOISE ET NE RESPECTE PAS LES DROITS FONDAMENTAUX DE L'INDIVIDU TU PERDS TES CHANCES DE SAISIR LA FORCE DE NOTRE COMBAT... BRUIT SEC...

LES DIALOGUES CI-DESSUS SONT TOTALEMENT AUTHENTIQUES ET SONT RAPPORTÉS ICI TEXTUELLEMENT ! BREF, TOUT CELA EST TRÈS RÉVÉLATEUR - MAIS REGARDEZ UN PEU L'ENTOURAGE ET SES RÉACTIONS, C'EST VRAIMENT HAINTENANT QU'ON SE REND FINALEMENT COMPTE DE L'EFFET PRODUIT PAR UN ACTE SOMME TOUTE ASSEZ BANAL !....

SYMPATHIQUE !

Y'EN A ENCORE DES COMME ÇA ?

WAAAAAH WHAT A MAN !

RETIENS-MOI

BOF !

INTÉRESSANT...

LE MEC

SUITE AU VERSO

(NDLR) AVIS : LE CHOIX DES MODÈLES N'EST PAS NÉCESSAIREMENT RÉVÉLATEUR DES GOÛTS DE L'AUTEUR !

La Banda Balder

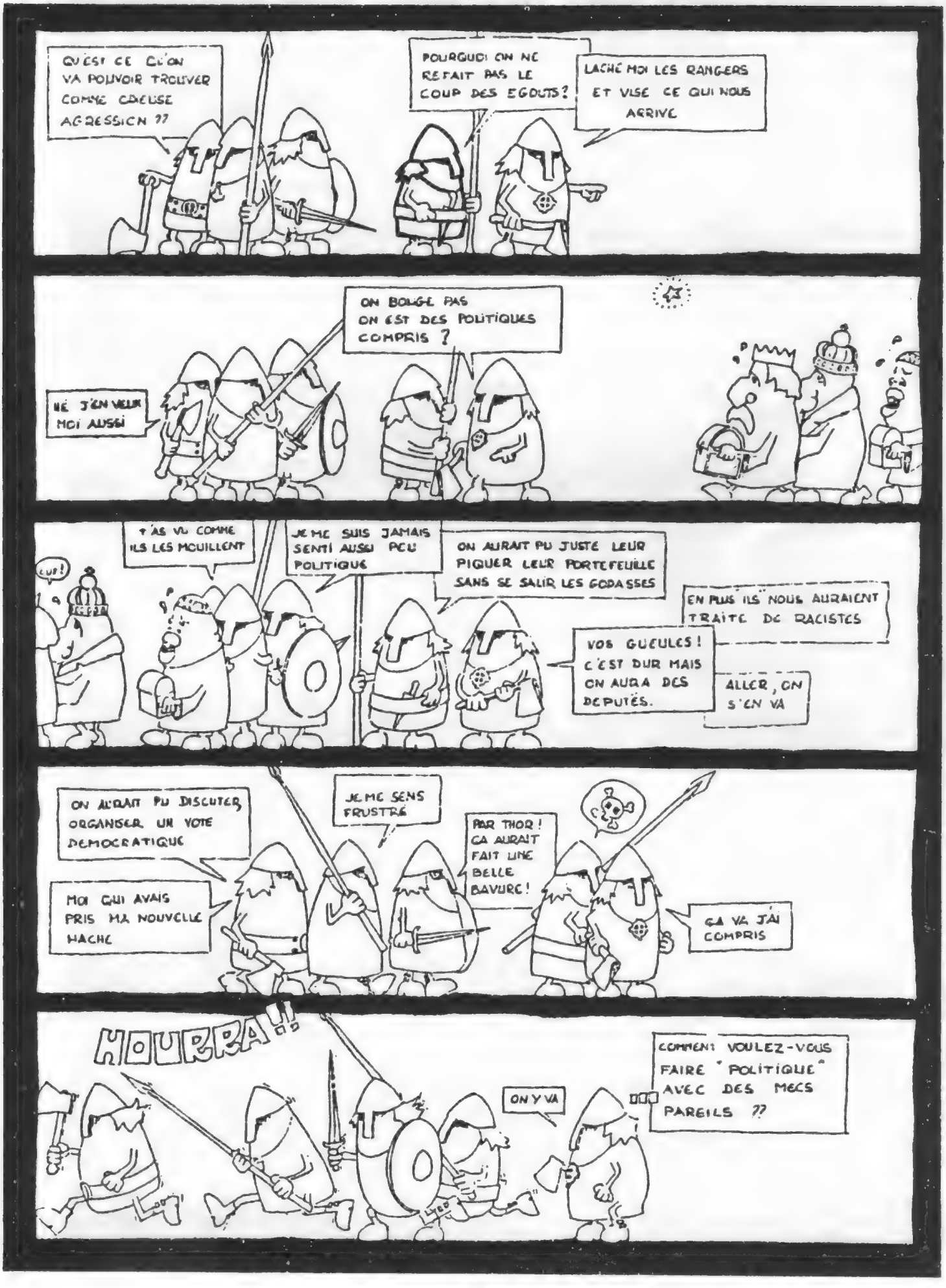
QU'EST CE QU'ON VA POUVOIR TROUVER COMME CONNE AGRESSION ??
POURQUOI ON NE REFAIT PAS LE COUP DES EGOUTS?
LACHE MOI LES RANGERS ET VISE CE QUI NOUS ARRIVE
ON BOUGE PAS ON EST DES POLITIQUES COMPRIS ?
HE J'EN VEUX MOI AUSSI
T'AS VU COMME ILS LES MOUILLENT
JE ME SUIS JAMAIS SENTI AUSSI PEU POLITIQUE
ON AURAIT PU JUSTE LEUR PIQUER LEUR PORTEFEUILLE SANS SE SALIR LES GODASSES
EN PLUS ILS NOUS AURAIENT TRAITE DE RACISTES
VOS GUEULES ! C'EST DUR MAIS ON AURA DES DEPUTES.
ALLER, ON S'EN VA
ON AURAIT PU DISCUTER, ORGANISER UN VOTE DEMOCRATIQUE
JE ME SENS FRUSTRE
PAR THOR ! CA AURAIT FAIT UNE BELLE BAVURE !
MOI QUI AVAIS PRIS MA NOUVELLE HACHE
CA VA J'AI COMPRIS
HOURRA !!
ON Y VA
COMMENT VOULEZ-VOUS FAIRE "POLITIQUE" AVEC DES MECS PAREILS ??

SALUTE, SOTTOSPECIE DI NULLITÀ!
BUONDÌ, CAPO
ANCORA UN COMMENTO DI QUESTO GENERE E NON RISPONDO PIÙ DI ME STESSO
I DEMOCRATICI STANNO PER ATTACCARE!
È TUTTO PRONTO, CAPO
I DEMOCRATICI NON MI PIACCIONO AFFATTO
LA MIA PATTUGLIA DI DELINQUENTI LI FARÀ IN BRICIOLE IN UN ISTANTE
IN PRIMO LUOGO I DEMOCRATICI NON SONO BELLI
CHI RESTA A GUARDIA DELL'ACCAMPAMENTO?
HANNO LE MANI MOLLI E TUTTE SUDATICCE
HO PRESO CON ME I PIÙ COMPLETI. PUNTO DI VISTA GENETICO. GLI ALTRI RESTERANNO A FAR LA GUARDIA ALL'ACCAMPAMENTO
?
DAL
ANCORA MI STO CHIEDENDO COME RIUSCIAMO A FAR TREMARE L'EUROPA CON INDIVIDUI DEL GENERE!?

Tacconi © Anni '70

...MA GLI INIZI FURONO DIFFICILI.... E PIENI DI CONTRATTEMPI...

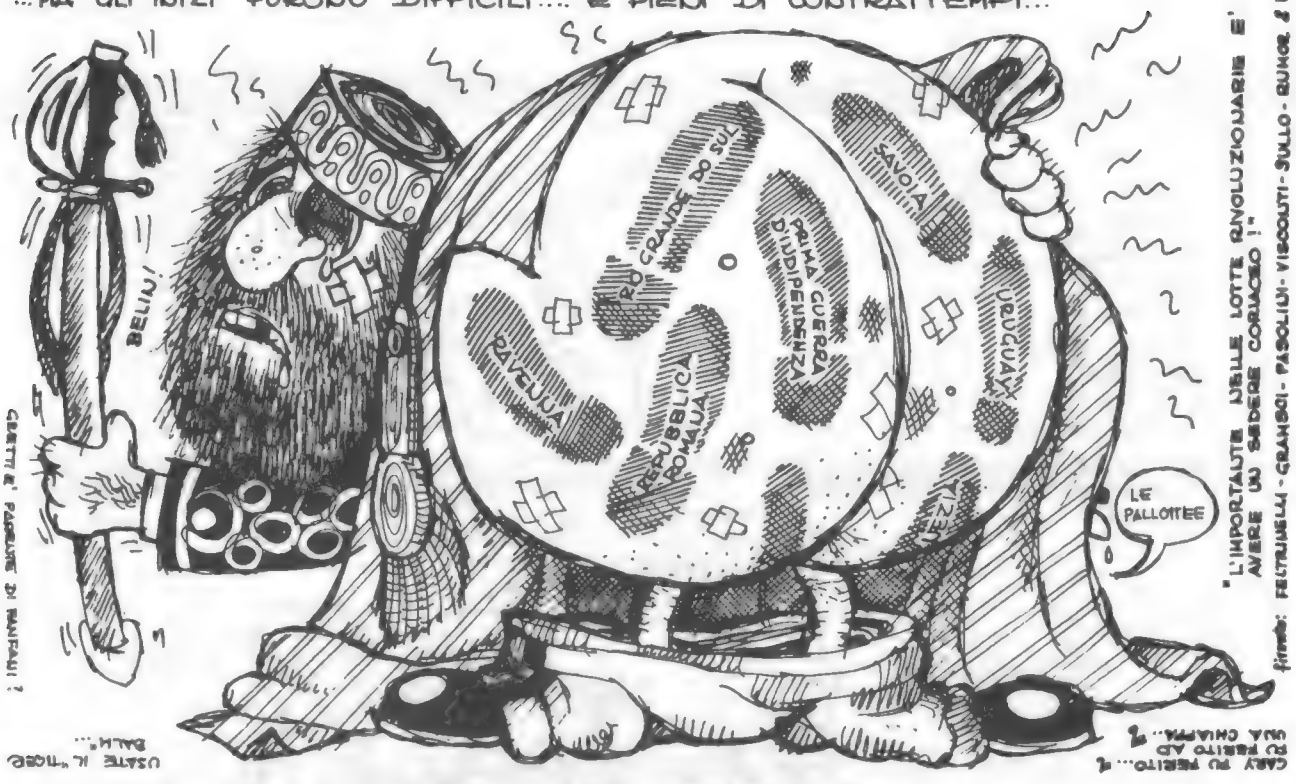

CARY PU' PRESTO... E PU' PRESTO AD UNA CHIAMATA...

USATE IL "TIGRE BALM"...

CARETTI E' PARENTE DI RANFAN! ?

FINCHE' NON INCONTRO' IL BUON MAZZINI ED I SUOI CARI CONFRATELLI CHE FURONO PRODIGHI DI AIUTI E DI SAGGI (SICH!) CONSIGLI...
CARO ∴ GARY ∴ INTANTO METTI ∴ QUESTA ∴ CAMICIA ∴ ROSSA..
DOPO QUESTO PUBBLICO IL CAMBIO DONEA DARSI ALLA LATITANZA...

...EPPOI SAPPI CHE I PATRIOTI ∴ SONO PRONTI PER AIUTARTI ∴ IN UNA VITTORIOSA SPEDIZIONE PER LIBERARE ∴ GLI EROICI CONFRATELLI ∴ DEL MERIDIONE...
PRONTE INUTILMENTE SPAZIOSA

E FU COSI' CHE GARY SI TROVO' A CAPO DELLA PIU' GRANDE SPEDIZIONE PATRIOTTICA DEL TEMPO.....

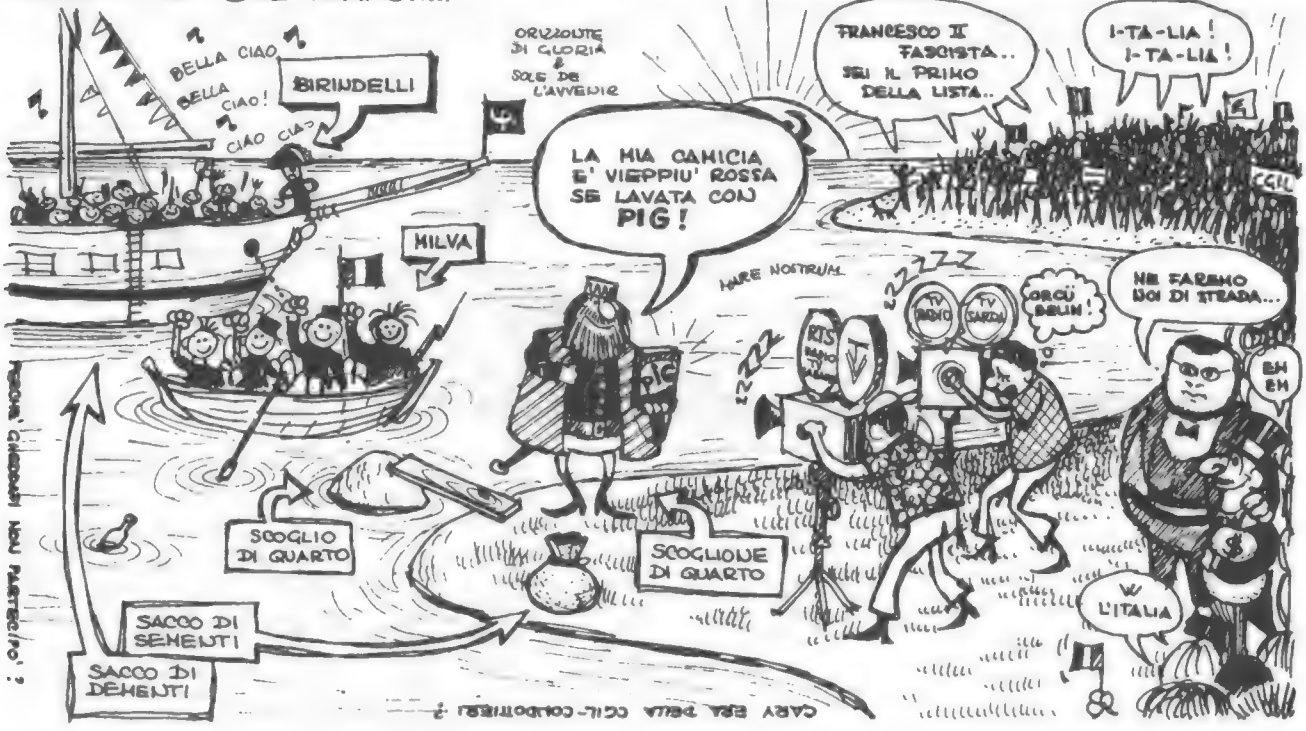

PERONE, GIACOBBO NON MASTICHI?

..E COSI' DI VITTORIA DEMOCRATICA IN VITTORIA DEMOCRATICA SIAMO ARRIVATI ALLA ATTUALE SITUAZIONE DEL PORKOGIUDA* NELLA QUALE QUEL VECCHIO MARPIONE DI

GARY BALDI HA LA CONSIDERAZIONE CHE SI MERITA...

(* NOTA: HO SCRITTO PORKOGIUDA E NON PORKOGIUDEO.. SIA BEN CHIARO.. VORREI MORIRE MOLTO VECCHIO E NEL MIO LETTO... E COLL NUMEROSA PROLE...)

fine

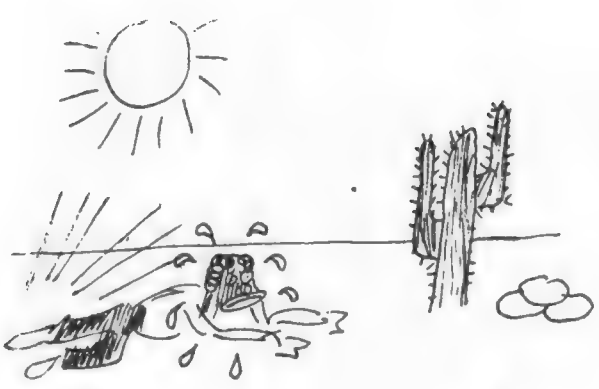

DE L'EAU!
PA' PITIÉ!

EH!
zzzzz
Paradis

ACH!
BLA BLA BLA BLA
DIRECTION GENERALE

quel boulot pour un nègre!

...plus tard...

Guichet
n° 119 33

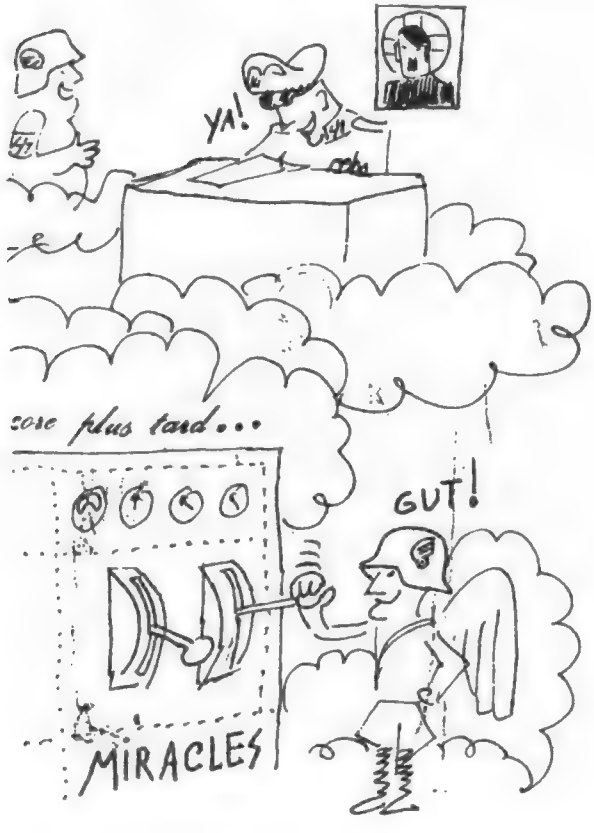
YA!
...plus tard...
GUT!
MIRACLES

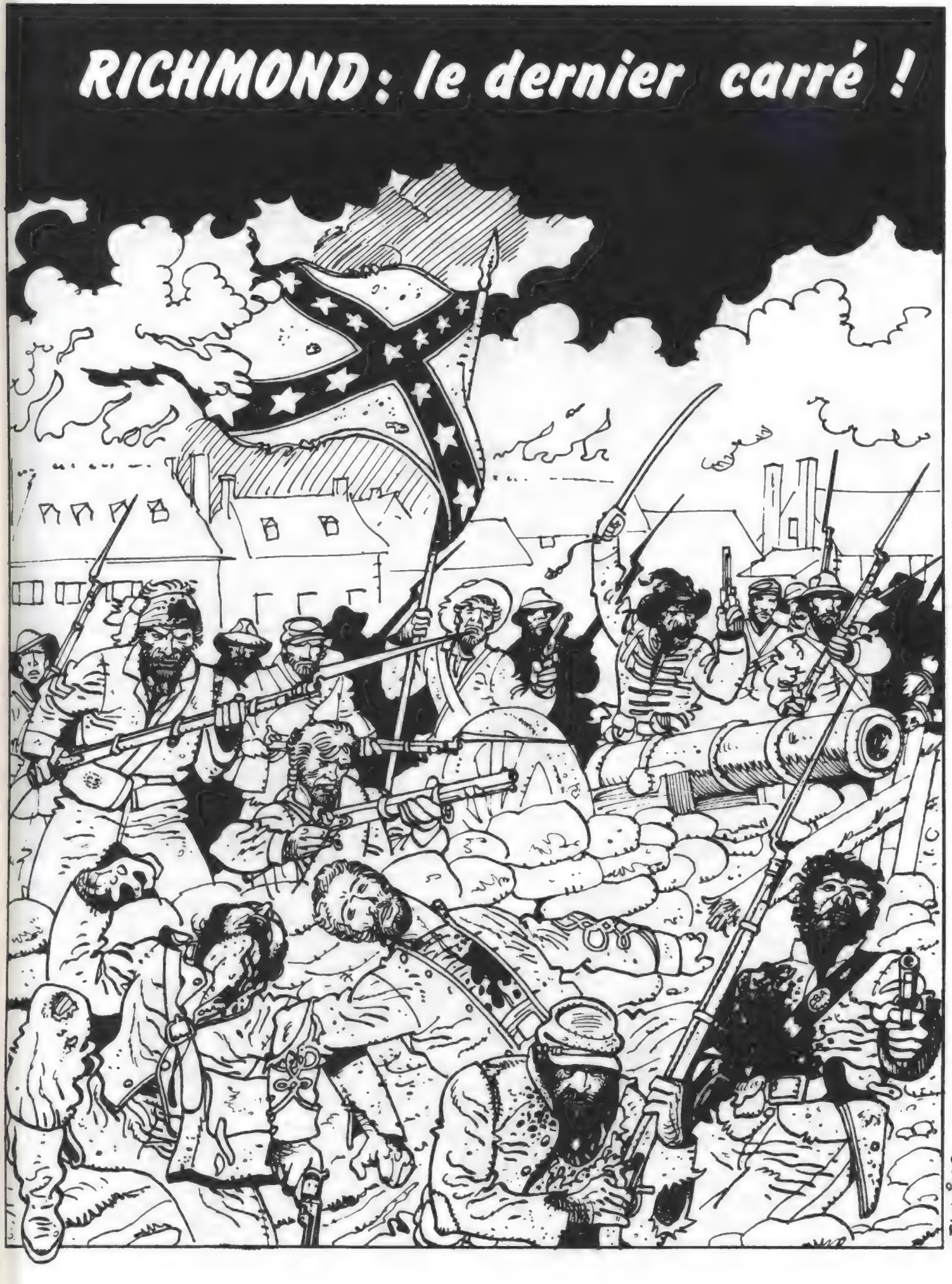
RICHMOND : le dernier carré !
-JULIOS-

AU DÉBUT DU 17ème SIECLE, LES ANGLAIS ABORDENT EN DEUX POINTS DIFFÉRENTS DES ACTUELS U.S.A. ... AU NORD DANS LA RÉGION DE BOSTON ET DE NEW-YORK ... AU SUD EN VIRGINIE

1

... LES VIRGINIENS SONT DES HOMMES D'ÉPÉE, ANCIENS PARTISANS DES STUART...

...DANS LE NORD SE SONT FIXÉS LEURS ADVERSAIRES PURITAINS AYANT PASSÉ UN CONTRAT AVEC LE CIEL POUR GAGNER LA RICHESSE...

BIENTÔT LES PURITAINS DE BOSTON ÉLIMINENT AU PRIX D'UN VÉRITABLE GÉNOCIDE LEURS VOISINS : LES COLONS FRANÇAIS D'ACADIE.

...LE NORD SE FAIT INDUSTRIEL ... LE SUD PLANTEUR. ... ET C'EST ... LE NORD QUI A L'IDÉE D'OFFRIR AUX VIRGINIENS UNE MAIN D'OEUVRE BON MARCHÉ : DES NOIRS D'AFRIQUE.

...CES NOIRS PROVOQUENT LA RUINE DES PETITS PLANTEURS BLANCS AU PROFIT DES GRANDES PROPRIÉTÉS SANS ALTÉRER L'ESPRIT DE BONNE ENTENTE ENTRE RICHES ET PAUVRES ...

...IL Y A TROP DE NOIRS À PRÉSENT : CELA FINIRA MAL ...

...LES AFFRANCHIR TOUS POURRAIT PROVOQUER UN MIXAGE RACIAL...

... LE NORD SE COUVRE D'USINES ET PAR DUMPING EMPÊCHE LE SUD D'EN FAIRE AUTANT...

...LE COTON DU SUD EST TRANSPORTÉ PAR LA FLOTTE DU NORD QUI EN TIRE UN BÉNÉFICE D'INTERMÉDIAIRE : CETTE SITUATION PÈSE AU SUD...

... AU DÉBUT DU 19ème SIECLE, L'AFFLUX D'ÉMIGRANTS DANS LES ÉTATS DU NORD (NON ESCLAVAGISTES CAR EXCLUSIVEMENT INDUSTRIELS) AUGMENTE LA POPULATION NORDISTE AU DÉTRIMENT DU SUD (...20 MILLIONS CONTRE 5)
...LE SUD EN A ASSEZ DE LA TYRANNIE MERCANTILE DU NORD
...

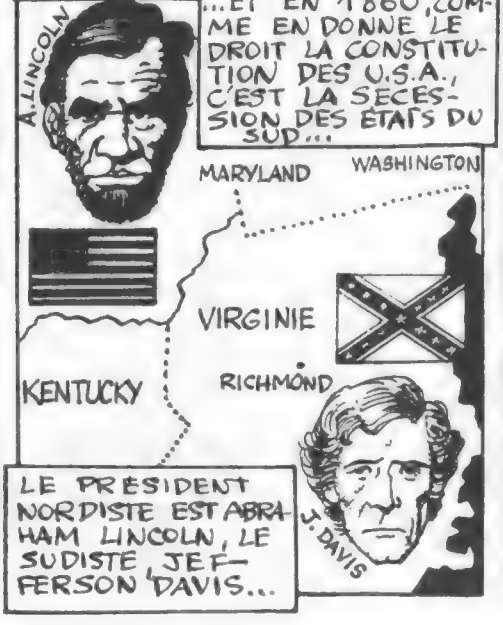

...ET EN 1860, COMME EN DONNE LE DROIT LA CONSTITUTION DES U.S.A., C'EST LA SÉCESSION DES ÉTATS DU SUD...

LE PRÉSIDENT NORDISTE EST ABRAHAM LINCOLN, LE SUDISTE, JEFFERSON DAVIS...

... LES INDUSTRIELS DU NORD DÉCIDENT LA GUERRE POUR FAIRE RENTRER LE DIXIELAND DANS LE GIRON UNIONISTE ...

EXCELLENT, CETTE GUERRE DÉVELOPPERA NOTRE COMMERCE!

... ET LE SUD AURA LE MAUVAIS RÔLE DE L'ESCLAVAGISTE...

...CE SONT POURTANT LES SUDISTES QUI ACHETÈRENT DE LEURS DENIERS LE LIBERIA POUR Y RECEVOIR LEURS AFFRANCHIS
...

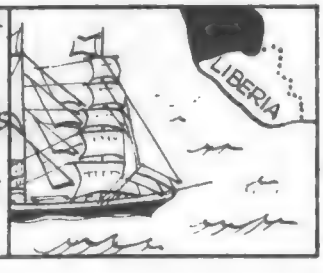

BULL RUN, PREMIÈRE RENCONTRE, EST UNE VICTOIRE DES SUDISTES QUI COMMETTENT UNE ERREUR : AU LIEU DE PRENDRE WASHINGTON, ILS OFFRENT LA PAIX : ILS SE BAT POUR DÉFENDRE, NON POUR ENVAHIR...

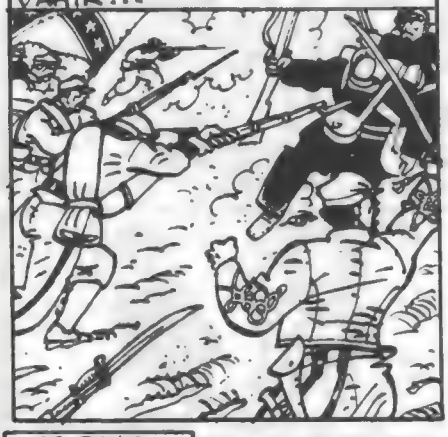

...CETTE FAUTE FERA DURER LA GUERRE ET PERDRE LE SUD CAR LE TEMPS TRAVAILLE POUR LE NORD QUI POSSÈDE TOUT : INDUSTRIES, POPULATION 4 X PLUS NOMBREUSE, FLOTTE COMMERCIALE, ETC...

LES NORDISTES (DIRIGÉS PAR GRANT) MÈNENT UNE GUERRE TOTALE SANS ÉGARDS POUR L'ADVERSAIRE ET... LEURS PROPRES SOLDATS AU CONTRAIRE DES SUDISTES (AVEC À LEUR TÊTE LE CHEVALERESQUE LEE) SACHANT RESPECTER LA DIGNITÉ HUMAINE.

...ET POUR FAIRE PLIER LE SUD, LE GÉNÉRAL SHERMAN TUE ET BRÛLE TOUT SUR SON PASSAGE EN VIRGINIE...

EN OUTRE, LE BLOCUS DE LA FLOTTE NORDISTE FAIT LENTEMENT MOURIR DE FAIM LE "DEEP SOUTH" ET SON ARMÉE...

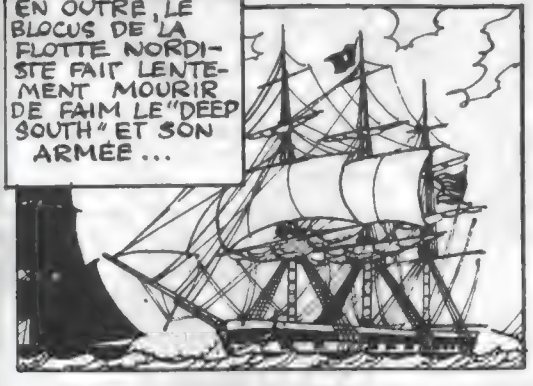

...ET LES FANTÔMES AFFAIBLIS DE LEE NE PEUVENT EMPÊCHER GRANT DE PRENDRE RICHMOND, LEUR CAPITALE. BATTU, LEE CAPITULE LE 9 AVRIL À APPOMATOX...

...MAIS LE CALVAIRE DU SUD CONTINUE : UNE NUÉE DE PILLARDS, LES "CARPETBAGGERS" S'ABAT SUR UN PAYS EXSANGUE...

...LES RÉSERVES DE COTON, DERNIÈRE RICHESSE DU SUD, SONT RÉQUISITIONNÉ PAR LES "YANKEES"... ALORS QUELQUES ANCIENS OFFICIERS RÉAGISSENT

... FONDONS UNE SOCIÉTÉ DE PROTECTION DE NOS MALHEUREUX COMPATRIOTES ...
... ELLE SERA SECRÈTE CAR LA RÉPRESSION NORDISTE SERA DURE...

...CETTE SOCIÉTÉ DEVIENT LE KU-KLUX-KLAN : POUR FRAPPER LES ESPRITS SUPERSTITIEUX, LES MEMBRES DU KLAN S'AFFUBLENT D'UN COSTUME IMPRESSIONNANT : CE SONT DES VENGEURS!

... LE KLAN DÉFEND TOUJOURS AUJOURD'HUI LA CAUSE DU SUD ET CERTAINS VOIENT EN LUI UNE ESPÈCE DE CHEVALERIE DE LA RACE BLANCHE : ADVERSAIRE DU MIXAGE RACIAL, IL EST QUOTIDIENNEMENT DIFFAMÉ PAR LA PRESSE OFFICIELLE.

...BIZARRE ... BIZARRE !

-JULIOS-

... POURQUOI AVOIR ATOMISÉ HIROSHIMA ALORS QUE LES JAPONAIS ALLAIENT SE RENDRE ... C'EST HORRIBLE !
... HORRIBLE ... HORRIBLE ... N'OUBLIONS PAS QUE LE GOUVERNEMENT "JAP" ÉTAIT COMPOSÉ DE MILITAIRES ... ALORS, HEIN ! ...
... VOILÀ L'URSS QUI POSSÈDE LA "BOMBE" À PRÉSENT ... C'EST L'AMORCE DE LA GUERRE FROIDE ...
... LE FOND DE L'AIR EST FRAIS, NON ?!! ...
... J'ALLAIS LE DIRE ...
... ET MÊME MAO ... OUILLE ! C'EST DANGEREUX, IL FAUT PROTESTER ET DÉNONCER LE DANGER NUCLÉAIRE ...
... LA CHINE ROUGE ET SA BOMBE SONT UN GAGE DE PAIX POUR LE DIRE ...
... TIENS DONC !
... LE "TIERS-MONDE" AUSSI ... ARRÊTEZ ! LE DANGER DE GUERRE NUCLÉAIRE S'ÉTEND ... ARRÊTEZ ! ...
... CETTE VIEILLE BARBE S'AGITE SANS CESSE, BIZARRE, NON !
TRÈS BIZARRE ! CAMARADE ...
... LA RECHERCHE PACIFIQUE DE L'ATOME EN EUROPE EST UN BON POINT POUR L'EUROPE DANS TOUTE CETTE GRISAILLE.
... NON À LA POLLUTION ... LE NUCLÉAIRE EUROPÉEN EST UNE INSULTE À LA CONSCIENCE PROGRESSISTE MONDIALE ...
NON À LA BONBHE
... EMPÊCHONS LES CENTRALES EUROPÉENNES DE TOURNER ... LE FASCISME NE PASSERA PAS !

JULIUS
...AU PAYS DES SOVIETS !
...CETTE ANNÉE, J'AI PASSÉ MES VACANCES EN UKRAINE... J'AURAIS DÛ LIRE AVANT LE GUIDE TOURISTIQUE DU R.A.C.B... ÇA M'AURAIT ÉVITÉ BIEN DES DÉBOIRES ...
... VOUS TRAVERSEREZ D'ABORD L'ALLEMAGNE DE L'EST...
... LE TOURISTE DOIT ACQUITTER UN PÉAGE ROUTIER ET SOUSCRIRE UNE ASSURANCE-AUTO ...
... PENSEZ À TOUT POUR FRANCHIR LA FRONTIÈRE DE L'U.R.S.S.
INTERDIT D'IMPORTER: DEVISES ET BILLETS DE LOTERIE SOVIÉTIQUES AINSI QUE FRUITS ET LÉGUMES FRAIS ET SEMENCES DIVERSES
...L'ESSENCE DU RÉSERVOIR ENTRE EN FRANCHISE MAIS ACQUITTEZ UNE TAXE D'IMPORTATION POUR L'ESSENCE DE VOTRE JERRYCAN...
...AVANT TOUT, OBTENEZ VOTRE VISA D'ENTRÉE AUPRÈS DU CONSULAT D'URSS...
... ET SUIVEZ RIGOUREUSEMENT L'ITINÉRAIRE DE VOTRE FEUILLE DE ROUTE...
... RESPECTEZ VOTRE FEUILLE DE ROUTE : N'ARRIVEZ PAS EN RETARD À L'ÉTAPE ...
... POURQUOI AVEZ-VOUS 6 H. DE RETARD SUR L'HORAIRE PRÉVU?
... PANNE D'ESSENCE...
...IMPOSSIBLE, CHEZ NOUS, IL Y A UN POSTE D'ESSENCE TOUS LES 250 KM.
... IL EST DÉCONSEILLÉ DE ROULER LA NUIT...
... LE RÈGLEMENT EST FORMEL : LA NUIT, N'ALLUMEZ QUE LES LANTERNES AVANTS ...
... MAIS LES PHARES AVANTS ET ARRIÈRES SONT COUPLÉS!
... TANT PIS, DÉBROUILLEZ-VOUS !...
...NE VOUS ARRÊTEZ PAS AUX ENDROITS OÙ IL FAUT PASSER SANS STOPPER ...
... CETTE PRAIRIE N'EST PAS UN PARKING ... VOS PAPIERS !
... ATTENTION AUX PRISES DE VUES PHOTOGRAPHIQUES ...
... MAIS JE VOULAIS SEULEMENT PHOTOGRAPHIER MA COCCINELLE ...
... CHEZ NOUS, VOUS POUVEZ SEULEMENT PHOTOGRAPHIER LES OBJECTIFS TOURISTIQUES (...MUSÉES, STADES, MONUMENTS, HÔPITAUX, PAYSAGES ETC...)
... AU RETOUR, N'ÉGAREZ AUCUN PAPIER REÇU À L'ENTRÉE...
...OÙ EST LA FICHE D'IMPORTATION TEMPORAIRE DE VOTRE VÉHICULE...
...JE NE SAIS PLUS, J'AI DÛ LA PERDRE ...
...TANT PIS, VOTRE AUTOMOBILE DEVIENT PROPRIÉTÉ DE L'U.R.S.S.!
...POUR RENTRER AVEC MA VOITURE, J'AI DÛ L'ACHETER COMME VÉHICULE EXPORTÉ D'URSS ...
- JULIUS -
...JE VAIS VOUS ÉTONNER, L'ANNÉE PROCHAINE, FUYANT LA PATRIE DE LA LIBERTÉ, JE VISITERAI UN BASTION OBSCURANTISTE: LE CHILI ...

Les diables noirs

Résumé: Le «patron» des mercenaires, l'Emir Omar a réussi à échapper aux rebelles auxquels les mercenaires restent à présent confrontés. Réussiront-ils à briser à leur tour l'encerclement des «révolutionnaires»?

... MESSAGE DE L'EMIR, IL A RÉUSSI À PASSER, NOUS REMERCIE ET SOUHAITE BONNE CHANCE ...
... ON EN AURA BESOIN CAR LES JOYEUX D'EN FACE VONT VOULOIR SE VENGER SUR NOUS !
...COMPRIS 'N'AI PLUS QU'À RECOMMANDER MON ÂME AU DIEU DES JOURNALISTES ...
... DE FAIT !
CE PORC D'OMAR A FUI MAIS IL NOUS RESTE SES CHIENS D'EUROPÉENS... FEU ! ECRASONS-LES !
...DU CALME, PORCO DIO ! JE NE M'EMBARQUE JAMAIS SANS BISCUITS, ULRICH !... EXPEDIE-LEUR LES "FUMIGÈNES" HAUSSES: 500-800M
WOMP! WOMP!
...LES MORTIERS MERCENAIRES CRACHENT LEURS OBUS FUMIGÈNES ①, SEMANT CONFUSION ET ANGOISSE AU SEIN DES LIGNES REBELLES SUR UN POURTOUR D'1 KM²...
...MAINTENANT, COMPAGNONS, ON ABANDONNE LE MATÉRIEL LOURD ET ON FONCE DANS LA "PURÉE" JUSQU'À LA PREMIÈRE "TROTINETTE" VENUE...

① "FUMIGÈNE" : NUAGE DE FUMÉE NON TOXIQUE MAIS OPAQUE ET LOURD...

TAKKERS AVONTUREN EN FRATSEN

DOOR „BRUINTJE" **KARELTJE**

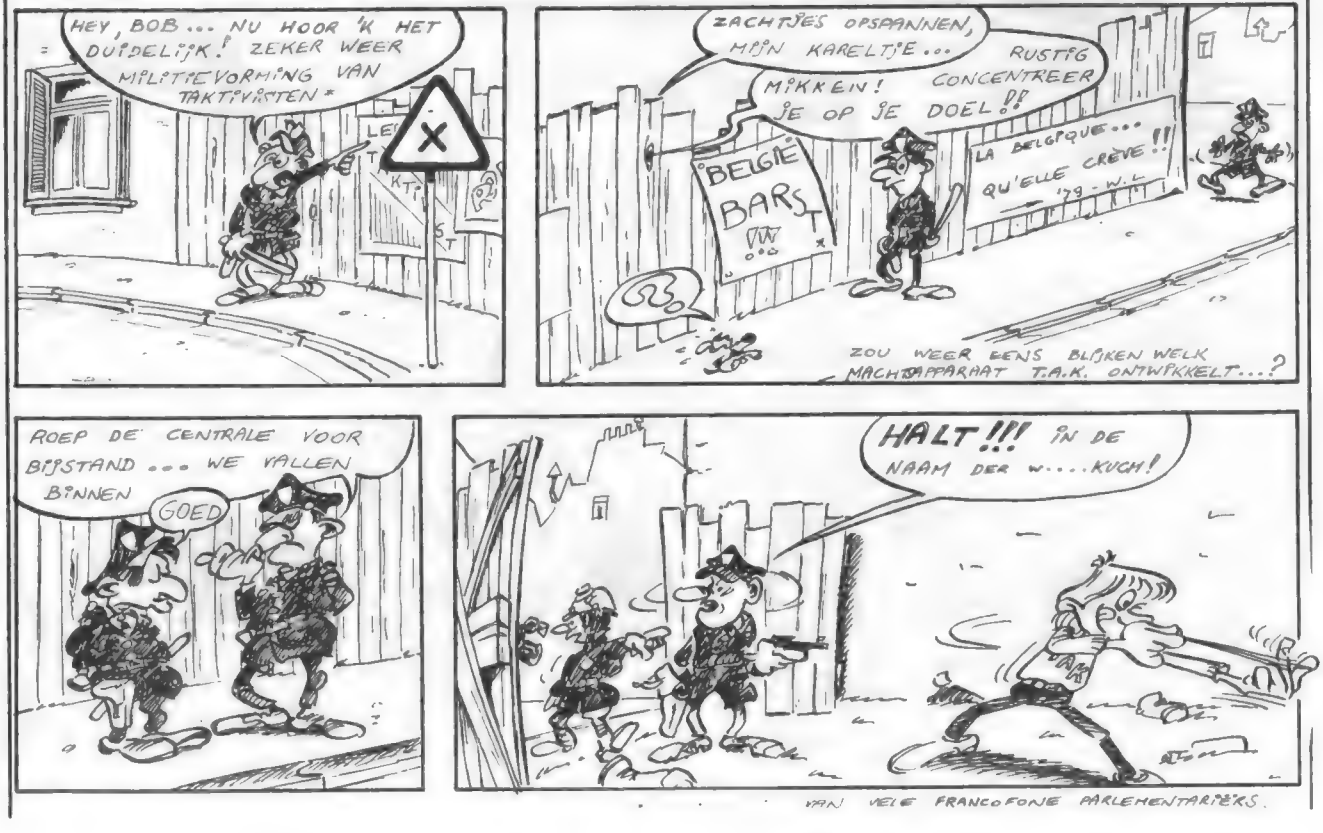
HEY, BOB... NU HOOR 'K HET DUIDELIJK! ZEKER WEER MILITIEVORMING VAN TAKTIVISTEN*
ZACHTJES OPSPANNEN, MIJN KARELTJE... RUSTIG
MIKKEIN! CONCENTREER JE OP JE DOEL!!
BELGIË BARST
LA BELGIQUE... QU'ELLE CRÈVE!!
'79 - W.L.
ZOU WEER EENS BLIJKEN WELK MACHTSAPPARAAT T.A.K. ONTWIKKELT...?
ROEP DE CENTRALE VOOR BIJSTAND ... WE VALLEN BINNEN
GOED
HALT!!! IN DE NAAM DER W....KUCH!

VAN VELE FRANCOFONE PARLEMENTARIËRS.

LE SPORT N'A RIEN A VOIR AVEC LA POLITIQUE ALORS...

UN COUP DE DEPART N'A RIEN AVOIR AVEC UN COUP DE GRACE...
BLAM
BLAM BLAM

MAIS L'ESPRIT DE COMPETITION NE CADRE PAS AVEC LA PENSÉE MARXISTE, ALORS...
1
A.I.
O.N.U.
PRIK

EEN NIEUWE LENTE, EEN NIEUW HARO-GELUID! HIER ZIJN WE WEER, NA EEN (TE) LANGE WINTERSLAAP. (SOMMIGE GOZERS HOOPTEN STIEKUM DAT HARO WAS DOODGEVROREN). IN DEZE DOPTIJD MAG JE NIET WERKELOOS TOEKIJKEN, DUS VOORUIT DAN MAAR:

OMDAT HIJ ZIJN PARTIJ TEN GRONDE RICHT, WERD SCHILTZ TOT POLITIEKER VAN HET JAAR UITGEROEPEN, DOOR WAALSE JOERNALISTEN! DE "REALPOLITIEK" VAN DE V.U. IS DE MEEST BESCHAMENDE VERTONING IN DE VLAAMSE BEWEGING SINDS 1830.●

ALÉ ALÉ VITE MONAMI, PASSEZ MOI ÇA!
SI SI ANTOINETTEKE, GIJ KRIJGT DEN BAL, MAAR 'K MOET EERST MIJN GEZICHT ZIEN TE REDDEN...
VU
VL. BLOK
BRUSSEL VOER
AT TAALGRENS
TAK TAK TAK

BORDKARTONNEN PRESIDENT CARTER IS ZONDER NAFT GEVALLEN MET ZIJN PERSISCH VLIEGEND TAPIJT, EN MAAKTE EEN NOODLANDING IN MEXICO... WAAR HIJ OP GEPASTE WIJZE VOOR SCHUT

GE MOOGT ER EENS AAN ZUIGEN GRINGO CARTER, MAAR VOOR DE REST GE HEM MAAR UIT UW NOOTJES PERSEN!
DAMNED! WAAR IS THE GOOD OLD TIME TOEN DE C.I.A. NOG PERFEKT WERKTE...
OIL NUTS
PERSIAN MARKET
PETROLO MEXICANO

WERD GEZET ● SARTRE EN B-B. (WAT EEN COMBINATIE!) ZIJN EEN RE(D)DERIJ BEGONNEN VOOR VISVANGST OP INDOCHINEZEN DIE IN GROTE SCHOLEN DE MARXISTISCHE WATEREN ONTZWEMMEN.●

OUI, OUI, MA CHÈRE, MAAR DIE ZONDER LIDKAART VAN EEN K.P. MOET GE TERUG SMIJTEN ZULLE!
OH! JEAN-PAUL, WEER ZO'N BÉBÉ-VIET, JOLI NON? DOMMAGE DAT Z'R GINDS FRICASÉ VAN MAKEN...
CHY-SO-FRENIA

1979 WERD DUS "HET JAAR VAN HET KIND". HET ZIET ER EVENWEL NAAR UIT DAT (BLANKE) KINDEREN ARGESCHAFT GAAN WORDEN, TENMINSTE IN OLLAND, WAAR ZICH NOG MAAR 20% DER KATHOLIEKEN(!) TEGEN ABOR-

TUS ZOUDEN VERZETTEN. OP UW SCHERM ZIET U DR. FRANK ENSTEIN (PROF. ABORTOLOGIE) TIJDENS DE RITUELE INWIJDING VAN HET JAAR VAN HET KIND.● DE JEZUÏTEN MOGEN TERUG IN CHINA ZIELTJES GAAN

ANNO CHRISTI 1968
AMADA
REDDEN VIA HET ONDERWIJS. LINKE ZAAK, HET ZIT ER N.M.L DIK IN DAT ZE DAAR MAOÏSTEN GAAN KWEKEN, ZOALS ZE BIJ ONS DEDEN AAN DE K.U.L.●
DAT WAS HET DAN WEER, TOT VOLGENDE HARO ...MAAR DAN MOET JE WEL ZORGEN DAT JE 'N ABONNEMENT HEBT!!
GODS WEGEN ZIJN ONDOORGRONDEL
PRIK

LEAGUERAMA

OUR WINDOW ON THE WORLD.

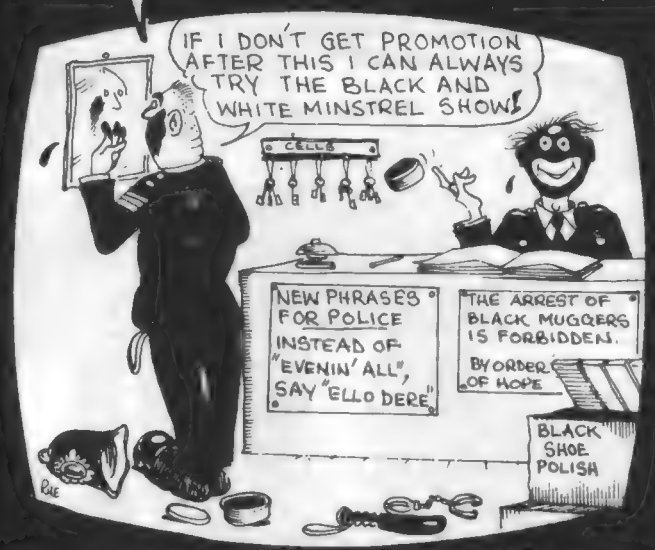
AFTER THE PROMOTION OF NEGRO, R. HOPE, TO INSPECTOR OTHER COPS HAD IDEAS
IF I DON'T GET PROMOTION AFTER THIS I CAN ALWAYS TRY THE BLACK AND WHITE MINSTREL SHOW!
CELLS
NEW PHRASES FOR POLICE INSTEAD OF "EVENIN' ALL", SAY "ELLO DERE"
THE ARREST OF BLACK MUGGERS IS FORBIDDEN. BY ORDER OF HOPE
BLACK SHOE POLISH

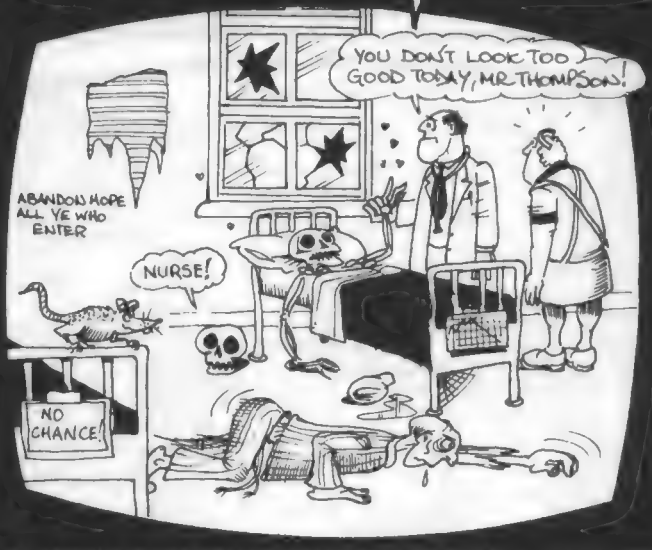
IN THE HOSPITALS, THATCHER'S CUTS WERE BEGINNING TO HAVE EFFECT
YOU DON'T LOOK TOO GOOD TODAY, MR. THOMPSON!
ABANDON HOPE ALL YE WHO ENTER
NURSE!
NO CHANCE!

IN RHODESIA, THE BRITISH ARMY CAME ACROSS A FAMILIAR CHARACTER ...
SEAMUS MURPHY... SECOND BATTALION, I.R.A!
TRANSIT CAMP FOR THE PATRIOTIC FRONT
BULAWAYO

R.H EDWARDS

PANORAMA

OUR WINDOW ON THE WORLD.

. . . AND NOW WE TAKE A QUICK LOOK AT THE INTERNATIONAL SCENE . . . . . /

. . . . IN RHODESIA THE "NATIVES" HAVE ADJUSTED TO THE NEW REGIME

SURGERY

WITCH DOCTOR

IAN SMITH

NO MAJORITY RULE

I told you old Smithy would look after us.

IN AMERICA THE GOVERNMENT LACKS THE WILL TO STOP FLOODS OF ILLEGAL IMMIGRANTS FROM MEXICO

RIO GRANDE

MEXICO

Remember the Alamo!
I sure wish Davey Crocket was President instead of Peanut Carter!

ELCOME TO THE USA

MEXICANS CROSS BRIDGE

BACK HOME TONY BENN INTRODUCES LABOURS DRAFT MANIFESTO FOR A MARXIST BRITAIN

HOUSE OF LORDS CONVENTION

ON A RECENT VISIT TO ITALY CARTER MET THE POPE IN AN ATTEMPT TO BOOST HIS PUBLIC IMAGE

Things are going badly in the States, can you manage to get me a 'hot line' to God?

AND IN RUSSIA THE KREMLIN IS AWASH WITH GOLD

WORLD DOMINATION

STAGE 3 (BENN PLAN) ??

STAGE 1 1945

STAGE 2 1979

Another Victory! Now let us get on with the game of world conquest.

CCCP

K.A.MARTIN.

ТРАВЕНЬ 1958 р. СТАШИНСЬКОГО ВИКЛИКАВ ДО СЕБЕ ШЕФ.

— ВИ ПОЇДЕТЕ ДО РОТТЕРДАМУ НА ОБСТЕЖЕННЯ СВЯТКУВАНЬ 25-ЛІТТЯ ВІД СМЕРТИ ПОЛКОВНИКА ЄВГЕНА КОНОВАЛЬЦЯ.

. . . І ЗНОВУ СТАШИНСЬКИЙ ВИЇЗДИТЬ ЗІ СХІДНОГО БЕРЛІНА НА ДАЛЬШУ МІСІЮ ...

. . . В РОТТЕРДАМІ АҐЕНТУРНИЙ ЗВ'ЯЗОК ПОЛЕГШУЄ ЙОМУ ЗАВДАННЯ.

— . . . В МОЄМУ АВТІ ЗНАЙДЕТЕ КАРТУ МІСТА І ПОЛОЖЕННЯ ЦВИНТАРЯ "КРОСВЕЙК". БАЖАЮ УСПІХІВ!

. . . — ЗРАЗУ ПОЇДЕМО ТУДИ, ЩОБ ОГЛЯНУТИ МІСЦЕ ЗАВТРІШНЬОЇ ЦЕРЕМОНІЇ.

— . . . ОСЬ БУРЖУАЗНІ НАЦІОНАЛІСТИ ЗБИРАЮТЬСЯ НА ЦВИНТАРІ. СКРИЙМОСЬ У КУЩАХ, ЩОБ ЛЕГКО ЗА НИМИ ПРОСТЕЖИТИ!

— . . . ЦЕЙ ТЕЛЕОБЄКТИВ ПРЕКРАСНИЙ . . . НІЧОГО НЕ ПОМИНЕ...

. . . ЗАМАСКОВАНО І СКРИТО ФОТОГРАФУВАВ АГЕНТ КҐБ ВСЕ, ЩО ДІЯЛОСЯ ПРИ МОГИЛІ.

— НЕМТУН-78-3.

— ЦІКАВО, ЩО ЦЕ ЗА ПЕРСОНА, ЩО ПРОМОВЛЯЄ ЯКУСЬ ТАК УСІ З ПОШАНОЮ СЛУХАЮТЬ І ГЛЯДАЮТЬ?

. . . — ВІН ІДЕ ДО ЦЬОГО АВТА МАРКИ "ОПЕЛЬ". ЗДІЙМІМ ЧИСЛО ТАБЛИЧКИ!

. . . О! НІМЕЦЬКА ТАБЛИЧКА З МЮНХЕНУ Ч. М—ДА 105 . . .

the ADVENTURES of... "CYBIL WRIGHT!"
by Coffey
COUNTY WELFARE DEP'T.
OHHHH... A DARLING BLACK!!
RHODA
AH NEEDS SOM' WELFARE....
OF COURSE, OF COURSE
WHAT A WONDERFUL PERSON!
RHODA
NOW-- WHAT IS YOUR NAME AND THE FATHER'S.
MAH NAME BE RUBELLA AN' DE DADDY AM JOEY. OR.. LEON OR EDDIE OR LEROY OR MALCOM OR...
...OR CLEVON OR FRED OR MACKIE OR JESSE OR... OR ...NAW! DADDY WERE DOIN' 90 DAYS 'BOUT 'DEN.
WHAT A WONDERFUL PERSON!

Below is a good example of one of the many excellent ways in which your canister of "Chemical Shield" can be effectively used. Reprinted from the National Alliance, Arlington, Va.

THAT'S FOR YOU, SON. IF ENOUGH PEOPLE RESPOND BY ATTACKING THE SYSTEM
WHITE PEOPLE FIGHT!
FOR THE FUTURE OF YOUR CHILDREN SMASH RACEMIXING
C'MON, FOXY LADY, LET'S FINISH THE PARTY AT MY PAD!
HMMM... IF I DON'T DO IT, I WON'T SLEEP WELL TONIGHT...
I'LL DO IT!
YOWL
BULLS EYE!
SQUIB SQUIB
SORRY, 'PAL' - I CAN SEE HOW YOU'D PREFER WHITE WOMEN - BUT I'VE GOT TO GET YOU OUT OF THE WAY FIRST...
OW
THIS GUY HAS A ROCK FOR A HEAD!
...SO I CAN DEAL WITH THIS "GREY DOG"...
NO! NO!
RETURNING TO HIS DRAB HIDEOUT, MILLER REALIZES THAT HIS ACT..
ZZZ
... MAY NOT HAVE FURTHERED THE REVOLUTION, BUT IT SATISFIED THE SOUL!

"YID KIKE"

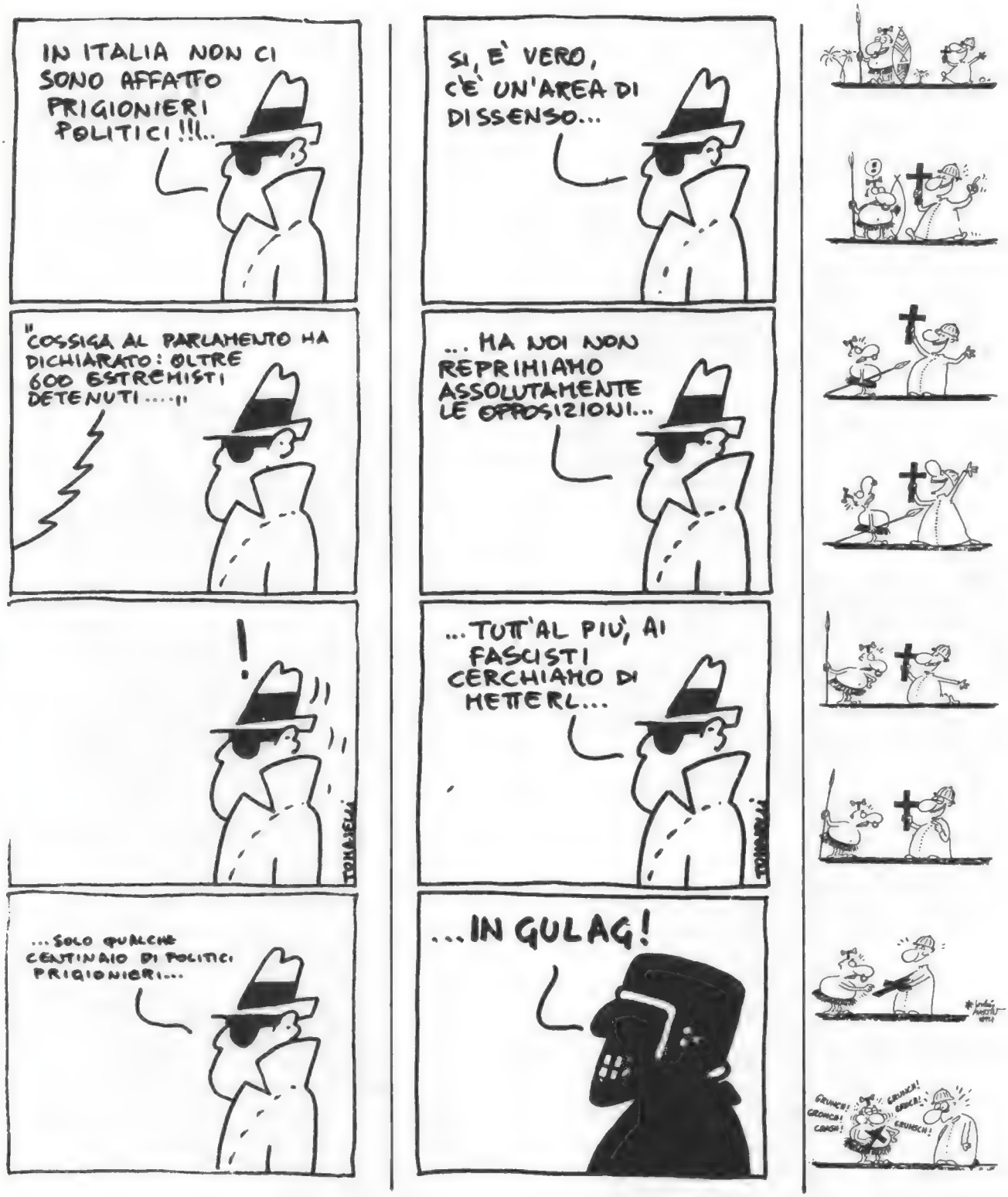
IN ITALIA NON CI SONO AFFATTO PRIGIONIERI POLITICI !!!..
SI, È VERO, C'È UN'AREA DI DISSENSO...
"COSSIGA AL PARLAMENTO HA DICHIARATO: OLTRE 600 ESTREMISTI DETENUTI ....!!
... MA NOI NON REPRIMIAMO ASSOLUTAMENTE LE OPPOSIZIONI...
!
...TUTT'AL PIÙ, AI FASCISTI CERCHIAMO DI METTERLI...
...SOLO QUALCHE CENTINAIO DI POLITICI PRIGIONIERI...
...IN GULAG!
GRUNCH! GRUNCH! CRASH!
GRUNCH! GRUNCH! GRUNCH!

en (wel eens overdadige) teksten die gelardeerd zijn met woord- en zinspelingen vormen met de virtuositeit der tekeningen een boeiend geheel.
JULIUS, eveneens een professioneel, is bijzonder gelukkig wanneer hij - in een zeer persoonlijke stijl- realistisch tekenwerk levert (ofschoon zijn humoristische stijl zeker niet te versmaden is). Attributen en dekors komen goed aan bod, en nauwkeurige belangstelling voor historische gegevens spreekt uit iedere prent. De spontane lijnvoering - soms stylerend - doet hieraan bepaald geen afbreuk. Tekstueel is hij aan de prozaïsche kant, waardoor aktievolle prenten wel eens in de verdrukking dreigen te komen. In zijn oorlogsdokumentaires is uitvoerige tekstbegeleiding vanzelfsprekend onontbeerlijk. Menige van zijn humoristische strips zet hij eveneens in een historisch kader, anderzijds grijpt hij hier gemakkelijk terug naar moppentapperij en verteltrand.
Julius is vermoedelijk de meest produktieve tekenaar met de regelmatigste verschijningsfrekwentie in de rechts-radikale stripsektor. Het is dan ook raadselachtig dat men slechts zelden reprodukties van zijn kwalitatief hoogstaand (en Franstalig) werk tegenkomt.
" Haro " vormde hierop een uitzondering. Deze twee tekenaars, Prik en Julius , die overigens echte klassieke striptechnieken gebruiken, verdienen ongetwijfeld een komfortabele plaats op de kommerciële stripmarkt ...

JACK MARCHAL - die rustig de "trend-setter" van de rechts radikale strip genoemd kan worden - is behoorlijk verdienstelijk in het underground-genre. Zijn werk is wel onderhevig aan sterke kwaliteitsschommelingen, gaande van grandioos expressieve momenten en sfeervolle scraperbordplaten tot rudimentaire middelmatigheid. Toch behoudt hij steeds een soort agressieve pittigheid die als het ware verpersoonlijkt wordt door zijn zwarte rat, die meer en meer aan populariteit blijkt te winnen. In bepaalde van zijn strips menen we Crumb-invloeden te herkennen (sommige " Scènes de chasse ").
Grafische afwerking speelt bij Marchal weinig rol, het is hem in de eerste plaats te doen om sfeer, sarcasme en ironie.

Ook het werk van SQUARE is onderhevig aan kwaliteitsschommelingen en 'horror vaqui'-verschijnselen verstikken soms een vaardigheid die in andere prenten tot uiting komt. Een impulsieve lijnvoering en harde zwart-wit kontrasten zorgen voor een karakteristiek waarin geen vreemde invloeden te bespeuren vallen.
Zijn beeldkomposities zijn al even impulsief als zijn tekenstijl en vormen doorgaans een rommeltje van belang. Moraliserend is Square zeker niet en de brave burger zal menige steen des aanstoots in zijn werk vinden om zich te shockeren.
Het werk van Square zowel als dat van Marchal (die men best grafische rechts-anarchisten kan noemen) draagt kiemen van vernieuwing op underground-stripgebied en het is dus wel heel spijtig dat beiden de tekenpen hebben neergelegd.

De filosofische REMI is eenvoudig van lijn, niet kwistig met teksten, bijna statisch in beeldsituaties en meestal totaal zonder enig dekor, verstaat de kunst om met een minimum aan beweging en détails de lezer te intrigeren. Hij komt qua stijl (die eerder kartoonaal dan underground is) origineel uit de hoek en neemt bovendien inhoudelijk een exclusieve plaats in door zijn relativerende zelfspot op het (rechtse) militant zijn. Deze teneur schijnt nu juist in goede aarde te vallen bij de rechtse militantenblaadjes waar zich het laatste jaar een 'proliferatie' voordoet van Remi-reprodukties, dat wil zeggen nadat Remi reeds enige tijd de pen aan Maarten heeft gegeven ! Hopelijk slechts tijdelijk, want alhoewel grafisch geen hoogvlieger is hij toch leuk om zien.
Een ander grafisch 'derserteur' is TOMASSELI die zich tekentechnisch zowel als textueel wel tot het elementairste minimum beperkt. Juist hierin ligt zijn originaliteit. Statische silhouetten, flegmatische karige monoloog, gekondenceerd sarkasme. Zijn sombere gestyleerde eenvoud schiet raak, maar vormt tevens een thematische en visuele vernauwing die geen plaats biedt voor grafische virtualiteiten.

De figuurtjes van COFFEY zijn grappig-expressief en staan met een been in de underground en met een ander in de kartoonale sektor. Zij doen ons denken aan allerlei kreaties van diverse politieke opponenten van Coffey, en artistieke grootheid moeten we hier niet gaan zoeken. Thematisch beperkt tot de Amerikaanse politiek en niet bepaald genuanceerd te noemen. Hetzelfde kan men zeggen van de andere Amerikaan LORAK. Men krijgt de indruk dat het hen alleen maar te doen is om politiek te shockeren, een verschijnsel dat zich trouwens veelvuldig bij politieke tekenaars voordoet.
De spiritualiteit gaat daaronder wel eens lijden, wat niet wegneemt dat Lorak zowel als Coffey soms heel spitsvondig uit de hoek komen. De uitgave van het album " Yid Kike" van Lorak is belangrijk in die zin dat het een eerste meer kommercieel opgevatte uitgave is in de rechts-marginale stripwereld.
De Britse EDWARDS brengt goedlachse prettige figuren in een goed beheerste lijnvoering en details spelen bij hem een belangrijke rol. Ofschoon we hier te doen hebben met een amateur, wordt het professionele peil toch dicht benaderd en wij vermoeden dat het slechts een kwestie van tijd is om een professionele Edwards aan het werk te kunnen zien ... Zijn stijl vertoont alle kenmerken van de typisch Britse strip in het 'vriendelijke genre'. Ik denk hier b.v. aan 'Willy the kid'.
Andere beloftevolle krachten zijn heel zeker BRUINTJE en MIXOMATOSE. Ik noem hen samen omdat ze beiden zeer duidelijke sporen vertonen van grafische Franquin-inspiratie. Beiden ook blijken over een behoorlijke dosis humor en striptechnische kennis te beschikken. Wat stijl en afwerking betreft valt er nog wel wat te sleutelen, maar het zit allemaal toch in de goede richting.
Een paar andere tekenaars waarvan we in de toekomst meer werk hopen te zien zijn de impulsieve en expressieve RAT L'BOL (underground kategorie) en ISIDORI die met zijn zeer fijn verzorgde lijnvoering kartoonaal tekenwerk levert dat duidelijk in de klassiek-humoristische striprichting zit.

Tenslotte krijgen we de kollektie amateurs die het wel uitsluitend moeten hebben van de soms goede ideeën die ze brengen. Waarschijnlijk zitten er een paar goede scenaristen tussen, ik denk aan FRANK ELSTNER, GILLES en GAMOTTA. Grafisch variëren zij echter van goedbedoelende ijverige kribbelaars tot infantiele grafiti. In deze tijd van kunstverval waarin " ugly beautifull " is, zijn zij misschien wel de grootmeesters !
De galerij naamlozen ga ik hier niet verder uitbelichten (juist terwille van hun irriterende naamloosheid) dan reeds gebeurde in de kronologie, alhoewel er zich een paar goede tekenaars onder bevinden. Hetzelfde geldt voor enkelen wiens naam niet te ontcijferen bleek.

Tot zover een ongetwijfeld onvolledig overzicht van het stripgebeuren in de rechts-marginale sektor. Onvolledig wegens het gebrek aan public relations van dergelijke bladen, die - op enkele uitzonderingen na - niet verkrijgbaar zijn in de boekhandel, meestal onregelmatig en op kleine oplagen in beperkte kringen verschijnen. Het is dus een hele toer om een totaalbeeld te brengen

van deze onbekende generatie striptekenaars met een doorgaans lage produktiefrekwentie. Wel geloven we hier de belangrijkste elementen en genres in het voetlicht te hebben geplaatst.

slotbeschouwing

Het zou onjuist zijn hier te spreken van een grote toevloed van hoge grafische kwaliteit en vernieuwende elementen. Wel zijn er enkele gelukkige uitzonderingen en een redelijk aantal hoopgevende verschijnselen, ook al vertonen die dan soms tekenen van stijlinspiratie.
Op gebied van scenario's kan men bij politieke strips natuurlijk geen vergelijking trekken met kommerciële strips, evenmin wat het tekstgebruik betreft. Toch hindert het mij dat in vele gevallen weinig verder wordt gegaan dan louter propagandisme. Iets meer subtiliteit zou hier zeker niet misstaan, en zou de 'boodschap' ongetwijfeld ten goede komen. De druktechnische kwaliteit laat meestal veel te wensen over en is dikwijls ronduit slecht, zodanig zelfs dat we van een aantal platen - die we zeker hadden willen brengen - zelfs geen reprodukties konden maken.
Wat we bij dit alles toch niet uit het oog mogen verliezen is het feit dat we hier te maken hebben met doorgaans amateuristen, die geen 'team' vormen, die het zonder sponsors moeten stellen, die steeds in geld- en tijdnood zitten, die geen gunstige perssteun moeten verwachten en - last but not least - evenmin beschikken over een echt STRIPBLAD. Indien dit blad er wel zou zijn, dan zou dit zeker een heilzame invloed hebben op prestaties van de medewerkers.
(Het meeste strips publicerende blad is " La voce della fogna " dat hieraan 30% van zijn ruimte besteedt).
Met het piepjonge Waalse "Alternative Nationaliste " schijnt men zich in die richting te begeven, alhoewel de naam van het blad ons niet zo bijzonder gelukkig voorkomt. Maar dan moet er wel héél vlug overgestapt worden naar een betere druktechnische uitvoering en een meer kommerciële aanpak.
Wij stellen vast dat er zich een soort proliferatie voordoet van stripprodukties in extreem rechtse bladen, voornamelijk in Zuid-Europa, wat ons doet veronderstellen dat er in die middens ook een stijgende belangstelling voor de eigen strip is (ongetwijfeld bij de jongeren). Vooral 1980 blijkt een uitgesproken vruchtbaar jaar te zijn geweest voor het ontspruiten van nieuwe publikaties die plaats inruimen voor strips en zelfs voor uitgaven in albumvorm.

Wat heeft de toekomst nu aan deze tekenaars te bieden ? (En hiermee bedoel ik geen nieuwe strip-codex of gedwongen vakantie in een of andere goulag ...). Alles hangt mijns inziens af van twee VERONDERSTELDE mogelijkheden :
A/ De bewustwording bij dat publiek tot wie deze tekenaars zich in eerste instantie richten, van het belang van de politieke strip als medium voor hun eigen politieke gedachte. Dit zou voor gevolg kunnen hebben dat er - mits financiële injekties - tot grafische "poolvorming" zou worden overgegaan en bv. zou uitmonden in de uitgave van een rechtspolitiek stripblad dat binnen het eigen publiek materiële levenskansen zou krijgen.
B/ Dat het politieke klimaat zodanig zou omslaan dat dergelijke - thans bloedopdrang verwekkende - kreaties in de mode zouden komen, waardoor de betreffende tekenaars kansen zouden krijgen hun waar als begeerde 'stuff' op de markt te gooien. Gevestigde uitgeverijen zouden geinteresseerd worden enz... Datgene dus wat ongeveer tien jaar geleden gebeurde met de linkse underground.

Hoe dan ook, in beide gevallen zouden nieuwe tekenaars zich in dit (dan winstgevende) spoor begeven, en een kwalitatieve selektie zou zich geleidelijk voltrekken. Indien geen van deze voorwaarden zich vervullen, dan is de toekomst van deze generatie stoute striptekenaars een uiterst dubieuze zaak.
In hoeverre hypothese A/ zich zou kunnen voordoen is mogelijk enigzins af te leiden uit de stijgende belangstelling bij het betreffende publiek voor het werk van MARCHAL, PRIK, REMI. De uitgave van druktechnisch goed verzorgde albums, kommerciëler van opzet, een grondige promotionele aanpak en een behoorlijk verspreidingssysteem zou zeker resultaten afwerpen. Wel is met grote mate van waarschijnlijkheid vooraf te bepalen dat het underground genre in bepaalde landen (Vlaanderen bv.) minder kans op slagen zal hebben dan in andere landen (Frankrijk bv). Over het algemeen zijn rechtse en konservatieve middens trouwens niet bijster gesteld op underground esthetiek en op shockerende toestanden.
Wat hypothese B/ betreft is het vrijwel uitgesloten een visionaire gok te wagen. Op dit ogenblik is het politieke klimaat alleszins beneden het vriespunt voor uiterst rechtse exploten, ook op grafisch vlak, maar de geschiedenis leert ons dat het politieke getij soms bliksemsnel kan keren. Zo was b.v. de U.S.A. tot op het bombardement van Pearl Harbour nog verstokt pacifistisch ingesteld !

C.A. HUGINS

DE KORTSTE WEG NAAR HET PARADIJS

Tek: PRIK

ERGENS IN EEN WEST-EUROPESE LUCHTHAVEN...
DOUANE
IK PROTESTEER KRACHTDADIG DIT IS SCHENDING VAN DE MENSENRECHTEN! DIKTATORIAAL MACHTSMISBRUIK! BUROKRATISCHE WILLEKEUR!
EXIT
ELECTRO-MAGN. CONTROLE SAS
¡OTRA VEZ! ¡NO HAY LIBERTAD NO MAS! ...¡VOY A QUEJARME AL O.N.U!...(*)
CLICK CLICK CLICK
WAPEN BEWAAR-PLAATS
(*) WEGROM! ER BESTAAT GEEN VRIJHEID MEER! IK GA MIJN BEKLAG DOEN BIJ DE U.N.O!

POLITIESTAATPRAKTIJKEN! IK WEIGER MIJ TE ONDERWERPEN AAN DEZE REPRESSIEVE KONTROLE & HUURLING VAN HET IMPERIALISME & GEÜNIFORMEERDE LAKEI VAN HET KAPITALISME...NAZI!
JA, JA, MENEER... NATUURLIJK...U HEBT GELIJK... MIJN EXKUSES...MAAR U MOET BEGRIJPEN, MET AL DIE VLIEGTUIGKAPINGEN TEGENWOORDIG...

...DOCH LAAT IK TERZAKE KOMEN, MIJ VOORSTELLEN, EN U HET DOEL VAN MIJN REIS VERKLAREN: IK BEN COSJER-GOYIM ASHKENAZIM, JOERNALIST BIJ HET PROGRESSIEVE-ALLES DURVENDE-DAGBLAD "DE NIEUWE MORGEN"

IK ONDERNEEM EEN REPORTAGEREIS NAAR OOST-BERLIJN, VOOR EEN VERSLAG VAN DE JAARLIJKSE "BERLINER-MAUER-FESTSPIELE"

...AL MIJN INDRUKKEN WORDEN OP BAND GEREGISTREERD. VÓÓR MIJN VERTREK HEB IK MIJ GEDOKUMENTEERD MET EEN RAZEND INTERESSANTE D.D.R-GIDS, KWESTIE VAN ONBEVOORDOORDEELD MIJN BEZOEK AAN TE VATTEN! ... BON, IN AFWACHTING VAN HET GROOTS FESTIJN DAT MIJ TOELACHT, GA IK MIJ VERDIEPEN IN EEN STUDIE OVER WESTERSE DEKADENTIE ...

DE RODE GIDS DER D.D.R

PLAYBOY

DEMOKRATISCH MASTURBEREN
DAVID STERN
EREKTIONALISME
SAM LEVINSCHIN
DE SEXUELE AFWIJKINGEN DER NAZIS
ABRAHAM COHEN

GOTT MIT UNS

WIRTSCHAFTSWUNDER

...OWÉÉ! WIJ OVERVLIEGEN HET REVANCHISTISCHE-NEO-NAZI-NEST: WEST-DUITSLAND! ... OWÉÉ ... STEWARDESS! EEN PLASTIEK ZAK ... VLUG! ... IK ... BEVUUCHCH

HEIDEBLÜMCHEN

KRUPPSTAHL

ALTER PARTEIGENOSSE

BRATWÜRST MIT SAUERKRAUT

NA LANDING IN OOST-BERLIJN

DER ERSTE ARBEITER UND POLIZEI/BAUERNSTAAT HEIßT SIE WILLKOMMEN

KONTROLLE

VOPO-STELLE

...EEN TYPISCH SPONTAAN-PROLETARISCH ONTVANGST! 'N GEMOEDELIJKE WARME SFEER VULT DE LUCHTHAVEN, ONMIDDELIJK VALT HET VERSCHIL OP MET DE BUROKRATISCHE KOELHEID IN HET WESTEN!

PAPIERE BITTE!

KORDAAT MAAR KORREKT EN DIPLOMATISCH KWIJT DE AMBTENAAR ZICH HIER VAN ZIJN PLICHT! HET IS DUIDELIJK DAT DE SOCIALISTISCHE OPVOEDING HAAR DOEL NIET HEEFT GEMIST! ... DIT ZIJN VOORWAAR AANGRIJPEND ONTROERENDE MOMENTEN!

MITKOMMEN BITTE

...EEN VRIENDELIJK GEBAAR NODIGT MIJ TOT EEN BEZOEK AAN DE KNUSSE KANTOREN ... UITZONDERLIJKE EER VOOR 'N STRIJDHANKER!

SCHNELL-SCHNELL: DEVISENANZEIGE, BAGAGELISTE, AUFENTHALTSGENEMIGUNG, GEWERKSCHAFTSKARTE, VISUM, PERSONALAUSWEIS, PRESSEAUSWEIS, IMPFSCHEIN, GEBURTSERLAUBNIS, RESERVIERUNGSDOKUMENTE...
PSSSCHIT
FEIND HÖRT MIT
GEEN GEJAAG HIER! DE AUTORITEITEN GEVEN HUN VOLLE AANDACHT AAN DE PERSOONLIJKHEID VAN DE BEZOEKER!... STAAT IN SCHRILLE TEGENSTELLING MET 'T WESTEN WAAR IEDER 'N NUMMER IS!
TZX 437... SSD ZENTRALE JA, HIER XZN 5323
TZX 437?... ICH MELDE: 704.510-DRC 821... JA.. RICHTIG FÜR FST 4825?
FERTIG IN ORDNUNG
ALSO! DEZE TWEE HEREN ZULLEN U NAAR UW HOTEL BRENGEN, ZIJ STAAN PERMANENT TOT UWE BESCHIKKING GEDURENDE UW VERBLIJF! ZIJ ZIJN UW GIDSEN EN UW TOEVERLAAT!
SEI IMMER WACHSAM
...VOORBEELDIGE BEROEPSVLIJT EN VERANTWOORDELIJKHEIDSZIN KENMERKT DE D.D.R-AMBTENAAR, TERWIJL IN 'T WESTEN DE ONVERSCHILLIGHEID HOOGTY VIERT!
...EUH... ENTSCHULDIGUNG, ABER HET GEBEURT SOMS DAT IMPERIALISTISCHE AGENTEN SUBVERSIEF MATERIAAL BINNENSMOKKELEN
ACH! WIE SCHADE FÜR DIE HÜFSCHEN PÜPCHEN
WIJ RIJDEN NU OVER DE BEROEMDE STALINALLEE, EEN ARCHITEKTURAAL MEESTERWERK, FIJNZINNIG VERSIERD VOOR DE GELEGENHEID... WAT EVENEENS OPVALT IS HET TOTAAL ONTBREKEN VAN VERKEERSHINDER? EEN WAAR...
SIEG
XISMUS
KRAFT DURCH
ARBEIT
...EKOLOGENPARADIJS! OP DIT OGENBLIK STAPPEN WIJ HOTEL "ROSA LUXEMBURG" BINNEN, EEN BOUWKUNDIG PARELTJE VAN SOCIALISTISCHE KREATIVITEIT!
HOTEL ROSA LUXEMBURG
...BIJ DE EERSTE AANBLIK REEDS STELT MEN DE GELUKKIGE KOMBINATIE VAST VAN ESTHETIEK EN KOMFORT, WAARMEE...
DIT HOTEL WERD OPGEVAT: CENTRALE VERWARMING EN STROMEND WARM WATER... EUH... ZIJN VOORZIEN IN HET VOLGENDE VIJFJARENPLAN...
GGRHEU

...DE BEZORGDHEID DER HOTELDIENSTEN VOOR HUN GASTEN IS DERMATE DAT DE VENSTERS POTDICHT BLIJVEN, OM ONGEVALLEN
TE VOORKOMEN... VENSTERS DIE OVERIGENS EEN PANORAMISCH UITZICHT BIEDEN OP DE STAD... WAARVOOR BLIJBAAR WEL MEER MENSEN BELANGSTELLING HEBBEN...
MIKROS ZIJN AANGEBRACHT, WAARDOOR HET PERSONEEL OP DE HOOGTE BLIJFT...
...VAN JE VERLANGENS, DE KAPITALISTISCHE PROPAGANDA NOEMT DEZE SERVICE, NATUURLIJK SPIONAGE!
HIER IS UW BAGAGE! WE HEBBEN EVEN NAGEKEKEN OF ER ONDERWEG NIETS IS VERLOREN GEGAAN...
...WIJ STELLEN ECHTER VAST DAT ER ZICH EEN PAAR VOORWERPEN IN BEVINDEN DIE NIET OP UW BAGAGELIJST VERMELD STAAN, ZOALS DIT, EN... DIT, EN DIT...
...DE SFEER WORDT BEPAALD INTIEM...
WRRRITSS
AFTER SHAVE
UND DAS HIER
HET RODE BOEKJE
WIJ BEGRIJPEN NATUURLIJK VOLKOMEN DAT DEZE KOMPROMITTERENDE VOORWERPEN DOOR C.I.A-AGENTEN IN UW KOFFER WERDEN GESTOPT... WIJ ZULLEN ON DUS MAAR ONTVERMEN OVER DE VERVELENDE KOFFER...
ONTROERING OVERMANT MIJ... KAMERAADSCHAPPELIJK WORDEN MISVERSTANDEN OPGELOST; ONTDAAN VAN VERDERFELIJKE KONSUMPTIEBALAST VOEL IK MIJ EEN HEEL STUK LICHTER!

'N WEINIG LATER VERLAAT HET GEZELSCHAP HET HOTEL...
VOLG ZE! EN ROEP DE CENTRALE OP VOOR VERSTERKING!
ARBEIT MACHT FREI
OP WEG NAAR KAMERAAD FEIERMANN RIJDEN WIJ NU DOOR HET GEZELLIGE OUDE STADSGEDEELTE, WAAR MONUMENTENZORG EN STADSKERNHERWAARDERING GEEN LOZE WOORDEN BLIJKEN...
...IN HET KANTOOR VAN KAMERAD FEIERMANN, KULTURKOMMISSÄR FUR DIE BERLINERMAUERFESTSPIELE...
HA! HERR ASHKENAZIM, GRÜSS GOTT... EUH, ICH MEINE: GRÜSS MARX!
D.D.R.
ISAK
...SCHAU MAHL AN! DE GROOTSTE VERWEZENLIJKING VAN HET SOCIALISMUS & DE MUUR DER VREDE! REEDS VELEN WERDEN VOOR ALTIJD SPRAKELOOS BIJ HET AANSCHOUWEN...
OOOOH! BALLONNEKES
ZONENGRENZE D.D.R. VERKÖRPERT DIE ZUKUNFT GANS DEUTSCHLANDS
"DE MUUR ZIEN EN STERVEN" HEEFT HIER SOMS EEN LETTERLIJKE BETEKENIS!... DE PYRAMIDES, DE EIFFELTOREN enz. ZIJN HIERTEGEN BOURGEOIS-GEPRUTS! IK ZOU EEN VERGELIJKING DURVEN MAKEN MET DE CHINESE MUUR DIE...
BAM!
KAMERAD FEIERMANN! IK ARRESTEER U WEGENS DEVIATIONISTISCHE TAAL!
...SO, FEIERMANNCHEN, NU ZIJN DE ROLLEN OMGEKEERD! IEDER ZIJN BEURT NIETWAAR? VOLKSKOMMISSÄR GREIFFGERN ZAL U GRAAG ONTVANGEN!
GREIFFGERN DO AOO ABER...
VOLKSPOLIZEI-HAUPTAMT SEKTOR BERLIN

BIJ VOLKSKOMMISSARIS GREIFFGERN ...
AHA! PARTEI-GENOSSE FEIERMANN! MET WAT KAN IK U VAN DIENST ZIJN? MET EEN PERSOONLIJKE AFREKENING? EEN OUDE PARTIJ-VETE UIT 1943, EEN PROMOTIEKOMPLOT UIT 1956?
ACHTUNG FEIND HÖRT MIT!
... OF MET DEVIATIONISME, KORRUPTIE, EN SAMENZWERING MET IMPERIALISTISCHE AGENTEN TEGEN DE STAAT ?!
EN HIER ZIJN DE BEWIJZEN MEINE HERREN!
OP DIT OGENBLIK DOET ER ZICH EEN KONTAKTSTOORNIS VOOR, TE WIJTEN AAN EEN PLAATSELIJK GEBRUIK, OF DEONGELUKKIGE JEUGD VAN HERR GREIFFGERN
JA, MEINE HERREN, BEWIJZEN! HIER, LUXUS, KORRUPTION, DEKADENZ EN SMOKKEL ...
UND DAS HIER
GEDACHTEN VAN MAO
... UND WAS IST DAS ...
PLAYBOY
... DAS IST JA ABER SEHR DOKUMENTATION OVER DE TIE! DAT IS BELANGRIJK
INTERESSANTE WESTERSE DEKADENTE STUDIEMATERIAAL!
TERWIJL DE KAMERADEN HUN STUDIE OVER DE KAPITALISTISCHE VERDORVENHEID INTENS VOORTZETTEN, VERWIJDER IK MIJ BESCHEIDEN, OM U EEN VERSLAG TE BRENGEN DER FEESTELIJKHEDEN BUITEN ...
SCHAU MAL HIER!
UND DA!
GNIFFEL
HAAHH
HOHO
... KAN KAMERAAD ASHKENAZIM ONS NOG MEER VAN ... ? ...
?! ALARM!! DE SPION IS ONTSNAPT!
PAPOPAPOPAPO
SCHNELL! SCHNELL! SPERRAKTION!

FEESTVREUGDE HEERST ALOM! DE "FREIE DEUTSCHE JUGEND" STAPT GEDISCIPLINEERD EN ZINGEND OP, MARSMUZIEK WEERGALMT, ARBEIDERS, BOEREN...
DIE JUGEND MARSCHIERT
HEIL MARX
SEI IMMER WACHSAM AN DEM WALL DES FRIEDENS!
ES LEBE UNSER GELIEBTE MAUER
...EN PARTIJMILITANTEN, FAHNENBLOCKEN EN TURNGROEPEN TREDEN STIJLVOL AAN! DAAR KOMEN DE PRAALWAGENS, EN RITHMISCH WEERKLINKT DE KADANS DER KOLONNES VAN ARBEIDSMILITIES EN VAN DE FIERE VOLKSPOLIZEI!
WIR BAUEN AM SOCIALISMUS
ERSCHIEßT DIE FASCHISTISCHE DESERTEUREN
IHR SEIT DIE KAMPFGRUPPE FÜR DEMOKRATIE UND FRIEDEN
DURCHLASSEN! POLIZEI!
PAPAPAPAPA
O, DAAR KOMEN MIJN GIDSEN WEER ... IK HAAST MIJ NU...
...NAAR DE MUUR... DIT MONUMENTALE KUNSTWERK ONTVOUWT ZICH NU VOOR MIJN BEWONDEREND GEZICHTSVERMOGEN... ROBUUST-INDRUKWEKKEND BOUWWERK
HIMMELFAHRT STRAßE
ACHTUNG! DURCHGANG VERBOTEN TODESZONE
...DOELMATIGE AANWENDING DER PRODUKTEN VAN DE KARL-MARX-STAHLWERKE!
EEN "VOLKSEIGEN BETRIEB"!... WAT EEN ELASTISCHE KWALITEIT!
ACHTUNG MINEN!

WAM
...EN VOOR NIEUWSGIERIGE TOERISTEN HEEFT DE D.D.R. STEEDS EEN VERRASSING IN PETTO...
GREIF OTTO!
...DE GEZONDHEID DER DIEREN WIJST OP OVERVLOED VAN PROTEÏNERIJK VOEDSEL IN DE D.D.R....
WOF WOF
NUTTIGE LES VOOR HET WESTEN: VINDINGRIJKHEID EN EFFICIENTIE VORMEN HIER EEN SOLIEDE EENHEID!...
♪ JOSHUA FIT THE BATTLE OF JERICHO AND THE WALL CAME TRUMBLING DOWN ♪
FEUER!
DE MANIER WAAROP OUDE EN NIEUWE MATERIALEN WERDEN BENUT IS EEN VOORBEELD VAN BEZUINIGING!...
TAKATAKATAKATAKATAKATAK
PAK
...EN ALTIJD 'N HELPENDE HAND IN DE BUURT, OF: "DE JUISTE KOGEL OP DE JUISTE PLAATS"!
HAF HAF HAF
(*)
(*) IN HONDENTAAL: "NEEM MIJ MEE"!

TAKATAKATAKATAKATAKATAKATAKATAKATAKATAKATAK
...ER IS EEN TIJD VAN KOMEN EN EEN TIJD VAN GAAN, DE TIJD VAN GAAN IS NU GEKOMEN!
PAK
PAK
PAK

bibliografie

ELEMENTS aug. '79; POUR 6 sept. '79; DE MORGEN 16 juni '80 +7 okt. '80; VU PAR LES BELGES jan. '80; STRIPLEKSIKON DER LAGE LANDEN; BEDESUP okt. '79 +maart '80; ONS LAND/PANORAMA nr. 46, '74; DE WOESTIJNSCHORPIOENEN; HUMO 11 jan. '73; KOMMUNIKATIEF maart '80 +sept. '80; FAMILY MAGAZINE 13 nov. '80; PATRIA Y LIBERTAD dec. '77 +april '78; LE SOIR ILLUSTRE 14 juni '79; STRIPSCHRIFT sept. -okt. '72; TELE-MOUSTIQUE 8 nov. '80: LA VOZ DE LA RATA NEGRA nr. 2 +3 '79; AKTUELL/SIEG jg. '77-'79; OSWIN'S RITT nr. 1 '80; VAINCRE feb. '77; ALTERNATIVE NATIONALISTE nr. 1 '80; ALARM jg. '74-'78; INITIATIVE NATIONALE nr. 17 '77; EUROPAPOST jg. '67-'70; ZYKLON-B nr. 2 '80; HET ZWARTE GOUD (e.a.v. Hergé); DE GEVANGENE VAN BOUDDHA (e.a.v. Franquin); CHARLIE HEBDO (diverse); PAN (diverse); A SUIVRE nr. 3, 4, 5; HET WOEDENDE WATER; BRUSSEL DE SJANZENDE STAD; BEELDENSTORM; STRIPGIDS nr. 20 juni '79; NOTRE EUROPE juni '80; LE NOUVEL EUROPE MAGAZINE juni '78; BULLDOG nr. 14 '80; LE FIGARO MAGAZINE 1 dec. '78.

De oorsprong der citaten werd telkens in de lopende tekst vermeld, de datering ervan vindt men hierboven. Specificering der citaten in "Recht op antwoord" : TILLIEUX, Le Nouvel Europe Magazine juni '78; ROBA, Special 7 nov. '80; JIJE, Elements aug. '79; PEYO, Magazine d' lederen mei '78; MARGERIN, Elements aug. '79; RYSSACK, Stripgids 20; S. SAINT MICHEL, Bédésup dec. '79; T. MARTENS, Ons land/Panorama nr. 46, '74.

Illustratiemateriaal werd ontleend aan onderstaanden :
La voce della fogna - MARCHAL, REMI, GAMOTTA, TOMASELLI; Alternative - MARCHAL, SQUARE; Haro - PRIK; Haro Kraaiepoten - PRIK; Le rat noir - (?); Linea - CRANCIC; Histoire de la civilisation - MARCHAL; L'immonde - GILLES; De taktivist - BRUINTJE; Gäck - (?); League Review - EDWARDS, KEITH MARTIN; Inzet - PRIK; Forces Nouvelles - JULIUS; Family magazine - ROBA; Kuifje in de Sovjetunie - HERGE; De woestijnschorpioenen - HUGO PRATT; Pilote - LAUZIER; Alternative Nationaliste - (?); 't Pallieterke - BRASSER; Le Nouvel Europe Magazine - JULIUS; White Power - COFFEY; Yid Kike - LORAK; Cedade - FAIZANT; Minute - PINATEL; Bédésup - WALTHERY; Charlie Hebdo - DIMITRI; L'événement - ALIDOR.

in extremis

- In "Haga" nr. 2 '77 krijgt een zekere Carbonnel 3 blz. plaats ingeruimd voor zijn "Le message politique de la bande dessinnee" (naar het gelijknamige boek van zijn hand). De verhalen van BLAKE EN MORTIMER, TANGUY EN LAVERDURE en DE BEVERPATROELJE worden hier op hun politieke inhoud doorgelicht, wat een konglomeraat van beschuldigingen oplevert : misleiding, rassisme, Navo-propaganda, Frans staatschauvinisme en anti-sovjetisme ... Uiteraard komt ook BUCK DANNY ter sprake, maar zelfs BAARD EN KALE en GUUS SLIM blijken van een verdachte inspiratie te zijn !

- Zopas (maart '81) verscheen het tweede nummer van 'Alternative nationaliste', ditmaal gevuld met strips van JACK MARCHAL waaronder een nieuw kort verhaal ... wat betekend dat deze tekenaar -in tegenstelling met zijn eigen bewering- de tekenpen tóch niet definitief heeft neergelegd.

- In Duitsland werd een proces ingespannen tegen de uitgevers van 'Gäck' wegens de publikatie van het verhaal "OSWINN'S RITT". Volgens het ministerie van justitie zou het hier n.m.l. een gekamoefleerde verheerlijking van het Derde Rijk en Hitler betreffen.

- De Belgische Opsporingsdienst verrichtte huiszoeking bij de drukker van 'Haro' en nam daar o.a. de stock "KRAAIEPOTEN-STRIPALBUM" 's in beslag. Deze zijn voortaan dus nog slechts verkrijgbaar via een paar kleine depots.

't is KRISIS (SCHIJNT HET) ALDUS VERBAASDE MINISTERS EN EKONOMEN... ENERGIEGEBREK, FAILLISSEMENTEN, WERKLOOSHEID, LEGE KAS VAN STATE: VOOR DE ZOTTEN DIE WERKEN IS HET "INLEVEREN" GEBLAZEN, ZIJ WORDEN IN HUN HEMD GEZET...

'T IS ALLEMAAL DE SCHULD DER ZWARTWERKERS, BELASTINGONTDUIKERS, NIET-GESYNDIKEERDEN, PATRONS enz...

SUBSIDIES

EXTRA-ILLEGALE VOORDELEN

AANDEELPAKKETTEN

KAPITAALSVLUCHT

BONDS BONZ

TAXVRIJ

MONOPOLIT

SABENA

WIJ BEZUINIGEN AL JAREN OP PAPERKLIPS EN STYLO'S, DAT D'ANDEREN NU MAAR'S EEN OFFERTJE BRENGEN!

SILENCE! HIER SLAPEN VAST BENOEMDEN!

HA, DAAR ZIJN DIE 250 KOMPUTERS!... ZET ZE MAAR IN DE KELDER BIJ DE REST

E 385

MINISTERIE VAN NOEMMAAROP

?CRISE? IKKE NIX WEET VAN!.. HEBBEN GOED HIER... BON DOP ET ZIEKENKAS, ET BEAUCOUP KINDERGELD... CÀ CRISE?

...'N VERPLETTEREND VOORBEELD VAN ENERGIETEKORT! DYNAMISCHE VEERKRACHT LIGT HIER NIET VOOR 'T OPRAPEN... EERDER PLATVLOERSE KRUIDENIERS-MENTALITEIT! ...

DUMPING-IMPORT

BUROKRATIE

RMZ

BTW

TAX

ZELFSTANDIGE ARBEIDER

K.M.O

GELD ONDER DE ARMEN VERDELEN BLIJFT MIJN DEVIES! EN DE "NIEUWE EKONOMISCHE WERELD-ORDE" WORDT MIJN NIEUWE VOORDEEL-SLEUTEL...

EEG

S.A MULTINAL

GESLOTEN

VERHUISD NAAR JACCAMACCA

ALTERNAÏVE LEEFGEMEENSCHAP "DE GINSENGWORSTELAAR"

PLANT EEN BOOM

INDUSTRIE-NAZI!

GELD MAAKT GEEN GELUK, VRIENDEN... DOCH LAAT ONS BIDDEN TOT DE HEER, WANT DE FASCISTEN ZIJN ER WEER!

BLANKE MATERNITEIT: RASSISTISCHE VIEZIGHEID!

K.M.O-GESTAPO!

ST. PIETER LADA

DUS: "KRISIS BEZWEREN? NAZIS ARRESTEREN!"

PRIK

Een blz. uit "OSWIN'S RITT".